

Uvodnik

Danijel Devetak

Družina ni modna muha!

Od življenja ni mogoče imeti vsega; če otroka ni, pomeni, da ga ne sme biti. Lepo je tudi se čemu odpovedati. Življenje ima svojo naravno pot; so stvari, ki jih ne smemo spreminjati. Ena od teh je družina ..., ki ni modna muha". Kot znano, to niso besede svetega očeta ali kakega izmed redkih še verodostojnih katoliških politikov, ki se zavzemajo za tradicionalno družino. Omenjene misli je v pogovoru za italijanski tednik prejšnji teden izrekel sloviti modni stilist Domenico Dolce, ki je skupno s partnerjem Stefanom Gabbano postavil na noge pravi imperij. V trenutku, ko homoseksualno gibanje vedno bolj pritiska na vseh ravneh za dosego svojih pravic in ko tudi Renzijeve vlada obljublja rešitev tega "ključnega" vprašanja še pred koncem pomladi, je Dolce dokazal, da mu ni za ideološki boj omenjenega gibanja. S svojimi preprostimi in pogumnimi izjavami - "Rodiš se in imaš očeta in mater ... Ne prepričaj me t. i. 'otroci kemije', 'sintetični otroci', pa niti nadomestna materinstva, semena, izbrana v katalogu ... Rojstvo mora biti dejanje ljubezni" - je po vsem svetu sprožil množično ogorčenje "progresističnih" zvezdnikov, ki sedaj tekmujejo v tem, kdo bo sežgal več oblek D&G...

Družina torej in ne družinE! Družina je tista, v kateri se rojevajo otroci oz. v kateri sta oče in mama pripravljena sprejemati življenje. Seveda, družina je v krizi in veliko porok se konča z ločitvami. Res. Toda glejmo na pol poln kozarec! Še so trdne družine, ki znajo take ali drugačne težave premoščati ter biti dejavnik zdravega razvoja posameznikov in družbe. Prav vsak človek ima enega očeta in eno mater! In spol ni obleka, ki jo lahko spremenimo. To je pač v naravi stvari! Ptice letijo in ribe plavajo. Noge imamo, da hodimo, ušesa, da slišimo, oči, da vidimo. So to stereotipi, ki se jih moramo rešiti?! Zakaj bi morali otroke prikrajšati za očeta ali mater? Zakaj bi morali iz daru narediti pravico?

T. i. "aktivisti za človekove pravice" vsakogar, ki danes še dobro govori o tradicionalni družini, označijo za ultrakatolika ali klerofašista. Kot bi družina bila izrecno "katoliška" vrednota, ne pa nekaj občečloveškega! Za lobije, ki jo napadajo in so očitno hkrati tudi proti Cerkvi, je na tak način očitno lažje ji še bolj nasprotovati, jo omalovaževati in črniti. Kdo pa je rekel, da so "človekove pravice" tiste, za katere se borijo homoseksualci? Ali niso človekove pravice tudi tiste, za katere se borijo ljudje, ki jim je pri srcu ohranitev družine kot osnovne celice družbe in njene prihodnosti?

Kdor širi novo kulturo, ki spreminja osebe v predmete (!), se danes postavlja za junaka novega človeštva; tisti, ki se bori za življenje, pa se zdi, da je pošast, ki jo je treba iztrebiti, barbar, ki spada v ropotarnico zgodovine in se postavlja proti napredku. S pomočjo večine medijev nam volkovi dopovedujejo, da so nedolžna jagnjeta ob strani šibkejših. V resnici so pravi volkovi tisti, ki spodbujajo splav, evtanazijo in druge atentate na človekovo dostojanstvo.

Zgražamo se nad tem, kako skrajneži Islamske države v Iraku zažigajo dragocene knjige in brutalno uničujejo neprecenljive, tisočletja stare umetnine. Povzročili so velikansko škodo. Ves zahodni svet je enoglasno in ostro obsodil napad na tisočletja staro kulturo in zgodovino. Je pa mogoče, da se tako malo ljudi zgraža nad zakoni, ki jih vsiljujejo nekatera gibanja, ki želijo v naših zahodnih državah brutalno uničiti družino, najdragocenejšo, neprecenljivo družbeno celico, ki edina zagotavlja prihodnost vsakemu narodu? Kako malo ljudi ostro obsoja napade na ta tisočletja stari temelji vsake kulture in zgodovine!

*So dnevi, so leta in so pomladi,
ko se imamo preprosto radi ...*

Tone Pavček

Foto Suzi Pertot

GORICA Slavje na skupnem trgu dveh Goric 21. marca / Pot miru

Projekt, ki tlakuje pot sožitja od Alp do Jadrana

Ob združitvi italijanskih in slovenskih zgodovinskih poti prve svetovne vojne bo v soboto, 21. marca, na skupnem trgu med Gorico in Novo Gorico proslava s posebnimi gosti in posebnim sporedom, za katerega že dalj časa vlada veliko pričakovanje. Na Trgu Evrope oz. Transalpini bo več kot 180 malih pevcev slovenskih in italijanskih mladinskih pevskih zborov ob spremljavi orkestra Nova iz Nove Gorice pelo skupaj z Antonello Ruggiero in Vladom Kreslinom. Slovesnosti se bosta udeležila predsednik Republike Slovenije Borut Pahor in italijanski senator Franco Marini, ki predseduje Zgodovinsko-znanstvenemu odboru za obeležitev obletnic nacionalnega pomena pri predsedstvu ministrskega sveta.

Glede projekta, ki ga bo kronal sobotni dogodek, so prejšnji teden na tiskovni konferenci v goriški pokrajinski palači ob prisotnosti zastopnikov nekaterih projektnih partnerjev povedali, da enotna čezmejna pot povezuje že obstoječe poti in vrednoti, poleg naravnega bogastva čezmejnega prostora, tudi zgodovinske

ostanke ter kulturno dediščino območij, kjer je potekala prva svetovna vojna. Projekt *Pot miru - Via di Pace* finančno podpira EU v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Italija-Slovenija. Projekt sta izvedli Pokrajina Gorica in Fundacija Poti miru v sodelovanju z občinami pokrajin Videm in Trst ter z občinami Doline Soče in Nadiških dolin.

Območje Doline Soče je bilo v prvi svetovni vojni, med letoma 1915 in 1917, del soške fronte. Tu so se borili, trpeli in umirali mladeniči ter moški številnih narodnosti. Ohranilo se je veliko ostankov (strelski jarki, utrdbe, kaverne, cerkvice, kapele, spominska obeležja in vojaška pokopališča), ki predstavljajo zgodovinsko in kulturno dediščino nacionalnega in mednarodnega pomena. S Potjo miru postaja ta dediščina opomin, naj se ne ponovi to, kar se je zgodilo v prvi vojni. Obenem je *Pot miru* vez med Italijani in Slovenci, ki omogoča nastanek edinstvene celostne turistične in kulturne ponudbe ter krepi odnose med ljudmi ob meji, in njihovo zavest o evropski pripadnosti.

/str. 3

Bodi človeki!

V tej številki
Novega glasa
objavljamo
priljubljeno prilogo,
ki je pred Veliko
nočjo uglasena na
postni čas

PODPRI **NOVI GLAS**
To lahko storiš tudi
s podporno naročnino,
ki znaša 100 evrov.

Maribor ima nadškofa!

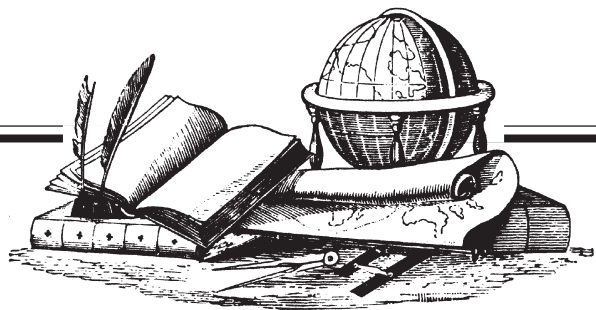

Papež Frančišek je v soboto, 14. marca 2015, imenoval p. mag. Alojzija Cvikla za mariborskega nadškofa metropolita. Isti dan so na posebni tiskovni konferenci novega mariborskega nadškofa tudi predstavili v Mariboru.

P. Alojzij Cvikl, ki je član Družbe Jezusove in je torej jezuit, je bil rojen 19. junija 1955 v Celju. Prve štiri razrede osnovne šole je obiskoval v Novi Cerkvi, nadaljeval pa na Dobrni. Na mariborski drugi gimnaziji je leta 1974 maturiral, bival je v jezuitskem malem semenišču. Jeseni istega leta je vstopil v noviciat Družbe Jezusove. Leta 1976 je v Novem mestu odslužil vojaški rok.

Leta 1977 se je vpisal na ljubljansko Teološko fakulteto, jeseni 1979 je v jezuitskem kolegiju v Turinu opravljal prakso, bil je vzgojitelj in veroučitelj. Teološke študije je nadaljeval leta 1980 v Rimu na Papeški univerzi Gregorijani. V diakona je bil posvečen 28. marca 1983 v Rimu, v duhovnika pa 3. julija 1983 v domači župniji. Posvečenje je prejel od mariborskega pomožnega škofa msgr. dr. Jožefa Smeja. Kaplansko službo je opravljal v župniji Ljubljana-Dravlje. Še posebej se je pri svojem pastoralnem delu posvečal mladim in zakoncem.

/str. 4

Izvršni odbor SSO

O stanju in uporabi imovin na Goriškem

Vimovini, ki je v lasti slovenskih organizacij, redno in vsakodnevno poteka kulturno, športno, vzgojno in splošno delovanje. Brez tega okvira ne bi bilo mogoče zagotavljati tako bogate in raznolike dejavnosti, ki omogoča predvsem mladim, da pošolske dejavnosti razvijajo v slovenskem jeziku. To se udejanja v Kulturnega centra Lojze Bratuž, kjer poleg kulturnega hrama stojita še Slovenski športni center Mirko Špacapan in SCGV Emil Komel. Uporaba in vzdrževanje prostorov in stavb na sta žal povezana s stalnimi stroški, ki so iz leta v leto višji in že pogosto samo redno delovanje ter nove ustvarjalne vzgibe. Zaradi tega bo potrebno s tem podrobno seznaniti pristojne deželne urade in Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu. Prav o tem je v sredo, 11. marca 2015, v Gorici potekalo zasedanje izvršnega odbora SSO, ki so se ga udeležili tudi predstavniki Katoliškega tiskovnega društva, AŠZ Olympia, SCGV Emil Komel, Zveze slovenske katoliške prosvete, Združenja cerkvenih pevskih zborov in Krokza Anton Gregorčič. Na po-

vabilo predsednika SSO Draga Štoke je vsak predstavnik omenjenih organizacij podal poročilo o stroških in obveznostih, ki so vezane na uporabo in vzdrževanje prostorov ter objektov. Tako je predsednik KTD Damjan Paulin podčrtal, da glavni del imovine uporabljajo društva in organizacije, katerih delovanje je odvisno od javnih prispevkov. KTD pa je v zadnjih letih vložilo precej sredstev za prenovo stavb. Podčrtal je tudi, da se tedensko v prostorih Centra Bratuž in telovadnice Špacapan vrsti ogromno število uporabnikov, ki so v glavnem mladi. To pa je pri raznih davčnih obveznostih bolj malo upošteevano. Predsednik SCGV Emil Komel Saša Quinzi je omenil, da je šola najstarejša in najbolj množična slovenska organizacija na Goriškem z uspešnim glasbenim delovanjem, ki krije čezmejno območje in je sad požrtvovalnega dela učnega in upravnega osebja šole. Vse to pa je vse bolj omejeno zaradi naraščajočih obveznosti za uporabo prostorov, ki jih ima šola v najemu. Člane izvršnega odbora SSO je tudi sez-

nanil s predlogom o reformi glasbenega šolstva, ki so ga že posredovali vsem zainteresiranim subjektom. Predsednik AŠZ Olympia Mihael Corsi je prav tako podčrtal uspešno delo z mladimi, ki dosegajo pomembne deželne in vsredržavne uspehe. Tudi to športno udejstvovanje pa je seveda vezano na to, da morajo biti telovadni prostori vedno prilagojeni varnostnim in drugim zahtevam. Franka Padovan za ZSKP, Dario Bertinazzi za ZCPZ in Julijan Čavdek za Krožek Anton Gregorčič so poročali, da imajo sicer manjšo uporabo prostorov kot SCGV Emil Komel in AŠZ Olympia, se pa zavedajo, da postaja vzdrževanje stavb prekomerno obremenjujoče za organizacije, ki se ukvarjajo z neprofitnim delovanjem v slovenski narodni skupnosti na Goriškem. Izvršni odbor SSO je ob koncu srečanja s predstavniki slovenskih organizacij, ki delujejo v sklopu Kulturnega centra Lojze Bratuž in Slovenskega športnega centra Mirko Špacapan, ugotovil, da je bilo srečanje dobra osnova, na kateri je potrebno nujno graditi skupno prizadevanje, da bodo institucionalni in politični predstavniki podrobno seznanjeni s potrebami, ki zadevajo uporabo in vzdrževanje imovine. Čez teden dni bo izvršni odbor SSO obravnaval isto tematiko tudi na Tržaškem.

Ob razstavi 70-letnega slikarja tudi Števerjanski Likof "Težnje" Vladimirja Klanjščka v Miljah

Števerjanski slikar Vladimir Klanjšček praznuje 70-letnico plodnega življenja kar ustvarjalno. Po dveh goriških razstavah, konec leta v Kulturnem domu in od 6. februarja do 5. aprila na Gradu Dobrovo, je doživel še razstavo na Tržaškem z

Slokar Šfiligoy izvajale slovenske ljudske pesmi. Dobro je bila sprejeta tudi degustacija malvazije in refoška krajevnega vinarja in oljkarja Bruna Lenardona. Po bogatih in živobarvnih, skoraj kaotičnih izlivih slikarke Mire Ličen Krmpotić, ki velja za eno od

samezni slike približamo, opazimo, da je njena struktura zelo organsko obdelana s številnimi drobnimi potezami, ki jih umetnik usmerjeno nalaga, mestoma prekriva ali nadgrajuje s prosjimi plastmi. Čeprav gre za močno abstrahirane motive, v

njih vselej prepoznamo utrip narave in življenja". Klanjščkove slike sicer nenehno presenečajo s svojo instinktivno igrivostjo, z abstraktno predelavo realnega sveta, značilnimi prvini domače pokrajine, goščave, cvetočih dreves, spojene so z mitskimi ikonami rusalk, drobnih živalic, žuželk, padlih ptic, v muzeju Cara' smo priča tudi nenadejanemu hommagu "miljski soli". Razstava je odprta še ta teden: informacije o urniku in razstavljenih delih na www.benvenutiamuggia.eu

/str. 14
VV

Foto Damj@n

naslovom *Težnje*, v muzeju moderne umetnosti Ugo Cara' v Miljah. Na odprtju so miljska podžupanja Laura Marzi, števerjanska županja Franka Padovan in predsednica Društva Slovencev miljske občine K. Ferluga Isabella Marega, v imenu prirediteljev, poudarile pomen povezave omenjenih krajev v znamenju umetnosti in kulture. Spregovorili so še predstavnik umetniškega društva Juliet Rolan Marino, povezovalce večera Davorin Devetak in kritik Joško Vetrh, ki je predstavil značilnosti Klanjščkovega raziskovanja in razstavljenega dela. Posebno doživetje je predstavljala nastop osmih kitaristk in pevk novogoriške skupine Sanje s kitaro, ki so pod vodstvom Eve

bolj izrazitih slovenskih kolaristk, gostuje v Miljah spet primorski slikar, ki daje ogromno na barve in tudi na povezavo abstraktnega s figurativnim. Pri njem je razpon barv drugačen, ne gre več za eksplozijo najrazličnejših barvnih zamahov in silnic, tudi na sakralno tematiko, pač pa za monokromije, s številnimi niansami toplih, rjavkastih, rdečih, okra ali pa modrih, zelenkastih, sinjih, sivih tonov, ki uvajajo sanjske vizije, v prostore podzvesti in imajo močno evokativno moč, kot je ugotovil Vetrh, dober poznavalec Klanjščkovega dela. Jasna Merku', ki se je udeležila miljskega odprtja tudi kot predsednica društva KONS, je za Radio Trst A poročala: "Ko se po-

Prejeli smo

Hvala Bogu za 8. marec?, ... ali ... Hvala Bogu za žensko, ustvarjeno po Božji podobi?

Naslov iz zadnje št. Novega glasa (12. marec, 2. stran), sem malo priredil, tako da se bolj vidi ta "ali... ali..." , ki ga je pisec odgovora na uvodnik ge. Majde Artač Sturman v Novem glasu z dne 4. marca: "Hvala Bogu, da imamo 8. marec"! hotel poudariti v svojem očitnem nestrinjanju s tem, da bi se Bogu zahvaljevali za pridobitev praznika 8. marca. In vendar je prav, da se tudi Bogu zahvaljujemo za ta praznik kot tudi vsem tistim, ki jim je

uspelo, da se je 8. marec, kot dan posvečen življenju in vsakokratni problemom našnjih žensk, uvedel in uveljavil v naši družbi in med nami opravlja poslanstvo, ki ga sicer opravljajo različni prazniki. Uvodničarka Majda Artač Sturman nam je predstavila in nas spomnila na še vedno prisotne probleme, s katerimi se ženske, in družba skupaj z njimi, srečujejo v današnjem svetu, pa tudi na pozitivna dejanja, storjena v tej smeri. Žal je anonimni E. R. očitno gluha za vse to.

Njegovo navajanje lepih izrekov iz Sv. pisma in njegovo "idealiziranje" ženske in moškega deluje bolj kot "brneč bron in zveneče cimbele". Zgodovinsko, prav zaradi takega odnosa, besede, ki jih citira, žal niso imele učinka. Tudi zadnja posmehljiva "pripomba" E. R., da bomo kmalu imeli petdeset "8. marcev", ker naj bi že sedaj imeli petdeset "spolov", je najmanj neokusna.

Aldo Jovan, Gradnikova 44,
4240 Radovljica

V nedeljo, 22. marca, v Krminu Kultura brez meja

V nedeljo, 22. marca, bo v Krminu velik kulturni dogodek in praznik prijateljstva Kultura brez meja-Cultura senza confini "Soča zapoj-Isonzo canta". Prirejajo ga občine Krmin, Števerjan, Brda, Dolenje, Gorica in Fundacija Goriške hranilnice. Ob 17. uri bo v palači Locatelli odprtje likovne in fotografske razstave Kultura brez meja, ki jo prireja Društvo likovnih ustvarjalcev Dabla in Fotoklub Skupina 75. Ob 18. uri bo v občinskem gledališču v Krminu prireditev *Soča zapoj o vojni, ki se ne sme nikdar več ponoviti*. Sodelovali bodo MePZ Jazbine Plešivo, Corale Sant'Adalberto Cormons, MePZ F. B. Sedej Števerjan, MoPZ Ludvik Zorzut Medana, MePZ Mirko Špacapan Podgora in MoPZ Štmaver, pa tudi gojenci glasbenih šol SCGV Emil Komel in goriške šole Accademia Musicale. Za izvirno glasbo so poskrbeli Marco Bianchi, Carlo Corazza, Elsa Martin, Gabriele Melchior, Francesco Tirelli in Nicola Tirelli. Solisti in plesalci so Andreja Benedetič, Juan D'Auria, Sonja Erzetič, Manuel Pintar, Nikolaj Pintar, Thomas Koching, Martina Kocina, Radovan Kokošar, Vera Ribolica, Jana Stekar, Plesna Skupina / Officina Danza Elever Cormons. Gledališka skupina: Allievi del progetto Itinerario Grande Guerra: Laboratori Creativi. Koreografija Giulia Mininell, scenografija Loredana Principic, režija Ana Facchini. Toplo vabjeni!

Vrsta dogodkov o Nori Gregor v Gorici in Trstu

Dogodki, ki bodo v teh dneh v Gorici pod naslovom Nora v mestu: Hiša filma Gorica: v organizaciji Kinoateljeja, Zavoda Kinoatelje: **24. marca ob 17. uri:** Srečanje z Noro, sodelujejo časnikar in avtor razstave Igor Devetak, Norina srečanja, Christine Casapiccola (Dunaj), raziskovalka: Nora neznanka; Joseph Valencic (Cleveland), raziskovalec: Nora v Hollywoodu, Hans Kitzmüller (Bračun), germanist in pisatelj: Vzdrževanje spomina; Gimnazija Nova Gorica: **25. marca ob 13. uri:** predavanje Josepha Valencica: Nora Gregor in slovenski izseljenci v Hollywoodu. V predverju gledališča Verdi v Gorici: **26. marca ob 18. uri:** srečanje: Nemško govoreča kultura med Gorico in Dunajem v času Nore Gregor, Nora Gregor La regola del gioco Pravilo igre Die Spielregel, dokumentarni film, režija Anja Medved, Nadja Velušček, Kinoatelje, 2001. Gledališče Verdi v Gorici: **27. marca ob 20.45:** Nora Gregor – skriti kontinent spomina, predstava v režiji avtorice besedila Nede Rusjan Bric, koprodukcija SNG Nova Gorica, SMG Ljubljana, Schauspielhaus Graz, Il Rossetti – Teatro stabile FVG. Dogodka v Trstu: Politeama Rossetti **31. marca ob 20.30:** predstava Nora Gregor – skriti kontinent spomina; Kavarna Rossetti: **9. aprila ob 17. uri:** Srečanje z Noro: sodelovali bodo časnikar Igor Devetak (Gorica), raziskovalec Joseph Valencic (Cleveland), režiserka Nadja Velušček (Nova Gorica), režiserka Neda Rusjan Bric (Nova Gorica), režiserka Sabrina Morena (Trst). Zapis o razstavi o Nori Gregor bomo objavili prihodnjič.

Povejmo na glas

Krivda ni v materialnosti človeka

Človek je ustvarjen, kot je ustvarjen, in v osnovi to ne more biti slabo, je pač tako, kot je, smo, kakršni smo. Ne glede na vsa naša stremjenja in še tako dobre namene smo po naravi materialna bitja, tega ne moremo spremeniti. Za to, da živimo in preživimo, potrebujemo hrano, potrebujemo vodo, potrebujemo obleko, da se med drugim branimo pred vročino in mrazom, potrebujemo takšno ali drugačno prebivališče, streho nad glavo. In ker smo umrljiva bitja, kar tudi sodi v materialnost, smo podvrženi boleznim in potrebujemo zdravlila in bolnišnice. Se pravi, da so za naš zemeljski obstoj materialne dobrine nujno potrebne in brez njih ne moremo. Dovolj je že, da nimamo hrane, in našemu življenju so dnevi odmerjeni. Pri vsem tem je razumljivo, da svojih temeljnih materialnih potreb ne moremo pogrešati in da v tem ni nič slabega. Slej ko prej je nujno naše tovrstne potrebe upoštevati kot nepogrešljiv del nas samih, saj če jih moralistično gledamo postrani, si ustvarimo o človeku ozioroma nas samih neustrezno in zmotno slabo mnenje, ki nas ne pripelje nikamor, še več: ne sprejmemo se v skupnosti materialnega in duhovnega v nas, kar v resnici smo. Pač pa je naša krivda, spet povezana z materialnimi dobrinami, nekje drugje. Naša krivda, ki bi jo seveda veljalo odločneje odpravljati, je v razpodelitvi teh dobrin in tu so videti materialne dobrine takšne, da bi jih načeloma lahko imeli za razlog slabega. Kako je razpodeljena hra-

na, je imajo vsi dovolj, ali pa nekateri trpijo pomanjkanje ali celo lakoto. Kako je z obleko, ščiti vse v zadovoljivi meri, kako je z bivanjskimi prostori, so za vse zadovoljivi, so nekje prenatrpani, ali pa jih nekateri sploh nimajo. Kako je z boleznimi, so vsi deležni zadovoljive oskrbe, skrbi, zadostnega števila zdravnikov in bolnišnic. In če gremo še dlje, imajo vsi premoženja za dostojno življenje, ali celo nimajo dela, ki ga ne nazadnje lahko štejemo med materialne dobrine, če nam zagotavlja tudi tovrstno zadostitev. Glasno vpijoča resnica torej je, da pravična ali vsaj ustrezna razporeditev dobrin še ne obstaja in še ni zagotovljena, tu pa že lahko govorimo o krivdi, o krivdi človeka in o nelepem ter trdovratnem delu njegove narave. Ta očitno materialnih dobrin nima nikoli dovolj, nima dovolj hrane in vedno bolj izbrane hrane, nima dovolj obleke in vedno bolj razkošne obleke, nima dovolj bivanjskega prostora in števila teh prostorov, hiše in potem še več hiš, nima dovolj boljšega in kar najboljšega zdravnika in zdravljenja, nima dovolj denarja in še več denarja, premoženja in še več premoženja. Predvsem pa nima nikoli dovolj ugleda in pozornosti, slave in časti in nima dovolj moči nad drugimi in še večjim številom drugih, da bi, če bi bilo to dosegljivo, po možnosti zagospodoval vsem. V vsem tem pa je krivda in zlo za mnoge, toliko večja krivda, če smo prepričani, da je ni in je ne bo mogoče nikoli odpraviti.

Janez Povše

S 1. STRANI Pot miru

Projekt, ki tlakuje ...

Mara Černic, podpredsednica goriške pokrajine, ki je kot vodilni partner sodelovala s pokrajinama Trst in Videm ter številnimi občinami z obeh strani meje, je med drugim povedala, da so vložili veliko sredstev, da bi uredili muzeje na prostem, da bi bil obisk teh krajev čim lažji in dostopnejši. O glavni ideji in samem duhu pobude pa je spregovoril predsednik Fundacije Poti miru in načelnik Uprave enote Tolmin Zdravko Likar. Poudaril je, da se je ideja rodila pred več kot 40 leti, ko je s prijatelji na območju za Krmom, na prvih italijanskih linijah, našel na žičnih ovirah tri okostnjake italijanskih alpinov, ki so bili tam že 60 let. Kasneje so našli še druge in vse svečano pokopali. "Še preteklo poletje smo prenesli v dolino nekaj okostij"... Prvi namen Poti miru je spominjanje na mrtve, na mladeniče, ki so toliko trpeli in množično izgubljali življenja v gorah, na Krasu in dol do morja. Za njimi so ostali številni spomeniki in pokopališča od Alp do Jadrana. Spomin na vojake, pa tudi civiliste, ki so morali iti v begunstvo, spomini na trpeče matere in očete, ki so izgubili otroka v vojni. Drugi namen poti je

Poti miru se začne v Logu pod Mangartom pri Bovcu in poteka ob trdnjavi Kluže, ob muzejih na prostem Ravelnik in Čelo, skozi planino Golobar in Zapikraj. Pot se spušča skozi Drežnico mimo italijanske kostnice v Kobaridu, kjer se razcepi na dva dela: ena pot se nadaljuje proti Kolovratu, druga vodi mimo planin Kuhinja in Pretovč do muzeja na prostem Mrzli vrh. Nato se pot spusti proti spominski cerkvi Sv. Duha na Javorci, od koder se nadaljuje proti Tolminu, do nemške kostnice in muzeja na prostem Mengore. Od muzeja na prostem Kolovrat se pot nadaljuje skozi Kambreško proti Sabotinu in Brdom. Druga pot pa se s Kolovrata spusti do Plav, kjer se dvigne proti Prižnici, Vodicam in Sveti Gori do Škabrijela. Obe poti se spet združita v Novi Gorici oz. Gorici. Pot se nadaljuje po Markovem hribu skozi griče v okolici Vrtojbe in Bilj do pomnika na Cerju in Poti miru na Krasu. Tam se Pot miru spet razcepi na dva dela, ki potekata onstran nekdanje meje. Ena pot povezuje Debelo grižo, zgodovinsko pot na Brestovcu, kostnico v Redipulji, Tematski park prve svetovne vojne v Trziču ter se zaključi v Devinu. Druga pot pa povezuje Borojevičev kamniti prestol, Krompirjevo jamo, Gorjansko, avstro-ogrsko vojaško pokopališče ter Grmado ob italijansko-slovenski meji. Pot se zaključi v Devinu.

uperjen naprej, tlakuje poti miru in sožitja med Italijani in Slovenci, med ljudstvi, ki tradicionalno živimo na področju od Trbiža do Trsta. Vse prepreke, napetosti in vojne naj bodo za poduk, da se to ne sme več zgoditi; mir naj bo trajna in največja vrednota v našem prostoru. Pot miru je tudi pot medsebojnega spoznavanja, saj gre mimo pokopališč, kapel, strelskih jarkov, muzejev na prostem, kavern, vendar tudi mimo narav-

nih znamenitosti in lepot, ki jih ta kraj premore, in ljudi, ki tu živijo. Želimo, da bi ta pot bila pot povezovanja in trajnega sožitja med našimi narodi. Petra Svoltjak je kot slovenska zgodovinarica dejala, da je odprtje *Poti miru* za Slovenijo pravzaprav osrednji slovenski dogodek v letu 2015, ki ga bodo posvetili obeleževanju

100. obletnice začetka vojne na soški fronti. Poti miru predstavlja prostor, ki nagovarja širšo javnost v prostoru, ki je bil pred 100 leti prostor nasilja, danes pa ta prostor nagovarja z govorico sožitja in sobivanja. Pomembno je, da na skupnem prostoru začnemo spoznavati zgodovino enega, drugega in tretjega, ki tu ves čas bivajo, pa jih je zgodovina zaradi nekih zunanjih okoliščin razdvajala. Zgodovina naj jih po 100 letih spet

združi. To je bistveno sporočilo *Poti miru* z vidika zgodovine. *Poti miru* bodo zgodovinarje pripeljali iz arhivov na teren, kjer bodo lahko spoznali to, kar berejo v dokumentih. List papirja prenese vse, teren pa govori o izkušnji vojaka. *Poti miru* so izredno dober primer prenosa tudi znanstvenih spoznanj na teren. V imenu tržaške pokrajine je Igor Dolenc dodal, da je ta pokrajina sicer imela manjši delež pri projektu; obnovili so in odprli za javnost znani svetilnik s primernim restavracijskimi deli, zraven pa še organizirali dve zelo uspešni prireditvi. Topel pozdrav Mestne občine Nova Gorica je prinesla podžupanja Ana Ugrin, ki je povedala, da projekt *Poti miru* "simbolizira vsa naša prizadevanja za življenje v sožitju v tem prostoru, hkrati pa daje tudi priložnost za turizem, za nov zgodovinsko-turistični produkt, ki bo povezal ta prostor". Goriški podžupan Roberto Sartori je pohvalil izredni projekt, ki je prinesel konkretne in otipljive rezultate.

21. marca bo torej v Gorici prišlo do izrednega dogodka, je dejala Mara Černic, saj vsi nastopajoči verjamejo v projekt. Kantavtorja sta navdušena zagovornika ideje, orkester Nova filharmonija bo vodil uveljavljeni dirigent Valter Sivilotti, sodeloval bo tudi Aleksander Ipavec s svojim Accordion Group 4-8-16. Med drugim bodo glasbeniki krstno izvedli himno *Pozdravljena sosedu*. Režija dogodka je bila zaupana Jasmin Kovic, scenarij pa Zdravku Duši. Priložnostni govor bo imel arh. Boris Podrecca, slavnostni govor pa predsednik RS Borut Pahor. / DD

V prisotnosti deželnega odbornika Peronija

Predaja prostorov v Trgovskem domu

Luisa Gergolet, Martina Strain, Francesco Peroni in Livio Semolich

V sredo, 11. marca, je bil v Trgovskem domu v Gorici storjen še en korak. Na kraji slovesnosti je namreč deželna uprava uradno predala Narodni in študijski knjižnici še dodatne prostore. Ob približno 150 kvadratnih metrih večnamenske dvorane-izložbe na Verdijevej korzi bo odslej knjižnica razpolagala še z dodatnimi več sto kvadratnimi metri kletnih in pritličnih sob palače, ki jo je na začetku prejšnjega stoletja načrtoval Maks Fabiani. Dokument - s katerim je Agencija za državno domeno sočasno predala prostore Deželi, ta pa knjižnici - sta podpisala deželni odbornik za finance Francesco Peroni in predsednica upravnega sveta NŠK Martina Strain. Prenos v brezplačno uporabo slovenski

knjižnici je bil sklenjen na osnovi 19. člena zakona 38/2001, ki predvideva, da naj v palači, ki je za slovensko manjšino velikega simbolnega pomena, delujejo slovenske in italijanske kulturne ter znanstvene organizacije. Pred podpisom dokumenta sta predsednik komisije za Trgovski dom Livio Semolich in knjižničarka Luisa Gergolet predstavila odborniku palačo in njen pomen za našo skupnost. Odbornik je izrazil zadovoljstvo, da je končno prišlo do predaje prostorov knjižnici. To je predpogoj za obnovo dodatnih prostorov Trgovskega doma. Upati je, da bodo naslednji koraki opravljeni brez večjih zapletov in v čim krajšem času ter da bi se na deželi čim prej pogovorili o smernicah in potrebnemu znesku za obnovo.

Zaključni dogodek projekta Poti miru-Via di Pace

21.3.2015 H12.00, NA TRANSALPINI MED GORICO IN NOVO GORICO

Projekt Poti miru - Via di Pace se bo zaključil s posebno slovesnostjo. V soboto, 21. marca, ob 12. uri bodo na Transalpini oziroma Trgu Evrope med Gorico in Novi Gorico nastopili Antonella Ruggiero s pesmima »Canzone fra le guerre« in »Ai preat la bieie stele«, Vlado Kreslin s pesmima Ena pesem in Vsak si želi ter slovenski in italijanski mladinski pevski zbori ob spremljavi orkestra Nova iz Nove Gorice.

Gre za svečan dogodek, ki povezuje Italijo in Slovenijo pri skupni promociji kulturne dediščine, povezane z zgodovinskimi potmi prve svetovne vojne, in turistične ponudbe.

Projekt finančno podpira Evropska unija v okvi-

ru Programa čezmejnega sodelovanja Italija - Slovenija. S projektom je nastala enotna čezmejna pot, ki povezuje že obstoječe poti in vrednote, poleg naravnega bogastva čezmejnega prostora, tudi zgodovinske ostanke ter kulturno dediščino v projekt vključenih območij.

Območje Doline Soče je bilo v prvi svetovni vojni, med letoma 1915 in 1917, del soške fronte. Ob Soči so se borili, trpeli in umirali mladeniči ter moški številnih narodnosti. Iz tega obdobja se je ohranilo veliko ostankov (strelski jarki, utrdbe, kaverne, cerkvice, kapele, spominska obeležja in vojaška pokopališča), ki predstavljajo zgodovinsko in kulturno dediščino nacionalnega in mednarodnega pomena.

S Potjo miru postaja ta dediščina opomin, naj se ne ponovi to, kar se je zgodilo v prvi svetovni vojni. Obenem je Poti miru vez med dvema sosednjima evropskima narodoma, to je med Italijani in Slovenci, ki omogoča nastanek edinstvene celostne turistične in kulturne ponudbe ter krepi odnose med ljudmi, ki živijo ob meji, in njihovo zavest o evropski pripadnosti.

Vodilni partner v projektu, ki se je začel oktobra 2012, je Pokrajina Gorica, koordinator na slovenski strani pa je Fundacija Poti miru v Posočju. V projekt so vključene občine pokrajin Videm, Gorica in Trst, na slovenski strani pa občine v obmejnem pasu.

21.3.2015 h12.00

Gorizia.NovaGorica
p.zzaTRANSALPINA trgEVROPEVia di Pace
POT MIRU

Umetniki

Antonella Ruggiero je v italijanskem glasbenem okolju znana po svojem presunljivem glasu in je v svoji glasbeni karieri pokazala zanimanje za številne glasbene in umetniške žanre. Po izkušnji s skupino Matia Bazar se je posvetila najrazličnejšim oblikam glasbe, od otroške, od jazz do pop glasbe skozi judovsko, portugalsko in orientalsko glasbo. Februarja 2014, po sedemletni odsotnosti, se je vrnila na oder Festivala v San Remu s pesmima »Quando Balliamo« in »Da Lontano«, ki napovedujeta izid albuma »L'impossibile è certo«, ki je izšel ravno ob festivalu.

Vlado Kreslin, slovenski pevec in glasbenik, ki je približno 20 let bil v središču slovenske glasbene scene. Začel je kot pevec v rock skupini Martin Krpan, nato pa se je z nekaterimi nepozabnimi popevkami uveljavil kot solist. Lahko ga primerjamo z italijanskim pevcem Fabrizioom De Andréjem. Vlado Kreslin se sedaj lahko ponaša s tridesetletno kariero v rokenrol glasbi. Pesmi je začel tudi sam pisati pred približno desetimi leti.

NOVA filharmonija je bila ustanovljena jeseni leta 2010 na pobudo vodstva Glasbenega društva NOVA, zgodba o nastanku redno delujočega simfoničnega orkestra na Goriškem pa sega že vsaj desetletje nazaj. Zasedba je zasnovana kot mladinski simfonični orkester s široko dejavnostjo, ki zajema izvajanje filmske, operne in simfonične glasbe.

Otroški pevski zbor Poti miru sestavlja 182 otrok iz treh italijanskih zborov: zbor »Antony David Liberale« iz kraja Rualis (Cedad), zbor goriške Osnovne šole San'Angela Merici in otroški zbor Emil Komel iz Gorice. Sestavljata pa ga tudi dva slovenska zbora, in sicer MPZ OŠ Franceta Bevka iz Tolmina, MPZ OŠ Frana Erjavca iz Nove Gorice ter zbor Audite Nova iz Štarancana.

Aleksander Ipavec & Accordion Group 4-8-16, harmonikaška skupina, ki je nastala leta 1996. Sestavljajo jo mladi harmonikaši iz Benečije, Gorice, Posočja in Trsta. Skupina je prejela številne nagrade, med katerimi sta omembe vredni drugo mesto na tekmovanju Grandprix de l'accordeon v Pragi in prvo mesto na mednarodnem tekmovanju v kraju Castelfidardo. Skupina že več let sodeluje z mednarodno priznanimi umetniki in od decembra sodeluje v projektu z zborom Polifonico di Ruda.

Program

Zdravljica F. Prešeren, S. Premrl
Il canto degli italiani G. Mameli, M. Novaro
Priložnostni govor: Arch. Boris Podrecca

Franco Marini, predsednik Zgodovinsko-znanstvenega odbora za obeležitev obletnic nacionalnega pomena pri Predsedstvu Ministrskega sveta Republike Italije
Slavnostni govor predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja

Ena pesem V. Kreslin
Canzone fra le due guerre A. Ruggiero, C. Carrara
Ai preat la bieie stele A. Ruggiero, F. Escher
Vsak si želi V. Kreslin
Pozdravljena, sosedu V. Kreslin, italijanski prevod: Edoardo De Angelis

Otroški pevski zbor Poti miru
Orkester NOVA filharmonija
Aleksander Ipavec & Accordion group 4-8-16

Dirigent: Valter Sivilotti / Režija: Jasmin Kovic
Scenarij: Zdravko Duša

S 1. strani

Maribor ima ...

Podiplomski študij je nadaljeval leta 1988 v Bruslju na fakulteti Lumen Vitae. Leta 1990 je zagovarjal magistrsko nalogo z naslovom *Vzgoja odraslih v župniji*. Istega leta je bil imenovan za župnika v župniji Ljubljana-Dravljje. Pomladi leta 1993 je odšel v Padovo, kjer je končal jezuitsko formacijo, 15. avgusta pa je v Dravljah izrekel slovesne zaobljube.

Ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Alojzij Šuštar ga je imenoval za prvega ravnatelja Jegličevega dijaškega doma v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano in mu zaupal nalogo, naj pripravi vse potrebno, da bo dom lahko zaživel (priprava prostora, vzgojnega programa in iskanje prvih sodelavcev). P. Cvikl je bil prvi profesor verouka na Škofijski klasični gimnaziji. Pomladi leta 1995 je bil imenovan za provinciala slovenske province Družbe Jezusove in je to službo opravljal do leta 2001. Januarja 1996 je postal predsednik Zveze višjih redovnih predstojnikov in predstojnic. V času njegove provincialne službe je bila jezuitom, pred prvim obiskom papeža Janeza Pavla II. v Sloveniji, vrnjena cerkev sv. Jožefa na Poljanah v Ljubljani. Prizadeval si je za dokončanje in posvetitev cerkve v Kočevski Reki. Bil je član raznih komisij, dejavno je sodeloval tudi pri pripravi sinode in obeh papeževih obiskov. Leta 2001 je postal rektor Papeškega kolegija Rus-sicum v Rimu.

Marca 2009 je izšla njegova knjiga *Il Padre. Servire nel nascondimen-*

to – Maksimilijan Žitnik SJ, kjer predstavlja življenje in delo svojega sobrata.

Po končanem poslanstvu v Rimu, konec septembra 2010, je imel v načrtu sobotno (študijsko) leto na Malti. Zaradi finančnih težav Mariborske nadškofije je moral svoje načrte spremeniti, saj je v novembru 2010 sprejel začasno službo ekonoma. Ob tem poslanstvu je sprejel tudi službo duhovnega pomočnika v Vitanju. Novi mariborski nadškof metropolit Alojzij Cvikl si je za škofovsko

jal, da se veseli sodelovanja z duhovniki, od jezuitov pa pričakuje pomoč na pastoralnem področju. P. Cvikl dejstvo, da je bil doslej ekonom mariborske nadškofije, vidi predvsem kot prednost: "Na neki način je to sicer gotovo breme, ker poznam stvari, po drugi strani pa tudi prednost, saj je to zgodovino nemogoče prečrtati. Treba je iti naprej. Vem, kje so bile prej hibe, napake – to je moja prednost. Prednost je tudi v tem, da sem si ustvaril ekipo, saj ne morem sam reševati problema.

Na župniji se zelo dobro počutim.

Med ljudmi se dobro počutim. To delo mi je pisano na kožo. Pričakujem, da mi bodo jezuiti tukaj pomagali, da bi tudi v Maribor in v mariborsko nadškofijo res vnesli neke nove elemente, da bi se začela prenova, saj za vsako krizo, za vsakim petkom pride tudi Velika noč.

Novi mariborski nadškof upa tudi na Slomškovo pomoč: "Rimu sem rekel, če rešimo Slomškovo škofijo, ta čudež pripišemo Slomšku. Na neki način v vsem vidim Slomškovo pomoč in si bom prizadeval, da bi ob tej duhovni prenovi Slomška pripeljali do svetništva".

O škofovskem geslu *Iz teme bo zasvetila luč* pa novi ma-

riborski nadškof pravi: "Nisem mislil samo na ekonomski tunel in luč na koncu tunela, ampak tudi na Slomška in *Vera bodi vam luč* ter luč evangelija. Če gledam Slovenijo kot tako, potrebujemo luč. Potrebujemo luč, več luči. In eno od prizadevanj bo to, da bi te luči bilo več. Torej geslo *Iz teme bo zasvetila luč*: luč vere, luč evangelija, luč ljubezni, luč usmiljenja".

geslo izbral besede *Iz teme bo zasvetila luč*.

Meni, da se še v tako črno-gledih situacijah najde žarek upanja, in dodaja, da je poslanstvo Cerkve prav v prinašanju upanja. Če rešimo Slomškovo škofijo, ta čudež lahko pripišemo samo Slomšku, je poudaril v pogovoru za radio Ognjišče. Spregovoril je tudi o svojem pastoralnem delovanju in de-

Kratke

Škofijska karitas Koper / Prodajna razstava v Trstu

V Peterlinovi dvorani v Trstu je od ponedeljka, 16. marca, na ogled prodajna razstava Umetniki za karitas. Postavitve so odprli v sklopu rednih predavanj Društva slovenskih izobražencev. Likovna dela so nastala v sklopu kolonije meseca avgusta leta 2014 na Sinjem vrhu nad Ajdovščino. Moto lanskega priručnega srečanja številnih slovenskih in tujih umetnikov, ki je potekalo že dvajsetič zapored, so si prireditelji sposodili iz Matejevega

evangelija: Tujec sem bil in ste me sprejeli! To geslo nakazuje, da je tokrat izkupiček prodanih del namenjen pomoči tujcem. O tem dogodku bomo podrobneje poročali v prihodnji številki Novega glasa.

Mladi goriški romarji v Vitovljah

Ob duhovni pripravi na Veliko noč za otroke in mladino se je lepa skupina goriških vernikov v nedeljo, 15. marca, zbrala pri maši v cerkvi sv. Ivana, nato se je več kot petdeset otrok, mladih s starši in tudi nekaterimi starimi starši odpravila do Vitovelj. Pod obronki Trnovskega gozda se na skalni vzpetini,

visoki nekaj več kot 600 metrov, nahaja starodavna romarska cerkev Marijinega vnebovzjetja. Do tega

bisera Spodnje Vipavske doline vodi križev pot po gozdni stezi do vrha, od koder imajo romarji edinstven razgled na okolico. Skupina se je zbrala v Vitovljah, nato se povzpela po stezi do vrha. Pred vsako od štirinajstih postaj so otroci in mladi s katehistinjama Ano Turus in Mirjam Bratina brali molitev križevega pota, ki sta jo napisali Karmen Smodiš in Berta Golob in je namenjena najmlajšim. Vsako molitev in postajo je obogatila tudi pesem. Na vrhu so prisotni s pomočjo domače vodičke spoznali tudi romarsko cerkev, ki sega v 14. stoletje in jo objema utrjeno obrambno obzidje s stolpom in vhodnimi vrati; obzidje je bilo zgrajeno zato, da bi se ljudje branili pred turškimi vpadi.

Podgora / Križev pot

Križev pot iz Podgore na Kalvarijo ima stare korenine, saj ga je uvedel prvi goriški nadškof Karl Mihael Attems, ki je vodil škofijo v letih 1752-74. Tudi letos se bo župnik Josip Caha, skupno s pastoralnim svetom župnije sv. Justa mučenca iz Podgore, spomnil zaobljube, zato vabi vernike tudi iz drugih župnij, naj se s svečami in svetilkami udeležijo križevega pota na Kalvarijo. Ta se bo začel **v sredo, 25. marca, ob 20. uri** pred nekdanjo šolo v Podgori.

Doberdob

V naši župniji poteka priprava na birmo. Prav je, da so pri tem dogodku soudeleženi tudi starši otrok. Tega se je zavedel tudi doberdobski župnik g. Ambrož Kodelja. Dušni pastir je tako povabil brata Marjana in sestro Mirjam, ki sta staršem spregovorila o odgovornosti pri vzgoji. Na dveh lepo obiskanih večerih sta se predavateljica dotaknila zgočih tem, ki so za starše pomembne, še zlasti v času odrasčanja otrok. Srečanja sta se tudi ujemali z obeležitvijo spomina na prvo svetovno vojno, ki jo pri Doberdobu še posebej obeležujejo s predavanji, prireditvami, pa tudi z molitvijo. Lep obisk je pokazal, da so taki večeri potrebni in tudi koristni. / Thomas Peric

Molitev in post za domovino je molitev in post za zdravo pamet

Zakulisje novega družinskega zakonika?

V Sloveniji poteka prizadevanje za referendum o pred kratkim sprejetem družinskem zakoniku, ki redefinira družino, omogoča posvojitve otrok istospolnim partnerjem in v šolski program uvaja teorijo gender. Novi družinski zakonik, ki je bil sprejet po hitrem postopku, v Sloveniji povzroča močno polarizacijo, ker starši čutijo težo posledic, ki jih novi zakon prinaša, npr. vprašanje o posvojitvi otrok v primeru, da starši umrejo. Postavlja se vprašanje: zakaj bi

konstitutivne podlage zahodne demokracije in sodobne Evrope". Dr. Iztok Simoniti zapiše tudi: "Ta svoboda izhaja iz izkušnje, da določene ideje – vsi monoteizmi in monizmi – ne morejo mirno obstajati. Zaradi njih sta se bili dve svetovni vojni in hladna vojna po njej. Monoteizmi (judovstvo, krščanstvo, islam) predpostavljajo enost Boga, monizmi (komunizem, fašizem, nacizem) pa enost Ideje – kar je v bistvu isto. Oboji so zaprti etični sistemi, za katere je vse razločljivo in ob-

dva istospolna partnerja morala imeti pravico do tega, da imata otroke? Družinska zakonodaja je le en primer t. i. novih človekovih pravic. V ozadju gre za filozofsko vojno med dvema povsem nasprotnima pogledoma na življenje. Pod vprašanjem so vsa področja in vse ravni človeškega življenja in družbene ureditve in ne le družinska zakonodaja. Ne smemo pozabiti, da je filozofija pomembna, da gre za "pamet", ki je lahko "zdrava pamet", lahko pa je "bolna pamet". Vedno se začne z idejami, teorijami! Zato je potrebno iti h korenini vprašanj, k filozofiji.

Morda nam pri tem lahko pomagajo besede slovenskega diplomata Iztoka Simonitija: "Zato je zahodna svoboda/demokracija vrednota vrednot; je najnižji in najvišji skupni imenovalec življenja različnih kultur, jezikov, prepričanj, veroizpovedi. Ta svoboda je največja iznajdba zahodne civilizacije in po njej se razlikuje od vseh drugih civilizacij. Današnji gradniki zahodne svobode so: demokracija, republika, liberalizem in politika kot njihova metoda. Vsi izhajajo iz grško-rimske tradicije in nobeden iz judovsko-krščanske. /.../ Ravno zato ni bilo mogoče v temelje evropske ustave vključiti krščanstva kot

vladljivo znotraj enega sistema idej, o katerem ni dovoljeno razpravljati. Zato je pravilneje reči, da so monizmi 20. stoletja brezbožni otroci evropskega klerikaliziranega (vojujočega se) krščanstva, kakor pa da sta evropska desnica in levica rodili komunizem, fašizem in nacizem".

(Iztok Simoniti, *Sprava bo, ko bo demokracija delovala. Ni se mogoče spraviti glede preteklosti, če nismo spravljani glede sedanjosti, Sobotna priloga Dela, 18.1.2014*). To so kar težke obtožbe na račun kristjanov 20. st., ki naj bi bili, po tem prepričanju dr. Iztoka Simonitija, vzrok za nastanek komunizma, fašizma in nacizma. Mar to pomeni, da deset božjih zapovedi in evangelij niso oblikovali in ne oblikujejo Evrope? Po prepričanju Cerkve je deset božjih zapovedi v skladu z naravnim pravom. Če "deset besed" ne bi bilo v skladu z naravnim pravom, ti kažipoti ne bi bili niti v skladu z

Bogom, ki je ustvaril svet. In zakaj se ljudje ne bi smeli svobodno odločiti za Božjo postavo, ki je tudi v skladu z naravo? V bistvu bi bil potreben generalni referendum o tem, ali bomo spoštovali naravno pravo ali ne, ali bomo spoštovali zdravo pamet ali pa bomo naredili vse za poneumljanje ljudi.

Človekove pravice so v preteklosti vsaj nekoliko varovale ljudi pred samovoljo diktatorjev in tiranov. Danes je situacija obrnjena na glavo: diktatorji in tirani izumlja-

jo nove človekove pravice, da bi s pomočjo le teh zatirali ljudstvo. Laična država, ki temelji na pluralizmu, je velika pridobitev. Nikakor pa ne moremo in smemo podpirati laicizma, sekularizma, neo-ateizma in roparskega kapitalističnega liberalizma. Bomo tudi za opustošenje, ki ga bodo za sabo pustile te zveri, krivi kristjani, ker nismo poznali nauka Cerkve o dostojan-

stvu človeške osebe in se temu nismo uprli, temveč so nekateri kristjani na političnem parketu pritiskali gumb za "človekovo svobodo"? Opredelitev celotne Cerkve in vsakega posameznega kristjana je zato nujna in mora biti nedvoumna. Sicer bomo spet krivi za "Neronov požig Rima". Tudi muslimanom, ki pravijo, da napadajo "krščanski zahod", moramo kristjani jasno predočiti, da ta Zahod ni krščanski, temveč temelji zgolj na grško - rimski tradiciji.

Kriterij, dokaz in preizkus "svobode", na kateri naj bi temeljila Evropska unija, je spoštovanje dostojanstva vsake človeške osebe. "Grško-rimska tradicija" res spoštuje dostojanstvo vsakega človeka? Mar ni manipulacija z družinsko zakonodajo dimna bomba, ki skuša prikriti korupcijo tistih, ki si prizadevajo za našo svobodo?

Bogdan Vidmar

POT ČLOVEKA JE POT LJUBEZNI (12)

UNIČENJE IN OBNOVA ZEMLJE

Ko se je porušil odnos med človekom in Bogom, so se začeli trgati tudi odnosi med ljudmi in z naravo. Sveto pismo govori o vesoljnem potopu, ki je uničil skoraj vse življenje na zemlji. Ljudje so hoteli vzeti življenje v svoje roke in biti gospodarji nad njim. S tem pa niso dobili več življenja, ampak so se še bolj odprli smrti in svoji krhkosti. Greh je stopil tudi v zakonske odnose, predali so se razvratu, ki je bil povezan z gradnjo mest in prvih kultur. Niso hoteli priznati razlike med človekom in Bogom, izumili so razne oblike magije in se hoteli polastiti Božjih moči. Posebna oblika tega napuha je bila sveta prostitucija, ko so po posvečenih osebah hoteli priti do božanskih energij. Človeštvo je hodilo hudobno pot. Sveto pismo pravi, da je bilo tako hudo, da je bilo Bogu žal, da je ustvaril človeka. Zato se je odločil, da s potopom ustavi hudobno življenje. Kot je rasla in se večala hudobija, je bila prisotna tudi milost. Tu stopa v ospredje Noe, ki je bil pravičen in je poslušal Boga. Po njegovi družini je želel Bog rešiti človeštvo in vse živo na zemlji. Ljudje so se mu smejali, ko je začel graditi ladjo na visokem kraju. Toda, ko je šel v ladjo in je prišlo deževje, so začeli spoznavati svojo resnico. Zgodilo se je to, kar so sami delali. Kot so hoteli pomešati božje in človeško in odpraviti razliko med njima, tako so se mešale vode na zemlji in

na nebu. Deževalo je brez konca, vode so se dvigale in pomorile vse življenje. Potop je tako potopil svet nazaj v brezoblični kaos. Po določenem času je prenehalo deževje in so začele vode odtekati. Ladja je pristala na pobočju gore Ararat. Noe je čakal, da se je življenje malo obnovilo, preden je stopil iz ladje in spustil vse živali. Postavil je oltar in se Bogu zahvalil za rešitev. Bog pa je v svojem usmiljenju zagotovil, da se tak potop ne bo več zgodil. Sklenil je zavezo z Noetom in poslal mavrico kot znamenje povezave med božjim in človeškim svetom. Svet je lep in človeku je dan, da skrbi zanj, ga obdeluje, ne pa uničuje. Čeprav je po padcu človek krhek in grešen, more skrbeti zanj, da mu nudi varno zavetje za njegovo življenje. Predvsem pa ne sme izkoriščati življenja, ki nima izvira v njem, ampak v Bogu. Zato ne sme uživati krvi, ki nosi življenje. Predvsem pa mora hoditi proti Odrašeniku, ki je prelil svojo kri, da bi znova postavil živo povezavo med nebom in zemljo. Po njem se je še bolj razodelo Božje usmiljenje in imamo dostop do pristnega vira življenja in obnovitve stvarstva. Sodobni napor za ekologijo bi morali najti močnega zaveznika v pristnem krščanskem življenju.

Primož Krečič

NATEČAJ ZA
ŽUPNIJE IN ŽUPLJANE

NATEČAJ
**ifeel
CUD**
2015

Svoji župniji boš pomagal, če ji boš namenil 8 tisočink.

Sodeluj pri natečaju ifeelCUD. Za nagrado
boš lahko prejel prispevek za uresničitev
projekta solidarnosti za svojo skupnost.
Ugotovi, kako na www.ifeelcud.it.

* PRVA NAGRADA 15.000 EVROV

Natečaj prireja služba C.E.I. (Italijanske škofovske konference) za ovrednotenje gospodarske podpore katoliški Cerkvi.

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

Obvestila

V Kulturnem centru L. Bratuž bo v ponedeljek, 23. marca, ob 20.30 časnikar Paolo Rumiz govoril o "tretji svetovni vojni v kosih". Prisoten bo nadškof Redaelli.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v sredo, 25. marca, ob 18. uri v Gorici v Tumovi dvorani v KB centru/51 predavanje o zdravi prehrani. Predavala bo ga. Marija Merljak.

Svet slovenskih organizacij obvešča, da je zasedanje deželne sveta sklicano za petek, 27. marca 2015, ob 17.30 v prvem sklicu in ob 18. uri v drugem sklicu. Zasedanje bo potekalo v prostorih Inštituta za slovensko kulturo v Špetru.

"Nora Gregor - Skriti kontinent spomina": Predprodaja vstopnic za trijezično predstavo, ki bo odigrana v Gledališču Verdi v Gorici 27. marca ob 20.45, poteka tudi v Kulturnem centru Lojze Bratuž (tel +39 0481 531445) in Kulturnem domu (tel. +39 0481 33288) po znižani ceni 12 evrov.

AŠZ Olympia-Gorica vabi na Velikonočni prikaz dela... OLYMPIA in CLASSIC v četrtek, 2. aprila 2015, ob 17. uri v telovadnici AŠZ Olympia - Drevored 20. septembra 85 - Gorica. Nastopajo: skupine Rhythm & Dance, skupina Gymplay, skupine Artistic Gym, skupine Show dance, glasbena šola Komel.

PD Štandrež prireja ogled Škofjeloškega pasijona v soboto, 11. aprila 2015. V Škofji Loki bo na Pasijonu sodelovalo 900 nastopajočih in 70 konjenikov. Odhod iz Štandreža je predviden ob 16.30, vrnitev ob 24. uri. Predstava se začne ob 20. uri. Indikativna cena (avtobus in vstopnina na prireditveni prostor) je 25 evrov. Prijave sprejema Vanja Bastiani (tel. 347 9748704).

Kulturni center Lojze Bratuž sporoča, da je še nekaj mest na razpolago za ogled baleta Labodje jezero v Ljubljani 24. aprila 2015 ob 18. uri. Odhod iz Kulturnega centra Lojze Bratuž ob 16. uri. Vse informacije na tel. 0039 0481 531445 od 8.30 do 12.30 ali na email: info@centerbratuž.org.

Prosvetno društvo Štandrež prireja šestdnevni društveni izlet v Makedonijo od 21. do 26. aprila 2015. Prvi dan Štandrež-Niš; drugi dan Niš-Skopje-Ohrid; tretji dan Ohrid-Sv. Naum-Ohrid; četrti dan Ohrid-Bitola-Prilep-Kavadraci-Skopje; peti dan Skopje-Kanjon Matka-Beograd; šesti dan Beograd-Štandrež. Za podrobne informacije lahko pokličete na tel. št. 0481 20678 (Božo) od 12. do 14. ure in na 347 9748704 (Vanja).

Društvo "Camillo Medeo" organizira ogled milanskega Expo-ja, in sicer v soboto, 27., in nedeljo, 28. junija 2015. Cena 150 evrov. Za informacije in vpis (do 15. marca 2015) lahko pokličete na tel. št. 0481 20678 (Božo) od 12. do 14. ure in na 347 9748704 (Vanja).

Vabilo na 7-dnevno potovanje z Novim glasom v Nemčijo, v dolino reke Ren in Vestfalijo. Potovanje bo od 9. do 15. junija letos. Odhod iz Trsta in Gorice z avtobusom do letališča Brnik, nato z letalom za Zürich do Frankfurta ob Majni, nato z avtobusom obisk znamenitih in zgodovinskih mest Frankfurt ob Majni, Köln, Aachen, Bonn in druga mesta. Za potovanje je potrebna veljavna osebna

izkaznica za inozemstvo. Vpis do konca marca na sedežu Novega glasa v Gorici in Trstu ter pri g. Markuži (040/229166).

Ob 50-letnici slovenskega goriškega skavtstva se pripravljajo spominska razstava. Prosimo vse aktivne in nekdanje člane, ki hranijo in bi lahko ponudili zanimivo skavtsko gradivo, da to javijo pripravljalnemu odboru na tel. št. 338-7501181 (Tamara) ali 347-5329299 (Marko). Zahvaljujemo se za sodelovanje.

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Kerševana lahko nakazete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CIVIIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Male oglase bomo objavili prihodnjic.

Darovi

V spomin na našega dragega Julijana darujeta družini Ožbot in Bradaschia 100 evrov za Društvo krvodajalcev iz Sovodnj in 100 evrov za pevski zbor Rupa-Peč.

V spomin na cenjenega prijatelja Julijana Ožbota daruje družina Marini 20 evrov za Društvo krvodajalcev iz Sovodnj.

Za zbor Rupa-Peč: v spomin na našega dragega Julijana darujeta družini Ožbot in Bradaschia 100 evrov.

Za misijonarja Pedra Opeko: N. N. 200 evrov; H. A. 50 evrov.

Za misijonarja Danila Lisjaka: H. A. 50 evrov.

Popravek

Prejšnji teden se je v članek o pokojnem kapetanu Julijanu Ožbotu žal prikradla neljuba napaka. Namesto "Peter Butkovič" smo zapisal "Dragotin Butkovič".

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 20.3.2015 do 26.3.2015)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 20. marca (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditvev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 21. marca (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v slovenščini ter v benečanskem in rezijanskem narečju.

Nedelja, 22. marca (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 23. marca (v studiu Andrej Baucon): Narodnozabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Novice iz naših krajev - Obvestila.

Torek, 24. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 25. marca (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Klepetava in prepirljiva sraka - Izbor melodij.

Četrtek, 26. marca (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti in obvestila.

Dramska družina SKPD F. B. Sedej / Premiera: Aulularia

Ne bodite skopuški!

Drzen in zahteven dramaturški podvig režiserja Franka Žerjala in njegove desne roke Jasmin Kovic postaviti približno 2200 let staro dramsko stvaritev *Aulularia* enega izmed največjih latinskih komediografov, Titusa Macciusa Plautusa (okrog 250 pr. Kr. - 184 pr Kr.), ali po naše kar Plavta, iz grškega sveta, v katerega so umeščena vsa njegova komedijska dela, v povsem balkansko pisano realnost ter pri tem ohraniti njegovo splošno veljavno sporočilo, je, sodeč po odzivu premierne publike in njenem dolgotrajnem ploskanju, povsem uspel. Morda bi se marsikateri klasični filolog pri taki postavitveni inčiči namrdnil, a Dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana je natančen prevod sijajnega prevajalca in znanega klasičnega filologa Kajeta Gantarja prebrala v drugačnem ključu in mu v drobnih priredbenih variantah, za potrebo skupine, dala hrupen, barvit izraz sodobnega, malce v času 50. let prejšnjega stoletja "zasidranega" balkanskega okolja. Južnjaški "piš" zaveje že takoj na začetku tudi zaradi markantne prisotnosti glasbe, ki je bistvena podlaga dramaturške zamisli. Le-to je spretno izkoristil Jan Leopoli, sicer tudi korepetitor in svetovalc za govor - mimogrede tovrstne govorne vaje bi morale uvesti vse naše ljubiteljske skupine! - in povabil k sodelovanju skupino Radio*Zastava, ki goji prav ta glasbeni žanr. 8-članska skupina iz Goriške je poznana tudi v tujini, saj je z uspehom sodelovala na več pomembnih festivalih in pri tem doživela dobre uvrstitve. Najboljše se je odrezala l. 2013 na festivalu Sabor trubača (Guča), kjer je zasedla drugo mesto. Prav v tem letu je izdala album *Silentium*, iz katerega so odlomki pe-

smi *Canzone arrabbiata*, *Good vibrations*, *Tuga*, *Avanzi di balera* in *Unit 8*. Na nekatere izmed njih je režiser Žerjal domiselno napisal besedilo, tako da spevni songi še ojačujejo komedijsko vsebino in jo seveda še bolj razgibajo. Žerjal je izbral vse hromorne prvine, ki jih uporablja Plavt, da močnejše ožarja komično situacijo z domiselnimi dvoumnostmi, besednimi igrami, nesporazumi in še marsičim, da se čim močnejše napne komedijska vzmet, ki jo sproži lonec, poln zlatnikov. V skritem kotičku svoje hiše, v kateri se je čas ustavil, kot kažejo premišljeno in pikolovsko odbrani scenski elementi (star štedilnik, še starejša skrinja in tudi rekviziti, ki jih je v nadrobno preštudirani scenski zamisli izbrala Jasmin Kovic), je reven, skop gospodar Evklion našel star lonec z zlatniki. Skril ga je že njegov ded, ki pa ob svoji skopuški nagnjenosti ni tega razkril nikomur. Ta zaklad bi še ostal neodkrit, če ne bi hišni lar (pri Latincih bog, zaščitnik domačega ognjišča) iz ljubezni do dobre Fajdrie, Evklionove hčerke, ki mu vselej namenja darove, napotil Evkliona do njega. Najdba zaklada bi kogarkoli spravila v škipce (tudi v današnjem času) in v dilemo, kaj narediti iz njega. Uživati ob njem ali ga kar naprej prenašati iz kraja v kraj in ga skrivati, da bi ga kdo ne izmaknil. Pri tem pa se še bolj kot prej pritoževati zaradi svojega uboštva. To pot

ubere zmeraj bolj strastno Evklion, dokler mu nekdo lonca res ne izmakne ... A dobre komedije imajo srečen konec. In takega ima tudi tale. Pri tem stiskač Evklion uvidi, da je od lonca mnogo bolj dragocen zaklad deliti srečo z drugim, hčerkinjo ob po-

roki z izbranim mladeničem, pa še bogatim po vrhu, in imeti ob sebi na stara leta nekoga, ki skrbi zate. Zahtevno, tudi fizično utrudljivo vlogo protagonista Evkliona, ki ljubosumno in nezaupljivo skriva svoj dragoceni lonec, je odigral Matej Pintar. Zelo izrazilo, z vsemi možnimi igralskimi sredstvi je karakteriziral lik in suvereno z njim vodil celotno igro. Skrbno je upošteval režiserjeva navodila in se celostno, pri hoji,

drži, gibih, kretnjah, z natančno naštudirano mimiko in artikuliranjem glasu, kar zahteva stalno koncentracijo, imenitno spremenil v nergaškega pusteža, ki podi iz hiše bolj malomarno in na videz brezbržno služkinjo in se pri slepi skrbi za svoje bogastvo sploh ne zaveda hčerine nosečnosti in njene stiske, ko ji hoče vsiliti starejšega moža, zaradi denarja seveda. Drobno, "nemo" vlogo njegove hčerke Fajdrie je ljubko in nežno odigrala Carlotta Nanut, ki je sicer s Snežico Černic vestno, po željah režiserja in Kovičeve, odbrala primerne kostume, v kičastih, detajlih odražajoče osebe, ki z "dragocenimi", bolj opaznimi našitki ali nakitom skušajo pokazati svoj "višji družbeni" status. Pri šiviljskem delu so jima bile v nenadomestljivo pomoč pridne roke gospe Irene Grusovin. Malce robato Evklionovo služkinjo Stafilo, ki se izraža v sočnem srbohrvaškem jeziku in ga rada srkne, je sproščeno upodobila Ilaria Bergnach (tudi asistentka tehničnega vodje). Tadej Lukman, ki se je že popolnoma udomačil v števerjanski Dramski družini, je bil zaljubljeni Likonid, ki je v neki noči ob praznovanju boginje Cerere (rimska boginja rodovit-

/str. 15
Iva Koršič

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
KROŽEK ANTON GREGORČIČ

Vljudno vabita na

SREČANJA POD LIPAMI

Duhovna misel za Veliko noč

Msgr. Marjan Turnšek
teolog, profesor, nekdanji nadškof v Mariboru

Srečanje bo vodila Martina Valentinčič

Četrtek, 26. marca 2015, ob 20. uri
Kulturni center Lojze Bratuž
Drevored 20. septembra, 85 Gorica

KATOLIŠKA KNJIGARNA v sodelovanju z
GORIŠKO MOHORJEVO DRUŽBO

vabi na **kavo s knjigo:**

Peter Stres
BILJANA

Oris preteklosti župnije in občine Biljana ter naselij Biljana in Zali Breg od prve omembe vasi Biljana leta 1205 do priključitve k Jugoslaviji septembra 1947

ki je izšla ob 810- obletnici prve omembe vasi Biljana

V četrtek, 26. marca 2015, ob 10. uri
na Travniku 25 v Gorici

Kavo bo ponudilo podjetje **PrimoRoma**

BODI ČLOVEK!

Stražar pravi: “Prišlo bo jutro, četudi je noč!” (Iz 21,12)

Spremembe miselnosti in aktualnost posta

Da se imenuje pri Slovencih čas priprave na velikonočne praznike prav po določeni praksi, torej postu, je gotovo podatek, ki ni zanemarljiv in ki bi nam moral dati misliti. Zlasti bi seveda moral dati misliti slovenskim katoliškim vernikom ali vsaj tistim, ki se za to izrekajo, da bi potem lahko imelo sporočilo tudi vsem ostalim – tistim, ki so se od Cerkve oddaljili, pa tudi vsem t. i. “ljudem dobre volje”. Postni čas je ime, ki v sebi nosi vsebino, to pa je zlasti telesni post, ki smo ga v katoliški Cerkvi v zadnjih petdesetih letih tako na hitro, zlahka in nekritično opustili. Preveč enostavno bi bilo za to opustitev kriviti le blaženega papeža Pavla VI., ki je sicer z navodilom ‘Paenitemini’ leta 1966 res kot obvezna postna dneva ohranil le še pepelnično sredo in veliki petek, a je prakso telesnega posta še vedno močno priporočal, računal pa tudi na zrelost katoliških vernikov, zelo pa je poudaril še druga spokorna dejanja, zlasti t. i. “dela usmiljenja”, telesna in duhovna, na katera smo morda pozabili, ker smo bili bolj pozorni na pobožnost, manj pa na služenje Gospodu v bližnjem. Pravim, da je odgovornost zlasti na nas, ki nam je očitno dobre prakse treba zapovedati od zgoraj, da jih kolikor toliko potem izvajamo, podobno kot to velja na Nemškem, kjer je treba karitativno dejav-

nost pravzaprav vsiliti z zakonom. Že res, da so po letu 1968 v Evropi in na Zahodu nastopili “drugi časi”, saj se je, po trezni analizi brazilskega katoliškega misleca Plinia Correa de Oliveira, s katero soglašamo, tedaj zgodila ena od odločilnih in destruktivnih revolucij na Zahodu. Nekateri jo imenujejo “kulturna revolucija”, še drugi uveljavljeni izraz pa je “seksualna revolucija”. Po njej sta nam zavladali in nas do kosti prežarili, po francoskem

različnosti in raznolikosti, v resnici ljudi spreminjati v posameznike, individuum, ki so med seboj pravzaprav vse bolj enaki, zato pa tudi med seboj zamenljivi, saj enako ali celo isto mislijo, govorijo in delajo. Relativizem pod pretvezo največje možne strpnosti (tolerance, če vam je bolj všeč tujka) pelje v obup in manipulacijo. Če namreč po eni strani drži, da “je vse enakovredno” in “nič nima (prave) vrednosti” - ker vrednost predpostavlja neko hierarhijo, avtoritete, česar pa mi ne upoštevamo več, za nas to več ne obstaja - ta pot enakosti in enakovrednosti (egalitarizem), ki je sicer tlakovana z dobrimi nameni, pelje naravnost v nihilizem, v nič, v propad. Če ni vrednosti, posledično ni več pravih vrednot oz. so te relativne. Tako, tisto, kar je nekdaj predstavljalo zablodo, danes predstavlja vrednoto. Velja seveda tudi obratno, saj nekdanje vrednote danes predstavljajo zablode. Po drugi strani drži še tisto, da, če nobena univerzalna resnica ne more več služiti vsem ljudem, ni nekih stvari, ki veljajo za vse ljudi vseh časov, potem si nekateri lahko druge podvržejo, navadno manjšina večino. To stori seveda bodisi s takšno ali drugačno močjo (finančno, medijsko, politično ...) bodisi s preslepitvijo in zapeljevanjem. Historicism pravi, da ima močan čut za čas, v katerem živimo, vendar pa nas pelje k izgubi zgodovine in spomina. Ideje, vrednote, nauki, resnice so stvar določenega prostora in časa – ko se ta prostor in čas izgubita, se izgubijo tudi ideje, vrednote in nauki. Sedanji čas je edini, ki lahko ponudi kriterije za presojo sedanjosti, tisto, kar je novejše, je tudi resničnejše, boljše, plemenitejše. Sveto pismo je izpred toliko tisoč let, da sedaj njegovi nauki ne veljajo. Jezus Kristus je deloval in učil pred dva tisoč leti, zato je treba vse

prilagoditi sedanjosti. Nauk Cerkve se je pretežno oblikoval v starem in srednjem veku, Cerkve je srednjeveški okostnjak, zato vse to danes ne velja več. Zakaj bi se zato sploh mudili v preteklosti, zakaj bi sploh ohranjali spomin, če je tisto še vse tako v povojih in zastarelo? Izguba časa. Prav to, torej historicizem, je, denimo, očital krščanstvu, poleg dolgočasnosti in neresničnosti, angleški spreobrnjenec Nicky Gumbel, avtor knjige *Življenska vprašanja* (ŠC Jadro, Koper 2010) in zelo dejaven v svetovnem merilu pri “Tečaju Alfa”, ki želi današnjemu človeku predstaviti vsebino krščanstva. Zahodni kristjan je tako, vede ali nevede, okužen s tema dvema virusoma, zato se mu tudi praksa telesnega posta (in tudi poglobljenega molitvenega življenja) zdi nekaj nepomembnega, nepotrebne, preživete ... Postu, če se zanj že odločimo, smo tudi začeli dajati drugačne pomene in oznake, kakor tudi mešati dva pojma, namreč “post” in “zdržek”. Postiti se tako danes pomeni “odpovedati” se nečemu, kar nam je drago, ne pa odpoved hrani ali zdržek od natančno določene hrane. Tako je danes post v tem, da manj uporabljamo (pametni) telefon, da manj gledamo televizijo ... Zdi se tako, da je post popolnoma izgubil svoj objektivni pomen, da bi mesto prepustil simbolični analogiji – da torej kot post pojmujeemo neke prakse, ki so vsaj približno moral (istič) ne. Zdi se tako, da bi danes radi zreducirali kristjanov osebnostni odnos z Gospodom v neki individualistični spiritualizem, ki je približno etičen. Vse skupaj torej daleč od resnega, “v oblakih” oz. ne gre dlje od nekega čustvenega doživljanja. Duhovno življenje mora seveda iti globlje, kot smo dejali v eni od prejšnjih števil naše priloge, prav k temu pa nam pomaga ravno telesni post. O postu bomo govorili v tej številki priloge v raznoraznih smereh. Upamo, da vam bo, dragi bralci, pomagalo pri vašem verskem in siceršnjem življenju. Pred nami je še zadnji del postnega časa, neposredna priprava na velikonočne praznike. Naj bo ta čas rodovit in blagoslovljen.

Andrej Vončina

Jezusov odgovor na vprašanje farizeja, katera je največja zapoved, nam odpre pomemben pogled na duhovno življenje slehernega človeka. Zapoved ljubezni do Boga in do bližnjega (Mr 12,18-34) nam odpre dve sferi človekovega življenja, lahko bi rekli vertikalno in horizontalno. Pretirano poudarjanje ene izmed razsežnosti človeka osiromaši na drugi ravni. Kolikor je človek odprt Bogu, tako mora biti odprt so-človeku. Postni čas torej ni le čas poglobljanja mojega odnosa z Bogom, če je le to, potem je to kaj hitro korak v nekakšen “duhovni egoizem”. Najprej pogledimo to past, ki ima globlje korenine. Seveda je postni čas namenjen krepitvi odnosa z Očetom, a to mora, po Jezusovi logiki, vključevati tudi bližnjega. Če ne, lahko kaj hitro pridemo do nekakšnega za-sebnega in ne osebnega Boga. To je bog, ki ga imam samo zase, ki je sicer drugačen od drugih zasebnih bogov, kot so alkohol, družbena omrežja, pač vse, s čimer se sodobni človek zagradi pred svetom. To je bog farizeja, ki se v templju tolče po prsih: “Bog, zahvaljujem se ti, da nisem kakor drugi ljudje: grabežljivci, krivičniki, prešuštniki ali tudi kakor ta cestinar” (Lk 18,11). Na mestu so besede Josepha Ratzingerja iz *Uvoda v krščanstvo*, ko pravi: “Boga ima človek šele tedaj in samo tedaj, ko nima več lastnega Boga, ampak zaupa edinole tistemu Bogu, ki je enako Bog drugega človeka kakor moj Bog, kajti njemu pripadava oba”. O odpravi zasebnega boga nam lepo spregovori bogoslužje pepelnice, kjer je celotna skupnost v znamenje spokornosti in zavedanja grešnosti posipana s pepelom. Še enkrat več se potrdijo besede Dostojevskega iz knjige *Bratje Karamazovi*, da smo vsi pred vsemi krivi za vse. A tu se pot šele začne. Ta s pepelom posipana skupnost se sedaj po posameznikih spreobrača z različnimi postnimi akcijami in zaobljubami. Če želimo ostati zvesti naši prvotni postavki, moramo postne akcije prevetrili v dveh smereh: vertikalni in horizontalni. Pri tem ima prednost vertikalna, saj

je zapoved ljubezni do Boga prva, medtem ko je zapoved ljubezni do bližnjega druga, prvi podobna. Pobuda, ki me odpira za Boga, ali pa odpoved, ki odpravlja tisto, kar v mojem življenju odnos z Bogom slabša, sta pravilni smeri postnega udejstvovanja. Postni čas je bistveno teocentričen. Vse ostale različice in ponudbe, ki nam jih svet ponuja v obliki “shušjevalnih kur”, razstrupljan telesa itd., tu ne pridejo v poštev. Razen, če moj odnos do telesa ovira moj odnos z Bogom. Če se namreč zavedam božje podobnosti in da je moje telo tempelj Svetega Duha (1 Kor 6,19), potem se to kaže tudi v tem, da s svojim telesom ravnam spoštljivo in zanj skrbim. A kaj ko iz omenjenih različic in ponudb kot cilj lahko povlečemo le bolj primerno težo in prisotnost različnih snovi v krvi. Dobesedni padec v kopel samoljubja. Pomudimo se še na horizontalni ravni. Človek je bistveno bitje odnosa in kot odkriva Ratzinger v že omenjenem *Uvodu*: “Bog hoče samo po človeku priti k človeku, človeka ne išče drugače kot v njegovi sočlovečnosti”. Drug pomemben poudarek, h kateremu naj bi nas vodila naša postna spodbuda, je sočlovečnost. Postni čas ni čas osebnih zmag in dosežkov. Zdržnost jedi nima nobenega pomena, če gre za to, da sebi podelim medaljo za herojsko delo. Nujno me mora post odpirati bližnjemu, da bo Bog po njem lahko stopil v moje življenje, in obratno, da bo po meni stopil v življene bližnjega. Kje ima v postu torej mesto moj bližnji? Evangelist Luka

Pot med ljubeznijo in samoljubjem Postni korak v egoizem

doda priliko o usmiljenem Samarijanu. Njegova predhodnika, ki sta oropanega pustila ležati na tleh, sta bila namišljena vertikalno usmerjena, v resnici pa ujeta v svoj egocentrizem, tako da žal nista videla reveža. Njun post je bil sicer verjetno

Jezusovemu odgovoru o največji zapovedi pretanjeno njegova predhodnika, ki sta oropanega pustila ležati na tleh, sta bila namišljena vertikalno usmerjena, v resnici pa ujeta v svoj egocentrizem, tako da žal nista videla reveža. Njun post je bil sicer verjetno

Bog hoče samo po človeku priti k človeku, človeka ne išče drugače kot v njegovi sočlovečnosti. (Ratzinger)

herojsko izpolnjen in pred nami je ponovno farizej, ki se junaško tolče po prsih. So-grešnost, to, da smo prav vsi posuti s pepelom, naj bi nas naredila občutljivejše za bližnjega. Ob napisanem se bo marsikdo vprašal, čemu bi pretresali naš postni čas, sedaj ko ga je več kot

polovica že mimo. Tovrstna vprašanja kažejo na nerazumevanje posta. Le-ta namreč ni neko pasivno stanje človeka, v katerem se nahaja tistih štirideset dni. V postu gre ravno za boj! Smrt (pasivnost) in življenje (aktivnost) si zreta iz oči. To je bistvo puščave, kjer je vse mrtvo in kamor se odpravi Kristus. Kako aktiven čas, ko ga hudič skuša, po poročanju Luka in Mateja. In tudi Marko (Mr 1,13), ki pravi, da je bil med zvermi in da so mu angeli stregli, ne kaže na neko

pasivnost, pač pa na izrazito aktivnost. Postni čas je tako pot Izraelcev proti obljubljeni deželi, je pot kristjanov proti Kristusovemu vstajenju. Zato je pretresanje postnega časa pravzaprav vsakodnevna naloga, saj je past, da pademo v morje našega samoljubja, s tem ko smo “uspešni”, ravno tako velika kot tista, ki nam prinaša neuspeh. Še enkrat več stopimo na rob prepada, ki nas le korak loči od morja našega samoljubja, na koncu postnega časa. Takrat velikokrat privlečemo na plano vse naše medalje in zasluge ter se na velikonočno jutro radi pobahamo pred Vstajim, kje in kako smo se odrezali.

Morebiti je tudi zato božja Previdnost poskrbela, da pod križem, razen Janeza, ni bilo nobenega izmed dvanajsterih. Da v nedeljo ni bilo bahanja. Da so videli, da kljub temu da so zapustili Kristusa, on jih ni zapustil.

Matevž Vidmar

Pogovor / G. Ivan Albreht o postu

Post odpira človeka za Boga in bližnjega

Gospod Ivan Albreht je duhovnik koprške škofije, sicer pa tudi sociolog in iskan svetovalec ter duhovni spremljevalec. Doma je iz Dolov, vasi v župniji Zavratac, ki je na skrajni vzhodni meji naše škofije. Po letih aktivnega služenja naši škofiji kot vzgojitelj, profesor, svetovalec, najbolj pa kot duhovnik po raznih župnijah (nazadnje je bil župnik v Dornberku), je sedaj duhovni pomočnik v Šturjah, kjer je nekoč že služboval. Odprt, izkušen in razgledan, je vselej prijeten sogovornik, ki pa zna tistemu, ki pride k njemu, dobro prisluhnuti. O postu sem se z njim že večkrat pogovarjal, zdelo pa se mi je, da bi njegove misli zanimalo tudi naše bralce.

Pogosto sva ob pogovorih o postu ugotovljala, kako je bil nekdaj post precej stroga zadeva, danes pa gremo v drugo skrajnost. Kot še druge cerkvene prakse, velja tudi za post "efekt nihala" – iz skrajnosti v skrajnost, preveč in premalo, ko bi bilo treba najti neko pametno pot, da bi ne bilo ne prestrogo ne preveč razpuščeno. Kaj pravite na to?

Ko smo neke stvari zelo sprostili in dali le neke bolj splošne smernice, smo udarili mimo. Morali bi se kaj naučiti od pravoslavnih kristjanov (tu so mišljeni navadno vsi kristjani grškega obreda, v edinosti s Svetim sedežem in ne, op. a.), kjer v stoletjih ni bilo velikih sprememb, čeprav se je spremenila kultura, spremenile so se metode ... Isto pa lahko vidimo tudi pri muslimanih, kjer se v stoletjih ni nič spremenilo glede verskih praks – tam človek natančno ve, kako je. Seveda, to ne pomeni, da bi morali sedaj posnemati te reči. Da bi pa post v Cerkvi bolj ovrednotili, bi potrebovali nekaj čisto konkretnih in strožjih pravil, ker je sedaj preveč ohlapno in prepuščeno posameznikovi presoji. Zelo pomemben je v tej smeri tudi evharistični post, ki ga sedaj v bistvu sploh nimamo več. Ne rečem, da bi moral veljati od polnoči naprej, vendar pa mislim, da bi moral trajati vsaj par ur – tiste tri ure posta pred mašo, kakor je to predložil Cerkvi sveti papež Janez XXIII., se mi zdijo pravišna mera. Telesni post, torej post od hrane, ima namreč v duhovnem življenju izredno velik pomen. Tam dejansko vidim, koliko lahko res Bogu darujem, saj je telo neizprosno – po toliko urah človek postane lačen, pa se vidi, če zna res kaj svoje telo obvladati ali ne. Ko pa nekaj delamo le tako abstraktno, z lepimi besedami in občutki, telo dejansko postavimo na stran in lahko same sebe zelo varamo. Živimo v nekih duhovnih iluzijah.

Vaši predlogi?

Da bi ponovno uvedli triurni evharistični post pred sveto mašo, to najprej. Potem, da bi bolj ovrednotili post ob petkih, da bi ta bil bolj konkreten. Da naredimo dobro delo, je zelo lepo navodilo, vendar to ne sme nadomestiti posta od hrane in zdržka od mesa. Sam bi zato rekel, naj bo zapovedano kar oboje. Ne bi se spuščal v podrobnosti, menim pa, da potrebujemo jasnih in konkretnih navodil. Veliko sem namreč študiral tudi islamsko religijo in videl, kako post nima le velikega duhovnega pomena, temveč je izredno pomemben tudi v sociološkem oziru. Ko se namreč muslimani vsi skupaj in enako postijo, dejansko postanejo med seboj tudi veliko bolj enotni in povezani. Post je prav življenjsko pomemben za muslimane, ker je vir duhovne moči, ker jih združuje, ker utrjuje njihovo identiteto.

Tudi sam sem pri koptskem voditelju Šenudi III. (1923-2012) ugotovil, kako globoka je vsebina posta, saj sem v samostanu sv. Antona v Egiptu kupil knjižico z naslovom "Duhovnost posta". Pravi, kako post pozna vse večje svetovne religije, da tako pripravijo svoje telo, da so sposobni duhovnih, intelektualnih in drugih naporov, kolikor bolj pa kristjani, ki imamo še dar Sv. Duha. Pove tudi, kako močan je ta "kolektivni post", ki ste ga omenili pri muslimanih ...

To poveže, poveže v duhovni moči. Tu niso le lepe besede. V tebi je nekaj, kar kipi, saj si človek želi hrane in hoče še vseeno ostati nekoliko lačen, da išče naprej. To je moč. Če sem prej govoril kot sociolog, bom pa sedaj pogledal še pod teološkim vidikom. Tisto sholastično načelo, da milost predpostavlja naravo, ni prazna fraza. Milost predpostavlja tako tudi naše telo. Mi smo našo vero preveč "poduhovili", če tako rečem, in sicer v tem smislu, češ da so pomembne samo lepe misli, besede in občutja, lepa čustva. Vendar pa je Gospod Jezus Beseda, ki je postala meso, torej je tu telo, Božji sin je postal telo. Telo je postalo svetišče Sv. Duha, to svetišče pa je treba, da to resnično je, tudi vzdrževati, vzdrževati na pravi način. Vzdrževanje je tudi čiščenje svojega telesa (v dejanskem in duhovnem smislu, op. a.), njegovo obvladovanje ... Post je tudi tipičen

primer obvladovanja samega sebe. Tu pa se je seveda treba varovati napuha, ker je post lahko tudi dober kanal za naš napuh, ko se hvalimo, kako smo pa mi uspešni in krepostni, ko nam uspe se postiti. Z napuhom lahko svoj post izničimo. Če pa naša vera temelji ne Besedi, ki je postala meso, ne sme temeljiti le na močnih besedah, temveč postati meso, tudi s postom. Te stvari smo preveč zanemarili, opustili smo čisto konkretni telesni post. Začeti je treba pri telesu,

Družba, kultura ali posameznik, ki si ne zada posta, odpovedi, ustvari v eni generaciji položaj, ki privede do "prisilnega posta"

še nato pridejo druge reči, "post od interneta", "post od pametnega telefona" in podobne zadeve, še zlasti post od opravljanja ... Toda to so stvari, v katerih bi se morali vaditi tudi, če ni postni čas ...

Pravzaprav so to t. i. "vaje v kreposti", ko se nekih stvari vzdržimo, govorimo torej o zdržkih (lat. continentia), saj dandanes pojma "post" in "zdržek" radi mešamo, kar le še bolj pokaže, kakšna zmeda vlada na tem področju. Vendar nam seveda vse te vaje, vsi ti zdržki veliko bolj in bolje uspejo, če je naše telo pripravljeno, kajne? Danes je težava v tem, ker nekaterim stvarim, ki so nekoč bile resne in konkretne, dajemo le še simbolični pomen, potem pa na njihovo mesto ali vsaj na isto raven postavljamo druge reči, ki so lahko tudi pomembne, a so drugotnega pomena. Glavno je, da imajo neko etično, moralistično konotacijo, pa že lahko pridejo na mesto nekdaj uveljavljenih zadev, ki so bile dragocene našim prednikom in učinkovite. Ali ni tudi s postom tako?

Seveda, vse skupaj je danes zelo "v oblakih". Podobno postu, pa hkrati zelo daleč od njega. Pri demo do ironije. Če pogledamo samo odnos do hrane, potem nikdar ni bilo toliko "posta" kot danes, v smislu raznih shujševalnih kur, razstrupljanj telesa ... Tukaj je namreč spet treba poudariti, da, če se odpovemo hrani in določeni pijači – ne vodi, ker se ne smemo nikdar odreči vodi, temveč ravno nasprotno, ko se postimo, je treba popiti več vode kot sicer -, je treba zelo paziti, da ne bi post postal le izgovor za shujševalno kuro ali kaj podobnega. Post mora imeti religiozni motiv – hrani se odrekam, da sem bolj odprt za Boga, da po njem bolj hrepnim. Sam imam, če dam primer, mašo zjutraj, pa me zelo vleče, da bi kaj pojedel, ko vstanem – po sedanjih pravilih seveda tako ne bi prekršil evharističnega posta, ki je eno uro pred obhajlom, saj vstanem dovolj zgodaj. Vseeno pa se vzdržim hrane, tako da sem pred mašo pravzaprav že lačen. Ravno ta post pa mi zelo pomaga, da sem bolj zavestno pri maši. Ko se potem med mašo spomnim, kako bi rad kaj pojedel, pa si rečem: "O Bog, daj, da bi jaz po tebi tako hrepenel, kot po tem, da bi sedaj jedel ..." Post tako pomaga, da svoje hrepenenje po hrani preusme-

riš na Boga, kakor seveda velja še za druga telesna hrepenenja.

Kakor tisti puščavnik, ki je svojega učenca potunkal v vodo in ga pod vodo držal, dokler ni mogel več brez zraka, pa mu je dejal: "Ko boš tako hrepenel po Bogu, kakor si pod vodo po zraku, se spet oglasi pri meni".

Ja, točno, spomnim se te prigode ... Dejansko pa je res tako – kadar človek čuti neko neravnovesje v svojem telesu, takrat je bolj odprt za Bo-

ga, čuti, da ga tudi telo na neki način "sili k Bogu". Dokler pa je telo popolnoma zadoščeno in nima na tej telesni, materialni ravni nobenega neravnovesja, takrat človek ne potrebuje Boga, ker je zadovoljen, je sit. Osnovne nagone ima zadovoljene.

Ko se zadnje čase v vseh smereh poglobljam v post in o njem tudi razmišljam, sem prišel do sklepa, kako je v ozadju teh raznih kur pravzaprav človekova sebičnost. Rad bi se pokazal drugim, kako sem "uštimal" svoje telo, ni pa tistih dveh namenov, ki morata biti pri postu prisotna, to sta pa duhovni in altruistični namen. Postimo se ne le zase, temveč je zelo zaželeno, da tudi za bližnje, kakor velja konec koncev tudi za molitev – molim za druge, pravzaprav predvsem za druge ...

Se popolnoma strinjam s povedanim, hkrati pa bi poudaril še nekaj, kar je povezano s postom. Če se človek namreč skromneje prehranjuje, nekaj prihrani, vendar pa to ne spada v njegovo denarnico. Če smo prej govorili o povezavi posta z molitvijo, je tu sedaj še povezava posta z miloščino. Če se mi odpovemo našemu preobilju, pa nam post pomaga, da bolj pomislimo na tiste, ki se pa postijo, ker dejansko nimajo kaj jesti. Tudi v tem smislu je post lahko zelo egoističen – postim se, da bi bil bolj odprt za Boga, a kaj me potem drugi brigajo? Če je takšen post, pa četudi potem lepše molim, potem gre za neke vrste "duhovno samozadovoljevanje". Post se mora poznati tudi v naši miloščini. Ta je dejansko naša dolžnost.

Cerkveni očetje so namreč zelo konkretno pojmovali "miloščino" kot konkretna dejanja usmiljenja do bližnjega, telesna in duhovna ...

Ki smo jih seveda dolžni storiti, ne šamo, da jih naredimo, ko in če nam ustreza. Če se vrnem nazaj, bi veljalo zlasti v tej smeri ovrednotiti pekte. Zelo konkretno – in pri odpovedi hrani, kakor tudi tako, da je to dan za kako konkretno dobro delo. Post je tu v službi dobrih del, ker če nam uspe vsaj malo obvladati svoje telo, odložiti to svojo zadovoljitev telesa s hrano, potem bom lažje premagal tudi svojo sebičnost in bom v vseh ozirih bolj darežljiv do drugih. Tiste tri prakse, ki jih poudarjamo v postnem času, ho-dijo pravzaprav vedno z roko v roki, se med se-

boj prepletajo. Govorimo o postu, molitvi in miloščini. Dejansko naj bi to bilo značilno za kristjanovo življenje na sploh. Če ena od teh stvari manjka, potem se razvrednotita tudi drugi dve.

Danes namreč kristjan od teh treh praks jemlje le še tretjo, torej miloščino, še to pa potem razume kot "dati malo več za Karitas". Ne bi se ničemer več odpovedal v duhovno korist in korist bližnjega, ne bi več delal "pobožnih vaj", torej askeze in pokore, ne bi rad molil, v smislu poglobljanja svojega odnosa z Gospodom, kjer mislimo na molitev v zelo širokem smislu, vključno z zakramentalnim življenjem (reden obisk nedeljske svete maše, redna spoved ...), premišljevalno molitvijo, duhovnim branjem in še drugim.

Res je, dejansko je tako. In potem bi kristjani, če bi že kaj od sebe dali, dali le delček od svojega obilja, a nikdar tako, da bi se pri tem obilju kaj poznalo. Če se v tem oziru še malo vrnem k muslimanom, potem je treba poudariti, kako ravno v času posta največ darujejo, prav denarno, za pomoči potrebne.

Govorimo o njihovi zapovedi miloščine, ki se imenuje zakat, ki je poleg ramazzana, posta, in ostalih treh zapovedi, eden od peterih stebrov islama ...

Po deželah je sicer različna praksa, a praktično povsod se dar miloščine giblje med petimi in desetimi odstotki muslimanovega dobička. To predstavlja tudi velikansko moč islama. Tudi njihov ekonomski sistem je v nasprotju s sprevrženim zahodnim sistemom, ki ga po krivem imenujejo kapitalizem, ima izvirno veliko večji smisel za človeka. Pravim, izvirni sistem, ker pobirajo seveda tudi vse slabo z Zahoda in njegovega ekonomskega sistema. Ravno to je tisto, kar bo muslimane najbolj sesuvalo ...

Ja, to so ti naši t. i. "zahodni strupi", proti katerim opozarjajo tudi velika katoliška "peresa", kot je recimo Vittorio Messori v Italiji. On se, recimo, sprašuje, kaj bo potem z muslimani, ko bodo vase vsrkali te zahodne strupe. Greš, recimo, po mestu v času kosila in vidiš muslimanske otroke, ki jedo pizzo s kuhanim pršutom ali klobaso, torej s svinjino, ki se opotekajo pijani, kot sem sam videl mlade črnce v Franciji ...

Ko sem bil pred kakim letom v Iranu, sem opazoval njihovo mladino. Bili so resnično pristrčni, saj gre za zelo prijazen, gostoljuben narod. Videl si pa mladega fanta ali punco, za katerega si točno vedel, da je reven, pa je imel pameten telefon. Zahodna kultura, ki tudi njih požira.

Podobno kot ti strupi požirajo tudi naše vzhodne krščanske brate. Srbski prijatelj mi je dejal, kako je največja težava zmaterializiranost njihove družbe. Dejal je, kako doma nimajo mnogi kaj jesti, pa se vsi oblačijo, zlasti dekleta, po zadnji modi ... Je pa po drugi strani tudi res, da ta revščina, tako kot je nekoč veljalo pri nas, vse več ljudi pripelje tudi do tega, da se zamislijo nad svojim življenjem in poglobijo svoje duhovno življenje ter dejansko pridobijo tisto prepotrebno življenjsko modrost in znajo ceniti temeljne vrednote, na katere je bogati svet že zdavnaj pozabil. Zdi se, da jih materialna revščina ali tudi osebne tragedije in stiske prisilijo, da se vrnejo k tistemu, na kar so morda že zdavnaj pozabili, zavrgli, pahnili nekam v ozadje svojega uma ...

Osebnost sem prepričan, če govorim kot sociolog in tisti, ki kolikor toliko pozna Staro zavezo Svetega pisma ... Ne vidim za našo kulturo druge rešitve kot razne hude krize. Druge rešitve žal ni. Božje ljudstvo je tako delovalo po tem sistemu: najprej je naraslo blagostanje, potem so se oddaljili od Boga, Boga več niso potrebovali, pa so prišle razne preizkušnje, tragedije, vojne ... iz nekega ostanka je potem kultura ponovno vzcvetela. Bojim se, da bo tako tudi z našo zahodno kulturo in z našim narodom. Ker mi Slovenci smo del te kulture. Najkasneje v desetih, dvajsetih letih bo, bojim se, prišlo do hude preizkušnje. Prišel bo plaz, zdravo jedro bo preživelo, nekaj časa se bo to razvijalo, potem se bo kultura utrdila, se spet razvabila, degenerirala ... Zgodovina zadnjih nekaj tisočletij nas tako uči.

Pa tudi prej je že bilo tako, skozi celotno zgodovino človeštva.

Tako, ja. Zato bi se za konec zopet vrnil k vprašanju posta. Družba, kultura ali posameznik, ki si ne zada posta, odpovedi, ustvari v eni generaciji položaj, ki privede do "prisilnega posta". Če torej želimo in želimo, da ne bi prišlo do prisilnega posta – zaradi lakote, objestnosti in razvajenosti, je edina rešitev prostovoljni post, prostovoljna odpoved preobilju.

Andrej Vončina

Vseбина in pomen (telesnega) posta

Žeja me po Bogu, živem Bogu

V Cerkvi imamo nekatere čase priprave, ki so pred najpomembnejšimi prazniki, na katere praznujemo ključne trenutke našega odrešenja. Pred praznikom Gospodovega rojstva je tako adventni čas, pred velikonočnimi prazniki postni čas, pred Binkoštni devetdnevica ... Najpomembnejši in najdaljši čas priprave je prav postni čas, ki se imenuje pri Slovencih po praksi posta. Skušali bomo pokazati, da je ta praksa tudi danes zelo aktualna in potrebna – če je tudi nujna, se pa mora vsak odločiti sam. Vsekakor velja za vsakega človeka, da potrebuje umik, da torej mora na "samoten kraj", zlasti pred pomembnimi življenjskimi zadevami, prav kakor je delal naš Gospod Jezus Kristus. Pomembno pa je tu povedati, da na samotnem kraju naš Gospod ni samo molil, temveč se je tudi postil, torej se je odrekel telesni hrani. Po besedah iz katekizma svetega papeža Pija X. naj bi tako kristjani prav v postnem času posnemali svojega Odrešenika v puščavi – tako in drugače: "Postni čas je bil postavljen, da bi na neki način posnemali strogi štiridesetdnevni post, ki ga je vršil v puščavi Jezus Kristus, in da bi se z orodjem pokore pripravili na sveto obhajanje Velike noči" (Pijev veliki katekizem – PVK št. 489). Pokora oz. spokorna praksa, kot temu pravimo, kjer ima telesni post svoje pomembno mesto, poleg molitve oz. bolj poglobljenega duhovnega življenja in del usmiljenja. Telesni post ima torej tudi spokorni namen, kar poznajo tudi ostale velike svetovne religije in potrjuje tudi sv. Pij X., pritrjuje pa mu tudi bibliacist kard. Ravasi, vendar pa za vse velja, da je namen najprej religiozne oz. duhovne narave. Kot pravi Ravasi, je: "Zdržnost od hrane zaradi bogoslužnih zahtev – smo

da je ta koristen, "da se bolje pripravimo k molitvi". Še bolj je torej pomemben drugi namen in učinek posta, ki je ta, da se z njegovo pomočjo dvignemo nad telesno in torej materialno raven, kakor nam lepo pove pred kratkim preminuli koptski voditelj Šenuda III.: "Zdržnostjo od jedi se namreč človek dvigne nad raven telesa in tudi nad materialno raven, kar je tista modrost, ki se skriva za postom". Na ta način odpremo "notranje oči" in nismo zaprti vase, v egoizem. Bolj

lahko tako "vidimo" Boga in bližnjega, kar je ne nazadnje največja zapoved. Iz naštetih razlogov post za egipčanske menihe, neposredne potomce puščavnikov sv. Antona, ni le praksa, temveč pravi, pravcati način življenja. Njihovo življenje je v postu, molitvi in ročnem delu. Post, pravi post, ki je odtegotanje hrani, je priprava našega telesa. Pravi post ima po besedah kard. Ravasija za posledico poglobitev duhovnega življenja, odnosa z Gospodom, kakor tudi izboljšanja odnosa do bližnjega. To se vidi seveda najprej v domačem okolju, vidi pa se tudi v naši

karitativnosti – praksa muslimanov to potrjuje. Ko namreč zmaguje meseni človek nad duhovnim, torej kadar naše telo ne deluje v tiste namene, za katere je bilo ustvarjeno – ne služi Bogu in bližnjemu –, takrat zmaguje hudi duh s svojimi predlogi, človeka pa obvladata v končni fazi napuh in egoizem. Mi torej moramo obvladovati svoje telo, ne pa obratno. Duhovni človek mora obvladovati mesenega človeka, kot nas opozarja tudi apostol Pavel (1 Kor 3). Po besedah samega Svetega pisma je priprava telesa bolj pomembna od drugih žrtv, daritev in odtegotvanj: "Žrtve in daritve nisi hotel, a telo si mi pripravil" (Heb 10,5). V priloženem okvirčku so štiri vrste mogočega posta. Mi se bomo sedaj še nekoliko pomudili ob tem, kdaj naj se posta poslužimo. Če smo rekli, da je za egipčanske menihe post način življenja in ne samo praksa, kar v bistvu drži za vse vzhodnokrščanske menihe, potem je jasno, da telesni post tudi za nas ni stvar samo postnega časa. Namen posta je duhovni in altruistični. Postimo se zato ne le zase, temveč tudi za druge, prav kakor velja za molitev. V tem oziru je stvar še močnejša, če se skupaj in hkrati postijo več ljudi – temu bi lahko rekli "kollektivni post". V Svetem pismu imamo primer Nini- vljanov. Nekdo hu-

do in/ali nevarno zbolil – imamo priložnost, da se zanj postimo. Otroci, sorodnik, prijatelj zabrede na slabo pot – lahko se zanj postimo. Postimo se lahko kot priprava na pomembne življenjske odločitve, prelomnice. Zanimivo, kako se tega poslužujejo tudi kristjani v binkoštnih krščanskih skupnostih, posledično pa tudi člani gibanja "Prenova v Duhu" v katoliški Cerkvi. Pri Kanadčanki Dawn Stefanowicz sem, denimo, bral, kako sta se z možem teden dni postila pred pomembno odločitvijo in pred poroko. V bogoslužnem življenju se mi zdi zlasti pomem-

VRSTE POSTA

1. Post Cerkve. Zaužijemo en popolni obrok na dan, poleg njega pa imamo lahko še en ali dva manjša obroka – drugi manjši obrok lahko tudi izpustimo, če nam uspe. Za zajtrk tako pojemo nekaj malega, potem pa se odločimo, ali bo naš popolni obrok kosilo ali večerja – najbolje je seveda zdržati do sončnega zahoda in potem pojesti večerjo, ki pa naj spet ne bo takšna, da se bomo "nažrli". Skušajmo se izogniti sladkanim pijačam čez dan – pijmo zlasti vodo, lahko malo sladkan ali nesladkan čaj. Razporeditev je odvisna od dela, ki nas zavezuje, naših siceršnjih navad, našega zdravstvenega stanja ... Ko se postimo, naj ne bo nobenih sladkarij in drugih prigrizkov, imejmo red. Pri tej vrsti posta ne gre za to, da nam bo krulil želodec, kolikor bolj za to, da napravimo red v svojem prehranjevanju, da obvladujemo skušnjava požrešnosti, ker se tu začnejo potem še vse druge skušnjave kar vrstiti. Jejmo počasi in zavestno. Hrano dobro prežvečimo, okusimo in šele nato pogoltimo. Potrebovali bomo manj hrane, zanimivo pa, da bomo tudi zaužili tako trikrat manj kalorij. Gre tudi za red, da ne jemo in pijemo ob katerikoli uri, temveč ob natanko določenem času. Skratka, gre za to, da jemo zato, da živimo, ne pa, da živimo zato, da jemo. Hrana mora biti sredstvo za življenje, ne pa cilj, podobno kot mora veljati za materialne dobrine, delo, ekonomijo in denar.

2. Post ob vodi in kruhu. Gre za to, da pijemo vodo, kadar čutimo žejo, in jemo po malem kruh, kadar čutimo lakoto. Vendar pa je treba skrbno paziti, da tega ne počnemočasno, temveč ločeno, saj namreč kruh, če ga uživamo hkrati z vodo, v želodcu fermentira, potem pa imamo neprijetne zdravstvene posledice, kot je recimo glavobol. Jejmo kruh po koščkih, tako bomo tudi spet začutili, kako poseben okus ima, če smo na to že pozabili. Kruh in voda sta osnovni živila, ob takšnem postu se tako učimo, kaj je tisto osnovno, kar potrebujemo za življenje, kaj pa je po drugi strani odvečno, in se zato temu lahko odpovemo.

3. Post ob tekočini. Cel dan tako uživamo le tekočo pijačo in hrano. To je zelo učinkovito sredstvo, da ukrotimo svojo požrešnost in neurejenost ter utrjujemo disciplino. Najbolj je priporočljivo cel dan uživati le topel čaj, ki je lahko tudi malo sladkan, saj topel čaj dobro dene želodcu. Če nam ustreza, lahko seveda pijemo tudi hladen čaj. Lahko si naredimo sok iz sadja in/ali zelenjave ter stročnic, semen ter oreščkov, ne sme pa biti v tem soku nobenih drugih dodatkov. Razni kupljeni sokovi ali preveč sladkani ne naredijo telesa pripravnega za molitev. Zelo dobra je v tej smeri kokosova voda. Kdor še ni pripravljen na takšno obliko posta, ali tudi starejši ljudje se lahko poslužijo posta z juho.

4. Popolni post, ki je v tem, da čez dan uživamo samo vodo in nič drugega, zvečer, po sončnem zahodu, pa potem zaužijemo skromen obrok, vendar pa mora ta biti brez živalskih beljakovin, maščob in produktov. To je klasični post, kot ga poznajo vzhodni kristjani. Zelo pomembno je, da se nikdar ne odpovemo vodi! Nasprotno, potrebno je popiti več vode kot navadno, kar nam tudi sicer ne bi škodilo.

bno, da bi s postom obogatili naše petke, ko duhovno obhajamo spomin Gospodovega trpljenja in smrti. Torej ne le zdržek od mesa toplokrvnih živali, ki je tudi izredno pomemben in ga ne gre "nadmenešati" z dobrim delom, temveč pravi telesni post. Ostalo je vse priporočeno, čeprav je bilo marsikaj včasih prav zapovedano, zlasti v postnem času. Tako je tu predlog kvatrnega posta, ko se postimo na kvatno sredo, petek in soboto. Včasih je bil v postnem času zapovedan sobotni post v čast Devici Mariji. Lahko po zgledu

vzhodnih kristjanov za postni dan vzamemo kako sredo, ko se tradicionalno obhaja spomin Gospodove ječe. Nazadnje – zakaj ne bi ves postni čas bil zares posten. Sedaj smo že nekoliko pozni za to, a ostaja 2. del posta, čas Gospodovega trpljenja, ki je zelo prikladen za telesni post, molitev in dela usmiljenja (od 5. postne nedelje, pa do velikonočne vigilijske na veliko soboto zvečer). Potrudimo se, videli bomo, kako dobrodejno to učinkuje na nas in bližnje.

Andrej Vončina

Anketa posameznikom in družinam

Naš postni čas in Velika noč

Vstopili smo v postni čas, ki je v katoliški Cerkvi namenjen pripravi na praznovanje največjega krščanskega praznika, Velike noči. Ves mesec marec je letos postni mesec. Različni sogovorniki so razmišljali o vprašanih, kaj jim pomeni postni čas, kako ga nameravajo letos preživeti in kaj jim pomeni Velika noč.

Breda Susič:

V času, ko nimamo časa za nič, niti za dihanje, ko stalno hitimo in ne dohitevamo, se mi zdi postni čas – in z njim priporočila papeža Frančiška po intimnem boju zoper brezbriznost – po eni strani "izven realnega sveta", po drugi pa prav "čas milosti", kot je sveti oče sam napisal v svoji postni poslanici. Sama pri sebi se bom namreč potrudila in naredila vsaj drobno tega, kar nam priporoča papež. Vsaj poskusila bom! Tile so moji dobri nameni: vzela si bom kak trenutek več za molitev, s svojima fantkoma bomo odnesli paket oblačil in igračk h krajevni Karitas, da bosta tudi otroka uzavestila občutek solidarnosti, vzela si bom čas ... za to, da ga bom lahko delila drugim in sebi!

Igor Švab:

Postni čas bi moral biti čas premišljevanja in priprava na veliki praznik in ne bi smel pomeniti samo, da se čemu odpovemo. Moral bi biti čas, ko se še bolj poglobimo v molitev, v iskanje notranjega miru in ovrednotenje tistih vrednot, ki

bi nas morale spremljati skozi vse naše življenje: spoštovanje, iskrenost, prijateljstvo. Vprašati se moramo, ali smo danes to sposobni udejanjiti ali pa se raje na neki način prilagajamo težnjam globalnega življenja.

Postni čas bi rad preživel v premišljevanju, s pogovorom v družini, s skupno molitvijo in branjem Kristusovega trpljenja. Vsaj v tem postnem času bi se morali potruditi in dobiti čas za to. Gotovo, da ni vedno lahko, a se je treba potruditi. Velika noč je po-

Igor Švab

memben praznik, zмага življenja nad smrtjo, zavedati se moramo pravega življenja in pravih vrednot, kajti na vse to prevečkrat pozabljamo.

O postnem času v družini razmišljata Mitja in Matejka Ozbič:

Post je obdobje, ko se po bogoslužno bogatem božičnem obdobju umirish.

V božičnem času svoje veselje razdajaš navzven, v postnem času se obrneš vase. V adventu ni toliko časa za razmišljanje, ker zadnji meseci v letu prehitro tečejo, začetek leta pa je bolj umirjen in je zato post duhovno bolj občuten kot advent. Tudi narava ti pri tem pomaga, ker bi lahko rekli, da spi pred pomladanskim prebujanjem. Tako je post čas za ponotran-

jenje, za premislek o sebi in o tem, kar si, kar delaš in kako živiš. Najin sin je pri verouku, ko ga je veroučitelj vprašal, kaj je pomen pepela, ki ga na pepelnico sredo duhovnik potrosi na glavo vernikov, odgovoril, da je to prečiščenje, tako mi je povedal. Post je čas prečiščenja. Telesno prečiščenje spodbuja tudi duševno in duhovno prečiščenje. Razbremenimo se določenih fizičnih bremen zato, da je tudi naš duh lažji. Preroki in sam Jezus so odšli v puščavo se postit, ko so se morali na nekaj pripraviti ali o čem razmišljati. Post je v tem smislu naša puščava, kjer si sam s seboj, vsa fizična bremena odvrže od sebe. Postaneš svoboden.

Matejka se vsako leto v tem času odpove vsem sladkarijam, jaz sledim postni "postavi" za pepelnico, petke in veliki petek nekoliko strožje, kot določa Cerkev, letos pa sem se nepričakovano odločil tudi za 40-dnevno neuživanje alkohola, ker sem to vabilo slišal naključno na Radiu 1 (naš sosed to dela vsako leto, a na to nisem nikoli pomislil, kljub temu da mi je povedal...). Ni zame ravno postna odpoved, ampak sem se za to odločil iz solidarnosti z žrtvami – direktnim in indirektnim – alkohola.

Matejka je predlagala, da bi si letos tudi otroci izbrali neko odpoved, tako se je eden "odpovedal" govorjenju grdih besed, druga je obljubila, da bo jedla "mimneštre", ki jih nikoli ne mara, tretji še razmišlja, četrta – dveletna – se še ni izrekla... Kar zadeva sam post na petke, opažam, da je bilo v preteklosti logično, da na petek ni mesa in mesnih izdelkov na mizi. Npr. v univerzitetni (laični) menzi ob petkih ni bilo mesa, zdaj pa je tudi v ver-

nih družinah šlo to popolnoma v pozabo, sendvič s pršutom je normalen, meso v obilju tudi. Ni stvar mesa ali česa drugega, ampak da se na petek nečesa spomniš – velikega petka.

Velika noč, s cvetno nedeljo in velikim

Družina Ozbič

tednom vmes je višek posta, konec zimskega časa in začetek cvetoče in bujne narave in ljudi. Osebnost je zame čas med cvetno nedeljo in Veliko nočjo najlepši v letu, ker so obredi tako vsebinsko bogati, da gre za pravo vsakoletno duhovno obnovo. Zaželi si, da bi bil vsak teden v letu tak. Svoj doprinos temu prida tudi simbolično povezana hrana, kjer ima vsaka stvar svoj pomen (pirhi in pinca s križem – Jezusov grob in vstajenje, hren – žebliji na križu, sol – krvavi pot, prhut – to je moje telo, menihi ali titule – Jezusa položijo v grob). Ko vidiš na de-

setine košar, pokritih z belimi prtji, v cerkvi v soboto popoldne, prav občutiš, kako vse živi v pričakovanju vstajenja. Občutek imaš, da se je čas kar naenkrat ustavil, zato da se bo ob zori, med vstajenjsko mašo spet "pognal". In ko ob zori duhovnik tiho, v natrpani cerkvi začne spev Aleluja, te dokončno presune, kot da si lahkel blag jutranji žarek utira pot skozi meglice (Jaz sem luč sveta...).

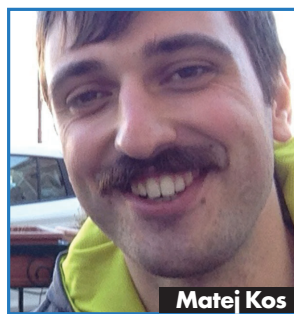
Kako o postu razmišlja študent Matej Kos:

Post mi pomeni čas, v katerem se lahko bolj spoznam, poglobim v samega sebe in razmišljam o svoji povezanosti z Bogom. To je pa tudi čas v letu, ko se nečem odpovedi, ali več posvetim. Zakaj pa vse to? Ker je meni post duševna priprava na Gospodovo vstajenje.

Letos sem se odločil, da se bom med postom bolj posvetil Božji besedi. Na prenosnem telefončku imam aplikacijo "Lekcionar", ki mi pomaga pri tem, da si lahko kjerkoli preberem Božjo besedo dnevne maše. Poleg tega imam tudi škofovo postno sporočilo kot vodnik skozi ta čas.

Velika noč je za kristjana največji praznik, zdi pa se mi, da temu trenutku dajemo premalo pozornosti. Velika noč je zame preporod, nov začetek. Ko se štirideset dni prej malce zapreš vase in razmišljaš o sebi in o Bogu, je ta dan kot mlado jutro, ki se budi in daje novo upanje. Težave prejšnjih dni, dni popicnega časa, se spremenijo v moč in veselje, ki človeka napajata in mu pomagata nadaljevati svojo pot v Gospodovi luči.

Jana Barba

Matej Kos

Pomen skupne molitve in posta za domovino

Izziv za preseganje individualizma in samozadostnosti

Leta 2011, ob 20-letnici samostojne Slovenije, se je rodila Iniciativna skupina za organizacijo dneva molitve in posta za domovino, ki od tedaj daje pobude za dan molitve in posta za domovino. Dan molitve in posta za domovino od tedaj poteka vsako leto pred praznikom državnosti. Na ta dan smo povabljeni k 24-urnemu postu ob kruhu in vodi. Po vsej Sloveniji, pa tudi med Slovenci po vsem svetu so organizirane molitvene verige in maše za domovino. Za namene obveščanja in širjenja pobude je vzpostavljena tudi spletna stran www.nasadomovina.si. K molitvi in postu za domovino so povabljeni vsi ljudje dobre volje, tudi pripadniki drugih ver in svetovnih nazorov. Vsakdo, ne glede na to, kateri veri, politični opredelitvi in narodu pripada, lahko prispeva vsaj nekaj malega k temu, da bi živeli v državi, ki temelji na spoštovanju dostojanstva človeške osebe in resnice, na pravičnosti, solidarnosti, poštenosti, ustvarjalnosti, ljubezni in medsebojnem odpuščanju. Kdor ni veren, se prav tako lahko posti in to žrtev nameni za skupno dobro. Kdor ne veruje v Boga, se v molitvi ne bo obračal k Bogu, lahko pa izreče dobro misel in željo za to, da bi v naši domovini živeli kvalitetno. Seveda pri tem ni mišljeno lagodno, komfortno in uživaško življenje, ki človeka dolgoročno vodi v samouničenje, temveč življenje, ki

omogoča integralni razvoj človeka. Smo telesna, duševna, duhovna in socialna bitja. Ne smemo pozabiti, da revščina ni le ekonomska revščina, temveč je med nami tudi veliko revščine na duševnem, duhovnem in kulturnem področju. Vse to povzroča med nami veliko trpljenja. Pobuda temelji na prepričanju, da blagoslov temelji na očiščevanju telesa, duše in duha; na molitvi in tudi telesnem postu. Bog je življenje, zato je vzpostavljanje odnosa z Bogom rodovitno. Npr. vsakdo je dolžan, da se s pomočjo svoje pameti zaveda resničnosti, v kateri se nahaja, ter presoja aktualno dogajanje in okoliščine, v katerih se nahajamo kot ljudstvo. Bog je skrivnost in nas pogosto zaradi naše nezvestobe vodi proti cilju tudi preko naših stranpoti. Vsakdo lahko vedno začne znova, od tam, kjer se nahaja, četudi je bankrotiral, četudi je v zaporu. To spoznanje je antivirus pesimizma, depresije in nehvaležnosti; tudi nehvaležnosti za domovino, tudi premajhnega ponosa, da pripadamo določenemu narodu, da govorimo, pišemo, pojemo in razmišljamo v slovenskem ali katerem drugem jeziku. Vera ni moralizem. Bog kliče vsakega človeka; kliče tudi grešnike,

linč. Neverjetno je, koliko moraliziranja je v medijih in med politiki. Moraliziranje samo po sebi ne more prinese rešitve.

Med nami počasi dozoreva zavedanje, da krize in problemov ne moremo reševati sami, da smo med seboj soodvisni in potrebujemo tudi pomoč od zgoraj

Sporočilo molitve in posta za domovino je: stvarnost je pozitivna, Bog nas ljubi in blagoslavlja, v našem življenju imamo neizmerne možnosti za osebno in skupno rast, kar prinaša v naše življenje srečo.

Nihilizem ni ustrezen odgovor, kajti realnosti ne moremo utemeljiti na nič. Že to, da razmišljamo o nič, ni nič. Zakaj skupna molitev in skupen post? Vsi smo med seboj povezani in soodvisni. Vsi smo na istem čolnu, ki nam omogoča potovanje skozi čas. Vsak državljan je odgovoren za skupne zadeve in poklican, da s svojimi molitvami, žrtvami, pa tudi z idejami, predlogi in delom prispeva svoj del za skupnost, v kateri živimo. Če želimo doseči skupno blaginjo, moramo imeti

pred očmi celoto, kajti brez "totalnosti" ne moremo priti do ustreznih kriterijev, ki omogočajo skupno dobro. Z uveljavljanjem egoističnih interesov širimo ideologije, anarhijo in nihilizem. O tem, kakšno moč ima skupna molitev in skupen post, pričajo tudi izkušnje. O teh izkušnjah govori Sveto pismo. O pomenu skupne molitve in posta pa pričajo tudi izkušnje v novejši zgodovini. Ena izmed najbolj znanih je ameriška izkušnja, ki pa ni edina. Ameriški predsednik Abraham Lincoln je v času ameriške državljanske vojne razglasil "dan molitve, posta in ponižanja" za vso Ameriko kot izraz zavedanja, da v njegovih predsedniških rokah ni drugih vzvodov, s katerimi bi mogel prekiniti grozote državljanske vojne. Tudi med nami počasi dozoreva zavedanje, da krize in problemov ne moremo reševati sami, da smo med seboj soodvisni in potrebujemo tudi Božjo pomoč.

Bogdan Vidmar

Uboga Cerkev za uboge Pravljica, ki je resničnost

Kot kristjan in duhovnik katoliške Cerkve sem vesel in ponosen, da živim v času, ko papež Frančišek govori o "ubogi Cerkvi za uboge", o tem, da je potrebno iti ven, na periferije današnjega sveta. Do tega spoznanja in odločitve je prišel že njegov predhodnik Benedikt XVI., ki je l. 2005 izdal okrožnico *Deus caritas est* (*Bog je ljubezen*) in leta 2009 okrožnico *Caritas in veritate* (*Ljubezen v resnici*). Nekaj mesecev pred koncem svojega pontifikata, ki se mu je v marcu 2013 sam odpovedal, pa je izdal apostolsko pismo v obliki *Motu Proprio* o ljubezni, ki služi "*Litterae apostolicae Motu Proprio datae Intima Ecclesiae natura de caritate ministranda*". S tem pismom je Benedikt XVI. zapolnil vrzel glede odgovornosti škofov in vseh kristjanov za diakonijo, ki je bila pomanjkljivo prisotna v *Zakonu o cerkvenega prava* (*Codex Iuris Canonici*) iz l. 1983. V tem pismu je izdal 15 dekretov, ki skušajo odpraviti do tedaj pomanjkljivo opredeljeno odgovornost škofov in vseh kristjanov do diakonije. Kako je Joseph Ratzinger, največji teolog našega časa, prišel do odlokov, ki so zelo praktično naravnani in usmerjajo kristjane k dejavni ljubezni?

Gerhard Müller

Morda lahko na to odgovori biografija Gerharda Müllerja, sedanjega prefekta Kongregacije za nauk vere. Müller se je kot univerzitetni profesor dogmatske teologije v Münchnu leta 1988 odpravil na seminar o teologiji osvoboditve v Peru, kjer se je srečal z očetom teologije osvoboditve Gustavom Gutiérrezom, ki je l. 1971 izdal knjigo *Teologia de la liberación*. Gustav Gutiérrez, ki ni bil univerzitetni profesor, je 17 univerzitetnim profesorjem iz Nemčije predstavljal teologijo osvoboditve, ki jo je zasnoval. Sedanji prefekt kongregacije za nauk vere je takoj razumel, da ne gre le za teorijo, za razpravo o teologiji, temveč za življenje revežev, za to, da sledimo Jezusu v ubogih, za to, da z reveži postanemo prijatelji. V naslednjih letih se je v času poletnih počitnic vračal v Ande, kjer

je na 3.000 - 4.300 m nadmorske višine živel skupaj z reveži. Kot vemo, so nekateri cerkveni dostojanstveniki Gustava Gutiérreza tožili na Kongregacijo za nauk vere, kjer je bil tedaj prefekt kongregacije kardinal Joseph Ratzinger, poznejši papež Benedikt XVI. Gerhard Müller se je spraševal: kako je to mogoče? Jasnje je spoznaval, da ne gre za teološko diskusijo, temveč za obtožbo, ki so bile sad politične instrumentalizacije, povezane s kolonialno zgodovino Amerike in s hladno vojno, ki je takrat potekala med Vzhodom in Zahodom. Gerhard Müller je zagovarjal teologijo osvoboditve v času največjih pritiskov. Pisal je članke in se soočal z novoimenovanimi škofi, ki so v tej teologiji videli horizontalizem in sociologizem. Združene države Amerike, ki bi morale štiti t. i. "zahodno svobodo", pa so zelo dejavno delovale v rušenju teologije osvoboditve, kar dokazuje "Carta di Santa Fe" (1980), dopis takratnega predsednika Ronald Regana. Regan je zaukazal aktiven boj proti teologiji osvoboditve, z obrazložitvijo, da le-ta škoduje interesom ZDA v Latinski Ameriki. Kongregacija za nauk vere je pod vodstvom kardinala Ratzingerja izdala dva odloka o teologiji osvoboditve: *Libertatis nuntius* (1984) in *Libertatis conscientia* (1986),

ki sta pomenila globok premislek in zavrnitev napačnih interpretacij teologije osvoboditve. Janez Pavel II. je l. 1986 v Braziliji izjavil: "*Teologija osvoboditve, ki je pravilno razumljena, ne le, da je prikladna, je tudi koristna in nujna*".

Kot vemo, je Benedikt XVI. julija 2012 Gerharda Müllerja imenoval za prefekta Kongregacije za nauk vere, papež Frančišek pa ga je imenoval za kardinala.

Smo v Cerkvi na Slovenskem že prilagodili naše statute in pravilnike tej nedvoumno jasni odločitvi zadnjih dveh papežev? Menim, da je dozorel čas za sinodo.

Bogdan Vidmar

Akcija 40 ur brez telefona Resničnost je lepša

Gotovo ste slišali zanjo. Morda ste ob tem zavzdihnili, češ: "Ali nam je treba še ene akcije"? Ali pa ste jo ob poplavi toliko in toliko stvari, ki nekaj hočejo od vas, preprosto stvrlili. Toda to ni akcija, ki bi kaj odvezala. To je akcija, ki bi rada nekaj podarila, ki nam bi rada podarila, kar izgublamo, ne da bi se tega zavedali. Izgublamo lepoto in dragoceno resničnost. Telefoni, ta krasni izum komunikacije, je namreč postal krasen izum osamitve. Zato smo se letos s sodelavci v Škofijskem odboru za mlade Koper, v dijaškem domu Vipava in na Regijskem centru SKAM Vipava združili v organizaciji postne akcije, ki naj bi nas opozorila in nam pomagala v eni uri na dan brez telefona opaziti, da je "Resničnost lepša".

Ko me vprašajo, od kod mi ideja o še eni, novi postni pobudi v slovenskem prostoru, navadno rečem, da sem hodil po hodnikih dijaškega doma in gledal dijake, ki buljijo v ekran in te ne vidijo in te ne slišijo ... in te ne srečajo. Ali pa povem o tistem dogodku, ko je bila narava na Krasu v polnem rdečem razkošju, pa me je razkurilo, ko sem videl dekle, ki je šla mimo in gledala v ekran. Toda nisem prav pošten. Ideja se je res spočela takrat, ko sem napovedal vojno telefonom. Toda postna akcija mladih, "Resničnost je lepša", se je začela pred ogledalom. Ko sem si priznal, da sem zavezan na telefon.

To je bilo drugi dan posta. Da, že drugi dan. Ko sem opazil, kako težko je biti blizu telefona in ne poškiliti nanj z željo po kakem klicu, smsu, obvestilu na facebooku ... Ko te zasrbijo prsti in bi rad samo malce, samo za hip pogledal na telefon, takrat ... takrat veš, da je telefon problem. Da je problem, ker ne morem biti na obisku pri prijatelju, ne da bi vsakih pet minut pogledal na ekranček, pa čeprav samo, koliko je ura. Da je problem, ko istemu prijatelju s tem brez besed povem, da ni dovolj vreden, da bi mi bil v tisti uri najpomembnejši. Da je problem, ker sem tako rad sam v svojem svetu, kjer me nič ne

moti, kjer sem sam svoj vladar in lahko počnem, kar hočem. Da je problem, ko sem nekje - le tam ne, kjer sem, v resničnosti. Da je problem, ker

je tako lažje. In ker zaradi te lahkote postajam vedno bolj sam, saj je telefon počasi moj najboljši - in edini prijatelj.

Kako vem, da je to res? V prvih dneh, ko smo se šli akcijo v dijaškem domu in je nastopila ura brez telefona, se je mnogo dijakov obrni-

Brez telefona nimamo več kaj početi. Pojdite v kavarne in čakalnice, pojdite na ulice in trge, pojdite na avtobuse ali pa v parke, povsod bo plaval ta grozeča tišina samote in osvetljenih obrazov.

lo name z vprašanjem, ki me je osupnilo in pretreslo: "In kaj naj počnemo zdaj? Kaj naj počnemo eno uro brez telefona?" Brez telefona nimamo več kaj početi. Pojdite v kavarne in čakalnice, pojdite na ulice in trge, pojdite na avtobuse ali pa v parke, povsod bo plaval ta grozeča tišina samote in osvetljenih obrazov.

Zato vidim potrebo po - ja, še eni akciji, po še enem predlogu za postni čas, pa čeprav jih je že mnogo. In vidim potrebo po tej akciji, ker je opaziti človeka prvi korak do dobrodelnosti. Živeti svoje odnose. In ker telefoni nadomeščajo prav to, odnose, ljudi njegova življenja, majhne, nepotrebne klepete z nonami v čakalnici, nekaj besed z neznanci, ki vprašajo za pot, ker pokrijejo ljudi, ki govorijo samo s pogledi, ker z besedami ne morejo več, zato sem si za svoj post izbral post od telefona. Ker je to post, ki mi vrača odnose. Post, ki me osvobaja, ker me vrača ljudem, ki jim pripadam.

Prav to pa je smisel posta, kajne? Osvoboditi me za ljubezen.

Marko Rijavec

Slovensko dobrodelno društvo

Flajbanove nagrade zaslužnim študentom

Med ustanovami, ki v našem zamejskem prostoru podpirajo mlajše generacije v študijskih prizadevanjih, ima Slovensko dobrodelno društvo res dolgo tradicijo, saj že 28 let razpisuje nagrade za uspešne in potrebne univerzitetne študentke in študente slovenske narodnosti iz Furlanije Julijske krajine ter ponuja hkrati podporo, ki je namenjena študentom oz. študentkam likovne ali glasbene umetnosti. Nagrada nosi ime po javnem delavcu in mecenu Mihaelu Flajbanu in tudi po dolgoletni odbornici Slovenskega dobrodel-

Foto Damj@n

nega društva Ireni Srebotnjak. Slavnostna podelitev podpor je bila na sedežu društva v ul. Mazzini v petek, 6. marca. Uvodoma je spregovoril predsednik SDD Ivo Jevnikar, nato je članica od-

bora SDD Vera Čok Vesel podala utemeljitve za posamezne nagrade, nagrade pa je izročala Tatjana Koršič Gerdol, ki je prav tako članica odbora. Letos je komisija pregledala 27 prošenj in je

kljub vse bolj omejenim denarnim sredstvom, ki jih ima SDD na razpolago, desetim proslcem porazdelila 8.000 evrov. Redne nagrade v višini 1.500 evrov so podelili Petru Grudini, študentu prvega letnika na fakulteti za Arhitekturo v Ljubljani, in Asiji Gregori, ki obiskuje fakulteto za tuje jezike in slovstvo na videmski univerzi; Srebotnjakovo nagrado v višini 1.500 evrov je prejela Sanja Mikac, ki je vpisana v 1. letnik magistrskega študijskega programa druge stopnje za industrijsko in unikatno oblikovanje. Enkratne nagrade v višini 500 evrov pa so prejeli Janika Škerl, Peter Vogric, Elisa Peric, Neža Kravos, Matija Ferletič, Ester Gaggi Slokar in Iva Pertot. Jasni Leban pa so podelili posebno priznanje v obliki dragocene zlatnika.

IG

Obvestila

V nedeljo, 22. marca 2015, ob 17. uri bo v Kulturnem domu v Mačkolljah pri Trstu gledališka skupina KD "Brce" iz Gabrovice pri Komnu uprizorila komedijo Marjana Tomšiča Čespe na figi. Režija Sergej Verč in Minu Kjuder.

Založba Mladika vabi v torek, 24. marca, na predstavitev Dnevnika o lastovičjem gnezdu Miroslava Košute. Literarni dogodek bo v kavarni San Marco (ulica Battisti 18, Trst) ob 11. uri.

Svet slovenskih organizacij obvešča, da je zasedanje deželnega sveta sklicano za petek, 27. marca 2015, ob 17.30 v prvem sklicu in ob 18. uri v drugem sklicu. Zasedanje bo potekalo v prostorih Inštituta za slovensko kulturo v Špetru. **Vabilo na 7-dnevno potovanje z Novim glasom** v Nemčijo, v dolino reke Ren in Vestfalijo. Potovanje bo od 9. do 15. junija letos. Odhod iz Trsta in Gorice z avtobusom do letališča Brnik, nato z letalom za Zürich do Frankfurta ob Majni, nato

z avtobusom obisk znamenitih in zgodovinskih mest Frankfurt ob Majni, Köln, Aachen, Bonn in druga mesta. Za potovanje je potrebna veljavna osebna izkaznica za inozemstvo. Vpis do konca marca na sedežu Novega glasa v Gorici in Trstu ter pri g. Markuži (040/229166).

Darovi

Za rojansko glasilo Med nami darujeta Drago in Sonja Ukmar 20 evrov.

Misijonski krožek Rojan je prejel: za misijon patra Ernesta Saksida – Brazilija: Anica Zupanič 320 evrov; za mleko dojenčkom patra Janeza Krmelja – Madagaskar: Nada Martelanc 60 evrov.

Darove lahko nakažete tudi na: ZADRUŽNE KRAŠKE BANKE IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948 Codice BIC: CCTSIT2TXXX Misijonski krožek Rojan ul. Cordaroli 29 34135 Trst

Društvo slovenskih izobražencev Kako je Kras očaral Eleno Blancato ...

Elena Blancato je italijanska besedna ustvarjalka, ki pa so ji slovenske zgodbe in navade bile tako všeč, da se jim je naprej približala, jih bolje spoznala ter jih usvojila. Rezultat ljubezni do slovenskega naroda je viden v trilogiji o Krasu: prvi del z naslovom *Martin lo skrat* je izšel leta 2012, sledil mu je *Le voci del Carso* leta 2014, letos pa še zadnji del, *I sogni del Carso*. V njih je pisateljica nanizala okrog šestdeset pripovedk in črtic, ki prikazujejo kraške kraje, tipične bajeslovne in človeške like iz tržaške okolice. V svojo pripoved naniza cele stavke v slovenščini, kar predstavlja nov pristop k tematiki o

Krasu, saj ovrednoti malega kraškega človeka in njegove korenine z navajanjem krajevnih imen v izvirni slovenski obliki. V tržaški italijanski književnosti takih prispevkov nismo vajeni.

Marija Cenda, Elena Blancato in Ivo Jevnikar (foto Damj@n)

Na rednem ponedeljkovem večeru Društva slovenskih izobražencev v sodelovanju s Knjižnico Dušana Černeta je prof. Marija Cenda predstavila tržaško pisateljico Eleno Blancato in njena dela, Ivo Jevnikar pa je pove-

zoval program, ki so ga z interpretativnim branjem izoblikovali še člani Radijskega odra Lučka Susič, Anka Peterlin, Manica Maver in Marjan Kravos. Pri tržaški pisateljici ne gre za folklorno gradivo, kot so ga zbrali etnografi, temveč so njene zgodbe izvirno delo, plod ustvarjalnega talenta. Z osebnim slogom ustvarja čarobno atmosfero okrog priporočil posameznih zgodb. Pisateljica se je posebno zahvalila vsem informatorjem, ki so ji pomagali pri nastanku knjig: Pavletu Merkuju, Brunu Volpiju Lisjaku, g. Dušanu Jakominu, prof. Marii Bidovec, Walterju Rupinju, Vesni Guštin Grilanc, Martini Repinc in Borisu Pangercu. Upoštevala je tudi filmsko dokumentaristiko Aljoše Žerjale in Jadrana Strleta, kateremu je zadnjo knjigo tudi posvetila. Pisateljčino pozornost je pritegnil tudi lik mučenca patra Placida Corteseja, kateremu je posvetila knjigo *Ruah – Il soffio dello*

Spirito. V njej je doživeto opisala njegove zadnje dneve življenja. Umrli je leta 1944 v Trstu kot žrtev nacistične krutosti. Kot redovnik je v Padovi pomagal slovenskim in hrvaškim internirancem, da so prišli do hrane, zavezniki so mu pomagali, a jim tega ni izdal. Elena Blancato je bila za to knjigo nagrajena na literarnem natečaju Antonio Fogazzaro. Kot je dejala prof. Cenda, "je literarna komisija še posebej pohvalila zgradbo pripovedi, ki s prehajanjem od prizorov nečloveškega mučenja k opisom Cortesejevih spominov podaja celostno podobo njegove izjemne osebnosti". Pisateljica je prosila tržaško občino, naj na pročelje stavbe, kjer so mučili patra Corteseja, postavijo spominsko ploščo, a po šestih mesecih še vedno čaka na odgovor.

Šin

Primorska poje tokrat v organizaciji Zveze cerkvenih pevskih zborov

Dva 'zamejska' koncerta priljubljenega pevskega srečanja

Zdvema koncertoma v prvih dveh tednih 46. zborovske revije *Primorska poje* je Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta odprla zamejski del pričakovanega pevskega dogodka, v katerem bo do 26. aprila zapelo okrog dvesto zborov. Revija se je začela na Gradu Dobrovo s koncertom, ki je povezal zbere iz različnih krajev in z obeh strani nekdanje meje; prvo srečanje je simbolično zaobjelo raznolikost izrazov, zasedb, nivojev, žanrov, tudi generacij, ki jih bo mogoče zaslediti na koncertih revije. Dan kasneje je pojoča Primorska na prvem koncertu v Trstu pokazala predvsem svoj istrski obraz z nastopom zborov in skupin, ki so prihajali pretežno iz koprškega območja. Večer v Marijinem domu v Trstu je potekal ob spominu na gospoda Dušana Jakomina, kateremu so hvaležno misel posvetili tako organizatorji kot občinski odbor-nik Igor Švab v imenu Slovenskega pastoralnega središča. Zamejski zbori so v naslednjih dneh pe-

li na koncertih v Braniku, Biljah in v Izoli, prejšnjo soboto pa se je revija vrnila v nam bližnje kraje s koncertom v cerkvi sv. Jerneja na Opčinah. Sodelujoči zbori so prihajali iz Slovenije in Hrvaške, tržaško Zvezo cerkvenih pevskih zborov pa sta zastopali dve mešani zasedbi: združeni zbor ZCPZ in cerkveni zbor Sveti Jernej. Prvi je pod vodstvom Edija Raceta energično odpel uvodno dobrodošlico s skladbami Händla, Trošta in Premrla (ob 50-letnici smrti), za drugega pa je zborovodja Janko Ban izbral izvirno skladbo z lokalnim predznakom, saj so pevci izvedli tri dele *Strunjanske maše*, ki jo je Ivan Florjanc napisal po spevu iz *Lavretanskih litanij* ob 500-letnici Marijinega prikazanja na kraju tega svetišča ob morju. Slovensci s Hrvaškega so tudi letos prišli na obisk z nabožnim programom, ki so ga izvedli ob orgelski spremljavi Vinka Glasnoviča. Z ambicioznimi programi pa so se za čim zanimivejši vtis potrudili mladi pevci zbora Na-

pev Batuje, novogoriški komorni zbor Grgar s svojo mešanico sakralnih in posvetnih meditacij in spevov, in še moški zbor Provox, ki je razgibal svoj nastop tudi s klavirsko spremljavo in solistko. Publika, med katero je sedelo več primorskih zborovodij in skladatelj- (tudi predsednik ZPZP Anton Baloh), je ob pevskih spodbudah dobila tudi nekaj iztočnic za razmišljanje ob poslušanju nagovora predsednika ZCPZ Marka Tavčarja, ki je zagovarjal ohranitev širokega značaja revije, saj "na široko zasnovanih temeljih

stojijo visoki vrhovi". Primorska poje je namreč priložnost, ki je namenjena vsem pevcem. Je srečanje, ki povezuje onkraj katehikoli hierarhičnih lestvic in v kateri najde prostor tudi poslanstvo vztrajnih cerkvenih pevcev. "Rad bi uporabil svoje sposobnosti, da bi pel" - z verzom iz psalma je župnik Franc Pohajač zapečatil pevski večer z izrazom spoštovanja do truda in prizadevanj vseh, ki z različnimi dosežki in cilji, a z enakim, iskrenim prizadevanjem namenjajo svoj prosti čas tej plemeniti dejavnosti. V naslednjih dneh bo tržaška Zveza štafetno predala organizacijske dolžnosti partnerski Zvezi slovenske katoliške prosvete, ki bo 20. in 22. marca priredila koncerta v Štandrežu in v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici.

PAL

Dne 10. marca nas je zapustil naš dragi

PAVEL CHERSI

Vsem, ki so ga poznali in cenili, sporočajo žalostno vest sestra Tanja z možem Učjem in s hčerkama Marijo in Marto ter žena Luisa s hčerkami Kristino, Katjo in Karin ter sinom Vladimirjem Nicolo.

Pogrebnuemu obredu z mašo v Carpiju (Modena) je sledil v soboto, 14. marca, pogreb na Moščenicah (Moščenica Draga)-Hrvaška.

Carpi, Trst, 15. marca 2015

V novem šolskem letu 2015-2016

Njivica in Tipana še naprej brez dvojezične šole

Zelo verjetno je, da ne bo v šolskem letu 2015-2016 33 učencev (9 iz vrtca in 24 iz osnovne šole), ki so se vpisali v šolo na Njivici v občini Bardo, in 34 učencev (10 v vrtcu in 24 na osnovni šoli) v Tipani imelo pouka v slovenščini, čeprav je Dežela že decembra 2013 odobrila dvojezični pouk.

Po lanskem vetu, ki je preprečil, da bi prišlo do eksperimentalnega pouka, z večstopenjske šole v Čenti sporočajo, da po razpisu za določitev sredstev in usposobljenega osebja nadaljujejo prizadevanja, da bi v obeh polih prišlo do te uveljavitve, kar bi s poučevanjem sloveščine predstavljalo obogatitev samega izobraževalnega poteka.

Kljub temu da se je Zavod držal istega postopka kot prejšnja leta, v tem šolskem letu ni dobil sredstev. Zato ni stalnih ur pouka slovenščine, in če je mogoče, skuša prisotno učno osebje to nadoknaditi. Osnovna šola v Tipani je na primer skupaj z učiteljico Arianno Trusgnach sodelovala pri natečaju *Náš domačí izik* v Špetru. Vsekakor v Čenti poudarjajo, da jim je veliko od tega, da bi lahko na Njivici in v Tipani bilo zagotovljeno izobraževanje tudi v slovenščini.

Že leta 2011 sta občini Bardo in Tipana v bistvu soglasno odobrili prošnjo, da bi prešli na dvojezični tip šole. Po odločitvi deželnega odbora je lansko pomlad večstopenjska šola v Čenti pre-

dložila načrt, na osnovi katerega bi že s šolskim letom 2014-2015 uvedli dvojezični obrazec v vrtcih in v prvih dveh razredih osnovne šole, medtem ko bi v ostalih treh razredih začeli nekaj ur pouka slovenskega jezika. V naslednjem šolskem letu pa naj

bi bila uvedena dvojezična sekcija na nižji srednji šoli v Nemah. Deželni šolski urad pa je to prošnjo zavrnil, češ da je dvojezično poučevanje možno samo v sklopu Dvojezičnega zavoda v Špetru.

Perspektiva, da bi ločili pola v Njivici in Tipani od večstopenjske šole v Čenti in ju priključili dvojezični večstopenjski šoli v Špetru, je spožila odpor. Starši, ki so bili naklonjeni postopni uvedbi dvojezičnosti v obstoječih šolskih razmerah, so se potegnili nazaj.

“Na neki seji v Trstu so nam povedali, da projekt večstopenjske šole v Čenti ni v skladu z zakonom o zaščiti slovenske narodne skupnosti. Po mojem mnenju je

ravnateljica Annamaria Pertoldi naredila vse, kar se je dalo, in sem ji za to hvaležen. Delali smo javno in za naš projekt so vsi lahko vedeli. Zakaj nam niso prej rekli, da se tega ne da narediti? To sem tudi vprašal na tisti seji, a nisem dobil odgovora”, je v intervjuju za petnajst dnevnik Dom razložil tipanski podžupan Elio Berra.

Da je spodletel ta projekt, je krivo predvsem to, da ni bilo soglasja med zainteresiranimi občinami. “Vedno sem menil, da bi bilo potrebno se zmeniti z Bardom – je dejal Berra –. Niso nam dali niti možnosti, da bi o tem razpravljali. S številom učencev, ki jih imamo, v teh kriznih časih ne bi bilo odgovorimo imeti dve dvojezični šoli v Terskih dolinah. V Bardu so menili, da bodo lahko kar sami šli po svoji poti naprej, in rezultat je pač tak, kot ga lahko vsi vidimo”.

Po mnenju podžupana je del odgovornosti treba pripisati tudi slovenskim organizacijam. “Morale bi zavzeti stvarno stališče in posredovati med obema občinama”, podčrtuje. “Potrebno je bilo vzeti v pretres situacijo, a SKGZ je vedno želela, da bi bila dvojezična šola v obeh krajih, in to kot podružnica špetske. Mi pa v resnici nismo dali takega poudarka temu drugemu vidiku, ki se je potem izkazal za odločilnega”. Pri vsem tem so otroci prikrajsani za naravno pravico in celotna slovenska skupnost v Italiji.

R. D.

Zdravstvena oskrba v Benečiji

Rešilec v Špetru in Gorenji Mersi

Zdravstvena oskrba v Benečiji je že nekaj časa glavna tema pogovorov med domačini in v medijih. Po polemikah, ki so nastale po smrti 47-letnega moškega iz Petjaga, ko je rešilec prispel z zamudo na kraj dogodka, se je petnajst dnevnik Dom pozanimal, kako je s prvo pomočjo v čedajski bolnišnici in do katerih sprememb bo prišlo po reformi zdravstva, ki jo v tem času uresničujejo v Furlaniji Julijski krajini.

Določeno je že bilo, da bo urgencia v Čedadu po novem de-

lovala le dvanajst ur na dan namesto sedanjih 24. Lepa novica pa je, da bo v Nediških dolinah vedno na razpolago rešilni avtomobil. In to cel dan: saj bo med 7. in 19. uro rešilec nameščen pred zdravstvenim domom v Špetru, med 19. in 7. uro pa pred županstvom v Gorenji Mersi. Na obeh lokacijah bodo uredili tudi pristajališče za helikopter.

Dom je napisal tudi, da so v Nediških dolinah na razpolago štirje defibrilatorji, dva v občini Sveti Lenart in po eden v Špetru in v Srednjem. Občina

Sveti Lenart je že pred dvema letoma usposobila kar šestdeset ljudi, da lahko uporabljajo to napravo za oživljanje, katera v ključnem trenutku lahko reši življenje. Po žalostnem dogodku v Petjagu pripravlja tečaj tudi občina Špeter. Prijave sprejemajo na županstvu na telefonski številki 0432717507 in po elektronski pošti na naslovu anagrafe@com-san-pietro-al-natisone. regione. fvg. it

ga oblikovale. Pa tudi na ljudi, s katerimi je prehodil pomemben del življenjske poti: pesnik posveča zbirko svoji pokojni ženi Nives. Gre za ubujanje prijetnih občutkov, a hkrati za izražanje tihega osebnega trpljenja. Zbirka poezij je izvirno nastala v bizjaškem narečju, pesnik jo je nato prevedel v italijanščino, za slovenski prevod je poskrbel Igor Tuta, ki bo o poezijah tudi spregovoril. Pesniško zbirko bo predstavila Tatjana Rojc, Visintinijeve pesmi pa bosta podajali Sanja Vogrič in Marilisa Trevisan. Pesniški večer bo z zvoki violine popestril Simon Gerin ob klavirski spremljavi Neve Klanjšček.

AČ

Okolje / Vito, projekt Nexus

Soča predstavlja veliko dodano vrednost

Pred nedavnim je bilo v Gorici prvo delovno srečanje koordinacijskega odbora mednarodnega projekta Nexus za italijanski del porečja Soče. Ob tej priložnosti so določili vodstvo in okvirni spored dejavnosti, ki naj bi jih izpeljali v prihodnjih mesecih. Cilj Nexusa je analiza nekaterih svetovnih porečij: spoznati želijo, kako poteka čezmejno upravljanje le-teh z namenom zagotovitve ustreznega načina uporabe vode na okoljskem, kmetijskem in energetskem področju. To, kar so začeli izvajati kot projekt OZN v času italijanskega predsedovanja Alpske konvencije, bo trajalo do druge polovice leta 2016. Srečanja, ki ga je predlagalo Ministrstvo za okolje, zaščito območja in morja na osnovi skupne izjave Italije in Slovenije v okviru Alpske konvencije, so se udeležili vodja italijanskega predstavništva pri Alpski konvenciji Paolo Angelini, deželna odbornica za okolje Sara Vito ter generalni tajnik vodstva porečja severno-jadranskih rek Roberto

Casarin.

“Ta ambiciozni projekt – je dejala deželna odbornica Vito – je za Furlanijo - Julijsko krajino velika dodana vrednost: Nexus

Sara Vito

nam nudi možnost, da seznanimo OZN z okoljsko in kulturno dediščino, ki jo reka Soča predstavlja za našo deželo”. “Poleg tega, da damo na razpolago izkušnje in strokovnost, ki smo jih pridobili

s številnimi doslej izvedenimi projekti tudi v sodelovanju s sosednjo Slovenijo – je dodala deželna odbornica Vito –, nam ta široko zasnovani načrt nudi priložnost, da okrepimo mednarodno sodelovanje in izboljšamo dosedanje znanje”.

Poleg Soče bodo v projektu Nexus izvedene monitoraže še sedmih drugih čezmejnih porečij (Nigra, Mekonga, Save itd.). Dejstvo, da je OZN izbrala Sočo med osmimi najbolj pomembnimi čezmejnimi porečji na svetu, “predstavlja pomemben izziv – je ocenila Vitova –, saj se bomo morali potruditi, da bodo končni rezultati odgovarjali pričakovanjem”. Po določitvi ciljev bodo rezultate dela koordinacijskega odbora

projekta za italijanski del porečja Soče predstavili na mednarodni konferenci, ki bo novembra v Budimpešti; šele takrat se bo lotil dela koordinacijski odbor za slovenski del porečja Soče.

ARC/MCH

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (89)

Mariza Perat

Cerkev Marije Vnebovzete na Repentabru

Preselimo se zdaj na tržaški Kras!

Tu se v njegovem osrčju, sredi utrjenega Tabra, 418 m nad morjem, dviga cerkev Blažene Device Marije Vnebovzete, ki je že od srednjega veka glavno romarsko središče za kraško področje. Je tudi edino popolnoma slovensko romarsko središče pri nas v zamejstvu.

Kraj sam je izredno lep. Poleg čudovitega razgleda, ki se nam nudi, saj od tu naš pogled proti zahodni strani splava preko kraške planote do Jadranskega morja, izliva Soče in še dalje do Barbane in Gradeža ter do Furlanske nižine in Dolomitov, proti vzhodu pa do ponosnega Nanosa in njegovega sosedu Čavna in ob posebno jasnem vremenu še do vrhov Julijskih Alp, lahko tu v objemu miru in lepote narave prisluhnemo utripu duhovnosti in spokojnosti.

Tržaški pesnik Vinko Beličič o Repentabru takole poje:

“En kraj je, kjer pozabiš ječo časa: Repentabor, naročje Krasa.

Beli kamni, zelen grmičja, grenko sveži duh bodičja in slavčki, slavčki, slavčki.

Poletni oblaki visijo nad doli, v daljni bliščobi gori Tomaj – kadar oči zamegli mi svet, vrnem se v tisti sijaj”.

Tabor je bil zgrajen leta 911, v času madžarskih vdorov, kot prča napis v boričici iz leta 1828 in je viden na zahodnem vhodu obzidja.

Na kraju, kjer danes stoji cerkev, je že v prazgodovinski dobi stalo gradišče. V času Rimljanov je bila tu utrdba, ki je služila za nadzorovanje ceste. Matija Sila (1840-1925), od leta 1881 do 1894 župnik na Repentabru, in pozneje dekan v Tomaju, o tem takole piše: *“Tabor se imenuje od starinskega tabra, ki je bil tu mnogo časa pred ko se je cerkev zidala. Zna biti še od starih rimljanskih časov, kajti bila je neka stara pot iz Trsta na Kras v Ipavo in napred menda za glavno cesto, ki je čez kraški gozjd peljala v Norik in Panonijo (nadaljevanje ceste Via Emilia). Sled je še zdaj okoli taborskega griča (grebena) trojnega obzidja...”*

Matija Sila v svojih zapiskih o cerkvi na Repentabru pojasnjuje še naslednje:

“Na skalnatem griču, ki od strani Cola ali od Vrhovske strani ima podobo nekega “grebena” skalnatega, je menda Repentabska cerkev dobila ime na Grebenih, kakor jo še dandanes imenujejo zlasti tržaški okoličani”.

Col, katerega ime znači, da je bila tu nekoč mitnica, torej prostor, kjer so pobirali mitnino, znesek, ki ga je bilo treba plačati, stoji v podnožju Tabra. Tu so namreč že leta 1464 imeli mitnico devinski gospodje, in sicer na cesti, ki je vodila proti Kranjski. Repentabor je namreč, tako kot Tomaj, spadal pod upravo devinskih gospodov, ki so leta 1463 postali zaščitniki nekaterih župnij, med drugimi Tomaja, kamor je spadal tudi Repentabor. To svoje gospostvo so devinski gospodje ohranili do leta 1848. Ob Colu je Poklon, tako imenovan, ker so se tu tisti, ki so hodili mimo, ob pogledu na cerkvico na Tabru, spoštljivo poklonili. Kot zanimivost naj omenim, da je kraj Poklon vedno ohranil svoje slovensko ime. V bližini je Repen. Naj tu dodam, da so se Slovenci v teh krajih naselili že v 7. stoletju.

Sredi 15. stoletja so v naše kraje začeli vdirati Turki. Njihovi navali so se pričeli leta 1469 in so

Col s Tabrom

se v daljših ali krajših presledkih nadaljevali do leta 1520. Turki se v posameznih krajih niso dalj časa ustavljali, ampak so skozi deželo drveli kot hudournik, pri tem ropali, požigali, rušili vasi in mesta, prebivalce pobili ali pa odpeljali v sužnost.

Da bi se ljudje zavarovali pred njihovimi vdori, so se z imetjem in živino zatekli v utrjene tabore. Ti so največkrat stali ob cerkvi na vzpetini. Cerkev so utrdili z obzidjem, jarki in obrambnimi stolpi. Tudi na Repentabru so v tistih časih obnovili in utrdili obzidje. Med napadom so moške stali na obzidju, ženske, otroci in starčki pa so v cerkvi molili in prosili Boga in Božjo Mater za varstvo in pomoč. Tako so v tistem času tabori bili temeljnega pomena za obrambo pred Turki.

/ dalje

DOBERDOB Pesniška zbirka Ameriga Visintinija V poslušanju tišine

Za pesnika Ameriga Visintinija je značilno, da svoje pesmi piše v bizjaškem narečju. Njemu je domače območje okoli Turjaka, Zagraja, Tržiča in Ronk. Ljubi pa tudi kraška apnenčasta pobočja, tako da je že nekaj časa njegov drugi dom tudi Doberdob, kjer ima Visintini veliko prijateljev. Svojo pesniško zbirko *Scoltando 'l silenzio - Ascoltando il silenzio - V poslušanju tišine* bo tudi zaradi vezi s kraško pokrajino v torek, 24. marca, ob 19.30 predstavil prav v Doberdobu v turistični

kmetiji “Pri Cirili”. Večer prireja domače društvo SKD Hrast. V pesmih Ameriga Visintinija, piše Igor Tuta v predgovoru, je zaznati dve dimenziji. Krajevna plat je vezana na njegov svet in je najbolj očitna prav v uporabi narečja kot jezika za pesniško izražanje. Ob tem seveda pesnik ne pozablja niti na širšo okolico: zato so pesmi prevedene v italijanščino in slovenščino. Druga dimenzija, ki jo prinaša Visintini, je čas: človek živi sedanji svet, ne sme pa pozabiti na preteklost, navade in izkušnje, ki so

Pred veličastno predstavo Škofjeloškega pasijona

Slovensko sodstvo peto najslabše v EU

Nekaj pomembnih dogodkov, natančne odkritij, objavljenih v raznih fazah odkrivanja, bi bilo dovolj velik povod in razlog za odločen obračun in hitro ukrepanje vlade. Toda namesto tega so sledili zgolj ugovori, denimo, na poročilo Evropske komisije, da Slovenija na področju pravosodja še vedno zaostaja za drugimi članicami, zlasti kar zadeva neodvisnost te veje oblasti. Vlada tudi ni pripravljena prekiniti zelo razširjene prakse honorarnega dela množice javnih uslužbencev, očitno tudi zaradi tega, ker so bili vanjo vključeni tudi premier Miro Cerar, finančni minister Dušan Mramor in nekateri drugi ministri. Komisija za preprečevanje korupcije naj bi tako ugotovila, da je v preteklih desetih letih okoli 20 tisoč Slovencev, visokih javnih uslužbencev, pretežno profesorjev na univerzah in tudi na srednjih šolah, ter zdravnikov, poleg dobrih plač v svojih rednih službah, v obliki honorarjev prejelo še dodatno okroglo milijardo evrov. Komisija za preprečevanje korupcije zaradi znanih političnih meril nekatera imena namenoma izpušča, druga pa poudarja in jih pogosto ponavlja. Po nekaterih navedbah naj bi predsednik vlade Miro Cerar skupaj s svojo sedanjo partnerko v minulih desetih letih prejel skupaj 350.000 evrov honorarjev, on za nasvete v pravnih in ustavnih zadevah.

Predsednik vlade vse kritike zoper sebe, vlado, njene ukrepe in tudi zoper Banko Slovenije odločno zavrača ter pravi, da imajo nasprotniki v opoziciji zgolj na-

men ovirati delovanje aktualne izvršilne oblasti in začetka uresničevanja prepotrebni reform v državi. Premier pa se ni jasneje izrekel o primernosti policijsko-preiskovalnega postopka zoper prejšnjo premierko Alenko Bratušek, ki je osumljena, da je premierski položaj poskušala zlorabiti za doseg komisar-skega mesta v Evropski komisiji. Po objavi že omenjenega poročila Evropske komisije o stanju pravosodja v državah članicah so tiste najbolj občutljive in kritične dele poročila, ki se nanašajo na Slovenijo, pri nas bodisi zamolčali ali samo delno objavili. V časnikih Delo in Dnevnik dan po objavi o poročilu niso objavili niti besede. Na RTV Slovenija pa so se na dogodek odzvali tako, da so napovedali radijsko oddajo z naslovom Studio ob 17. uri, v kateri so na navedbe o Sloveniji v omenjenem poročilu odgovarjali predstavniki vrha našega pravosodja. Seveda so zavrnili skoraj vse navedbe oz. kritike iz Bruslja. Po njihovem "se je zaznava neodvisnosti pravosodja v Sloveniji znova poslabšala zaradi politizacije nekaterih sodnih postopkov". Torej, da bomo vedeli, znova sta kriva zadeva Patria in Janez Janša. V poročilu Evropske komisije o stanju pravosodja je bilo sicer ugotovljeno, da je pri nas preveč sodnikov glede na število prebivalstva države, proračunska sredstva, namenjena pravosodju so prevelika, odvetnikov pa je premalo. Evropska komisija, to je vlada, v svojem že tretjem pregledu stanja v pravosodju v državah članicah ugotavlja, da se je že

tako nizka stopnja zaznavne neodvisnosti pravosodja v Sloveniji še poslabšala. Tako dodatno opozarja tudi evropska komisarka za pravosodje Vera Jourova. Slovenija je skratka po stopnji neodvisnosti pravosodja peta najslabša članica Evropske unije. Najslabša je Slovaška, sledijo pa Bolgarija, Hrvaška, Španija in potem Slovenija. Poslanska skupina SDS je na predsednico parlamentarnega odbora za pravosodje Bojano Mursič naslovila zahtevo za sklic nujne seje, na kateri bi obravnavali ugotovitve Evropske komisije o stanju v pravosodju. Javna občila so tudi to zahtevo zamolčala, kot tudi niso poročala o stališču Odbora 2014. "Ali sodišča, ki imajo tako nizko zaupanje v svoje delovanje, sploh lahko sodijo v imenu ljudstva, tistega ljudstva, ki ne verjame več v njihovo pravičnost in poštenost".

Že dolgo časa je za mnoge v pravu, politiki in javnosti zelo sporen obstoj in pravni položaj komisije za preprečevanje korupcije. Nenavadno oster napad nanjo, zlasti pa na njenega nekdanjega predsednika in zdajšnjega pravosodnega ministra Gorana Klemenčiča, je v tedenskem magazinu Reporter objavil Vasko Simoniti, prof. zgodovine na ljubljanski filozofski fakulteti. Svoji analizi je dal naslov *Poblazneli preganjanci*. Meni, "da

v tej politični, umazani, prozorni in že povsem predvidljivi igri imata sodstvo in v zadnjem desetletju paradržavna komisija za preprečevanje korupcije ključno vlogo. Poblazneli preganjanci

Goran Klemenčič

uprizarjajo že 25 let 'noč in dan' najrazličnejše oblike lova na Janeza Janšo. Že 8 let traja proti njemu proces na osnovi nekega obtožnega predloga. Bistvo pravosodnih postopkov, ker gre za prvorazrednega političnega sovražnika, je, da procesi proti njemu nenehno tečejo. Pri tem je dovoljeno vse. Pravo se uporablja zgolj za to, da se ga zlorablja". Po mnenju Vaska Simonitija, ki je bil v preteklosti zaradi mnenj o Goranu Klemenčiču, tako kot nekatere druge znane osebnosti, zaslišan pred preiskovalnimi organi, je

"Goran Klemenčič človek nasilja in narediti moramo vse, da bo zapustil politični oder". Domnevno protizakonito obravnavo premoženjskega stanja Janeza Janše v postopkih Komisije za preprečevanje korupcije omenja tudi znani odvetnik Peter Čeferin. Tudi on pričakuje odstop Gorana Klemenčiča z mesta pravosodnega ministra. Vendar ta na vse kritike in opozorila molči in se ne da, premier Miro Cerar pa ga brez pridržkov podpira.

V Sloveniji se medtem nadaljuje zbiranje podpisov za morebitni referendum, s katerim bi odpravili novelo družinskega zakona, po kateri je zakonska zveza postala zveza dveh partnerjev, ne pa ostala zveza med možem in ženo v njuni naravni vlogi rojevanja ter vzgoje in zaščite otrok. Okoli tisoč prostovoljcev v Škofji Loki ter v Selški in Poljanski dolini na Gorenjskem končuje priprave na uprizoritev Škofjeloškega pasijona. V postnem in velikonočnem času 2015 ga bodo po šestih letih premora obnovili v srednjeveškem jedru Škofje Loke. Gre za največjo gledališko predstavo na prostem v Sloveniji. Prva predstava bo na sporedu 21. marca, nato pa se jih bo do 12. aprila zvrstilo še sedem. Izvirno dramsko besedilo Škofjeloškega pasijona, ki ga je v prvi četrtini 18. stoletja zapisal pater Romuald Marušič, je najstarejše v celoti ohranjeno besedilo v slovenščini. Kot tako predstavlja velik duhovni, jezikovni in gledališki spomenik slovenskega naroda, napisan po svetopisemskih zgodbah.

Marijan Drobež

Predstavljena nova strategija državnih naložb

Spreminjanje, da se nič ne spremeni

Že prav, da se Slovenija ukvarja s honorarji univerzitetnih profesorjev. Prav je tudi, da se od časa do časa spomni Alenke Bratušek, pa četudi samo takrat, ko policija izvaja na njenem domu hišne preiskave. Vse to je dnevna kronika, ki jo je potrebno osvetliti. A hkrati bi morali tudi vselej natančno razumeti, kaj je zares pomembno in kako se stvari obračajo.

Novo zadolževanje na vidiku

Že večkrat smo omenili, da ne smemo na zdajšnje "zdravstveno stanje" Slovenije gledati samo skozi oči gospodarske rasti, ki je bila lani nad vsemi pričakovanji. Ne, potrebno je biti pozorni tudi na nekatere druge številke, pa čeprav se na prvi pogled zdijo samo suhoparna statistična in podatkovna redundanca. Ampak skozi te podatke lahko vidimo sliko neke države. Vzemimo naslednji podatek, ki ga je objavil Pop TV in so ga drugi mediji (kvečjemu) le na kratko povzeli. 900 milijonov evrov. Toliko bo po poročanju slovenske komercialne televizije znašalo novo slovensko zadolževanje v letu 2015. Da, Slovenija bo spet šla na mednarodne trge in si sposodila nekaj denarja. Kljub rasti, kljub preobratom na bolje, ki jih politiki tako radi poudarjajo, in kljub zagotovilom, da novo zadolževanje ne bo potrebno, bo morala Slovenija spet s klubom v roki prositi za "ubogajme". Dejstvo, da je danes donosnost slovenskih obveznic na zgodovinsko najnižji točki, je za Slovenijo dobra novica: tokratno zadolževanje bo zelo poceni. A veliko bolj skrb vzbujajoče je golo dejstvo, da se bo morala Slovenija ponovno zadolžiti. 900 milijonov evrov je približno 2,5

odstotka BDP. Evropska komisija za letošnje leto Sloveniji napoveduje javni dolg v višini 83 odstotkov BDP, zaradi napovedanega zadolževanja pa bo najbrž potrebno to oceno še nekoliko povečati: leta 2008 je bil javni dolg le malo nad 20 % BDP.

Ja, skrb vzbujajoče je že golo dejstvo, da bo morala Ljubljana že spet iskati tujo pomoč: gre namreč za ekonomsko politiko, ki jo različne slovenske vlade vodijo že od začetka krize, ne da bi s tem dosegle pomembne učinke. Preobrat na pozitivno z rastjo BDP je za Slovenijo zelo dobra novica, ne sme pa postati izgovor za ravnanje, ki ga vse bolj množično opažamo v zadnjih tednih in ki napoveduje jasno željo slovenske politike, da se tudi v prihodnosti ohrani status quo.

Pregon investitorjev

Potem ko smo v prejšnjih tednih govorili o drugih temah, se velja spet nekoliko vprašati: kako daleč smo s prodajo Telekomoma? Gre za tisti prodajni postopek, ki ga slovenska javnost najbolj pričakuje, ker bi med vsemi prodajami v državne blaginje prinesel največjo kupnino, še bolj pa zato, ker bi njegova prodaja tujcem pomenila tudi ukinitve pomembnega napajalnika za domače prisklednike. Ja, kako je s prodajo Telekomoma? Zelo preprosto, stoji. Nič se ne dogaja. Zavezujoče ponudbe, tiste, ki izkažejo realni interes potencialnih kupcev, bi morale biti oddane do konca januarja. Rok so podaljšali do konca marca. Vprašanje je, ali ga bodo še dodatno podaljšali. Jasno je, da zdajšnja vlada nima namena prodati Telekomoma,

vprašanje je, ali bodo zaveze do Evrope vseeno močnejše. V zvezi s prodajo Telekomoma pa je še veliko nejasnosti. Zadnji dve vladi sta bili glede prodaje tega podjetja precej dvoumni: navzven sta sicer govorili, da postopki potekajo, v Sloveniji pa sta skrbeli, da je to šlo čim bolj počasi. Marsikdo med potencialnimi kupci, ki jih je investicija resnično zanimala in so bili vanjo pripravljeni vlagati, se je zaradi takega ravnanja najbrž že zdavnaj naveličal in opustil svoje namere. "Prostor pod soncem" so zato pustili spekulantom, tistim, ki v nakupu Telekomoma vidijo predvsem zaslužek, pa tudi na ramenih pod-

jetja (če bo do prodaje sploh prišlo). To bi bilo za Telekom zelo nevarno.

Kako so porabljali denar?

Pa še ena ugotovitev okoli Telekomoma, ki temelji na poslovnih številkah za leto 2014. Ve se, da so številke neizprosne. Telekom je na svojem področju v Sloveniji prevladujoče podjetje. Denarni tok je zato zagotovljen, posli prav tako. Lani je skupina Telekom ob 756 milijonih evrov prometa imela za samo 1,59 milijona evrov dobička. Že res, da je Telekom oblikoval ob tem za 43 milijonov evrov rezervacij zaradi številnih tožb: gre za sredstva, ki so še v blagajni podjetja, a so zamrznjena v primeru, da bi firma imela nepredvidene stroške (recimo izgubljene tožbe). Kljub

temu je poslovni rezultat Telekomoma zaradi danih okoliščin tržne premoči težko razumljiv: kako gospodarno so trošili pri telekomunikacijskem velikanu? Gre namreč za javna sredstva, za davkoplačevalski denar. Ob morebitni gospodarski škodi so oškodovani davkoplačevalci, povzročitelji škode pa tako ali drugače ne odgovarjajo.

(Navidežno) razpršeno lastništvo

Zato je tudi v tej luči pomembno spregovoriti o še enem dokumentu, ki ga je vlada predstavila v prejšnjih tednih, a je bil za javnost "manj zanimiv". Gre za strategijo za upravljanje kapitalskih

Slovenije). Tukaj je tudi celotna energetika, ki vključuje proizvodne in distribucijske firme. Nekateri sem prištevali tudi sistemsko Sid banko in Modro zavarovalnico. Za vse te družbe je javnost vedela, da bodo ostale strogo v rokah države.

Zato pa je toliko bolj zanimiv seznam naložb z oznako "pomembne". Bolj kot seznam je tukaj zanimiv način "privatizacije", ki ga je izbrala država. Vlada bo ohranila 25 odstotkov plus eno delnico. Preostali delež bo prodala, a to bo šlo večinoma po metodologiji razpršene prodaje: če poenostavimo, bo prodaja potekala tako, da bo več kupcev kupilo manjše deleže. Glavno besedo bi tako že spet ohranila država. V to kategorijo spada na primer NLB: država bo tako formalno zadostila pogoju privatizacije, ki ga je za NLB postavila Evropa, dejansko pa bo ostala glavni lastnik. Skratka, potem ko so davkoplačevalci samo v zadnji rundi (december 2013) največjo slovensko banko dokapitalizirali z 1,5 milijarde evrov, bodo razmerja moči ostala nespremenjena. Podobna "usoda" se obeta tudi zavarovalniškemu sektorju (Zavarovalnica Triglav in Pozavarovalnica Sava s hčerinskimi zavarovalnicami): tudi tam naj bi država ohranila 25 odstotkov plus eno delnico, preostalo pa prodala z metodo "razpršenosti". Tudi tukaj bi bila država še vedno največji delničar. Kaj to pomeni? Brži sicer, da politika neposredno ne bi kontrolirala

večinskega deleža. Država pa bi bila še vedno daleč največji lastnik: in to je v nasprotju s slovenskim načrtom za izhod iz krize, ki ga je Ljubljana predložila Bruslju. Drugič, z metodo razpršenega lastništva bi odgnali vse resne vlagatelje, ki jih (upravičeno) ne zanimajo manjšinski deleži. Tretjič: v razpršeno lastniško strukturo se lahko vključujejo manjši in na prvi pogled javnosti neznani investitorji, ki delujejo v skladu ali po naročilu velikega brata (država oziroma politika), pa čeprav formalno ni nobenih povezav.

Ohranjanje statusa quo

Na spisku portfeljskih naložb (tistih, ki se bodo prodale v celoti) naj bi tako ostala podjetja iz seznama, ki ga je pripravila vlada Alenke Bratušek, in manj pomembne naložbe. Po vzoru Telekomoma in NKBM pa smo lahko vse bolj skeptični tudi glede prodaje podjetij s seznama. Skratka, ohranjanje statusa quo. To so vladne namere, vsaj če malo med vrsticami preberemo dogajanje v zadnjih tednih. Koalicija pri tem vprašanju ne najde skupnega jezika. Bodimo natančnejši: skupni jezik glede tega, da je potrebno ohraniti status quo, obstaja. Nemo goče pa je najti ključ, kako razdeliti vzpode oblasti ob ponovni vzpostavitvi statusa quo. In na teh postavkah se danes "lomijo kopja" strank vladajoče koalicije. Skratka, po razkritju stresnih testov bančnega sistema decembra 2013 so napovedovali izjemne spremembe. A vse bolj se kaže, da gre za spremembe s ciljem, da se nič ne spremeni.

Andrej Černic

XIV. Večer pod Čavnom

Civilna iniciativa Čaven prireja XIV. Večer pod Čavnom z naslovom Formula za preboj Slovenije. Na srečanju, ki bo v četrtek, 26. marca 2015, ob 19. uri v avditoriju Škofijske gimnazije Vipava in ki ga bo vodil Tino Mamič, bosta gosta Tone Rode, direktor Društva, in Urška Makovec, prevajalka in publicistka.

Milan Petek Levokov / Ljudje na burji

Odlično spajanje preteklosti s sedanostjo

Milan Petek Levokov se je rodil na Ptujju pred petinpetdesetimi leti. Po študiju prava na Univerzi v Ljubljani se je zaposlil kot sodnik, sedaj svoj poklic opravlja v Novi Gorici. Književno je začel ustvarjati ob koncu devetdesetih let prejšnjega stoletja, in sicer na področju poezije, proze in otroške književnosti. Njegove pravljice so izšle na straneh mladinske revije Galeb. Delo, ki ga tokrat predstavljamo, pa je roman, ki nosi naslov *Ljudje na burji*. Izšel je v zbirki *Apokalipsa*, ki jo objavlja istoimenska založba ali bolje rečeno kulturno-umetniško društvo iz Ljubljane.

Če je moč ljudi deliti na kategorije in za merilo vzeti dejstvo, ali se znajo bolj ali manj vključiti v novo okolje, v katerega so prišli, lahko Milana Petka Levokova postavimo med tiste, ki so Primorsko za svojo novo domovino vzeli malodane z vseh zornih kotov. Dokaz za to je nedvomno pričujoče delo, v katerem avtor opisuje življenjsko zgodbo junaka, ki se je rodil v malem naselju Vipavske doline v času fašizma, celo življenje preživel na cesti kot cestarski delavec, svoje oči pa je zatisnil v domu za onemogle v domačem kraju. *Ljudje na burji* so torej celosten pre-rez ali bolje rečeno razrez družbenih, kulturnih in političnih problematik slovenskega zahoda v zadnjem stoletju. Nekatere so specifične, denimo dvajsetletna italijanska dominacija doline, druge pa splošnejše, med njimi vse večje razslojevanje družbe in individualizem.

Spremnno besedo k delu je prispeval odgovorni urednik našega tednika Jurij Paljk, ki tudi sam izvira iz krajev v Vipavski dolini, kamor je zgodba postavljena. Običajna dihotomija, ki se velikokrat ustvari med domačinom, torej staroselcem, in prišlekom, pristopavcem, je kmalu presežena, saj Paljk Levokovu priznava omenjeno dejstvo, in sicer da je znal in želel začutiti z ljudmi, med katere je prišel. Še več, najbrž je Milan Petek Levokov znal opisati čutenja primorskega človeka veliko bolje, kot bi to zmoželi marsikateri domačin. Kot smo že zapisali, je Levokovo delo pre-rez tudi in predvsem

družbenih problematik današnjega časa. Paljk namreč v svojem izvajanju večkrat vztraja pri besedi oziroma pojmu starih, ki je bil nekoč sinonim za modrost in znanje, predvsem pa družbena opora mlajšim rodovom, medtem ko je danes velikokrat le še v napoto, le za v dom za ostarele, nekakšno ropotarnico družbe, kjer neizbežno hira. Pregled *Ljudi na burji* pa seveda ne bi bil popoln, če bi se omejili le na ta vidik. Z zgodovinsko-političnega zornega kota je za Primorsko najbolj pomembno dejstvo, da je v dvajsetem stoletju, ki ga roman obravnava, v vsej njihovi silovitosti preživela vse tri totalitarizme, torej fašistično dvajsetletje, nacistično okupacijo

in petinštirideset let komunizma oziroma socializma ali titoizma. Na zgodovinske okoliščine Primorske, ki jo je meja po drugi svetovni vojni odrezala od njenih zgodovinskih središč, predvsem Trsta, Gorice in Krmina, radi velikokrat pozabljam, tako z ljubljanskega zornega kota, ki svoj zahod velikokrat vidi le kot lasten podaljšek oziroma izhod na morje, kakor tudi iz zamejstva, ki so mu bili kraji čez mejo dolgo časa le cilj poceni nakupov, nedeljskih izletov in kosil v tamkajšnjih gostilnah. Naštevati bi seveda lahko še marsikaj, pa ne bomo, saj ni cilj te recenzije, še manj pa dela *Ljudje na burji*, da bi netili kakršnekoli polemike.

Omenjene zgodovinske danosti so namreč le okoliščine, v katerih poteka običajni vsakdan primorskega človeka, v našem primeru glavnega junaka Iva. Protagonist je postavljen v središče dogajanja, okrog njega, v drugem krogu oziroma kolobarju nastopajo

ostali človeški liki, predvsem njegovi družinski člani, od žene Julke, sina Mirka in neveste Marije do vnuka Luke. Vsi, ki so mu človeško najbližje, so se preselili v marsičem oddaljeno Ljubljano. V tretjem krogu pa nastopajo ljudje, ki jih vsak dan srečamo na cesti, od vaškega oziroma mestnega posebneža, od priseljenca iz nekdanj bratskih jugoslovanskih republik, ki se znajde v primeru izbrisa, do krajevnega politika, ki se obrača po vetru. Mesto seveda najde še marsikdo od Ivovih življenjskih sopotnikov iz različnih obdobij, denimo iz časa služenja vojaškega roka na jugu tedanje skupne države, njegovi cestni sodelavci, pa tudi gostilniški tovariši, gostje doma za ostarele ipd.

Veliko je v romanu klasičnih literarnih motivov, od erosa-tanatos, ki družji Iva in pokojno Julko, človekovih strahov in upov, pokončnosti in klečeplazenja, tovarištva in individualizma ter še bi lahko naštevati. Glavni, torej leitmotiv, pa je protagonistovo pričanje – lahko bi rekli tudi trma, seveda v pozitivnem smislu – da se kljub svojim častitljivim letom bori za pravičnost. Dogodek, ki sproži celotno dogajanje, je namreč postavitev table ob me-

stni vpadnici. Ta je nepopolna le v malenkosti, ki ostale pusti ravnodušne, saj jim vsakdanji vrvež sploh ne omogoča, da bi se pogledali v dejansko stanje, Ivu pa kot trn v peti ostaja vse do njegove smrti. Za epilog poskrbi tista primorska oziroma vipavska burja, ki se v dolino spušča s pobočij Nanosa in iz Trnovskega gozda. Burja kot simbol narave, ki je v življenju, pa naj ga želi človek tako ali drugače podrediti sebi in svojim življenjskim navadam, pa tudi trenutnim kapricam, dejansko alfa in omega, torej začetek in konec. Roman Milana Petka Levokova zagotovo prinaša (pre) potrebno prevetritev v slovensko književnost našega časa, saj zna avtor v njem odlično spajati nekatere problematike iz preteklosti s sedanjimi. Karakterizacije njegovih likov so enostavno mojstrske, avtorjev jezik pa je sočen, a brez odvečnih olupšav.

Primož Sturman

PIKA NA (PESM)I Majda Artač Sturman

Zimska bajka

*Osolzile so se zvezde:
zbudi sestrice nam, zbudi!
In s poljubi se vsesal je
mesec v bele grudi. -*

*Kaj šepetate v plahem lesu,
da se vsiplje ivje belo?
Kaj je tu in tam pošastno
v črnih sencah zadrželo? -*

*Skril se je za sivi zastor
in zaspal otožni mesec;
v solzah bisernih topi se
milijon zvezdnih očesec.*

Vida Jeraj (1875 - 1932)

Naj se poslovimo od zimskega obdobja, od beline ivja in sivine oblakov s pesmijo *Zimska bajka* ene najbolj nadarjenih slovenskih pesnic, ki je ustvarjala tudi poezijo za otroke (zbirka *Iz Ljubljane čez poljane*, 1921). Gre za Vido Jeraj, rojeno sicer kot Franico Volk v Zasipu pri Bledu, učiteljico in sopotnico slovenske moderne, Ivana Cankarja, Antona Aškercarja ter Ivana Prijatelja. Njeno (in svojo) življenjsko zgodbo je opisala njena hčerka glasbenica Vida Jeraj, poročena Hribar, v delu *Večerna sonata*, ki nudi zanimivo memoarsko pričevanje o kulturnem in literarnem življenju na začetku 20. stoletja na Dunaju in v Ljubljani. Na prvi pogled bi se pesem zdela ena mnogih, uglašanih na zimsko motiviko in prežetih z melanholijo, ki jo narekuje ta letni čas. Pa vendar je v verzih opaziti odmik od tradicionalnih dnevnih zimskih vedut: v ospredju je zvezdnata noč,

Vida Jeraj

katere doživetje ni prav nič idilično ali sentimentalno, temveč preprejeno s čutnostjo in obenem zaskrbljenostjo. Dialoško navezo med zvezdami in mesecem, ki se vsesal je v belo, z ivjem zadržano pokrajino, oziroma v *bele grudi*, načenjajo črne sence in drhtenje. Kaj izražajo redki pridevniki *plah, črn, siv, otožen* pa še prislov *pošastno*, če ne temnih slutenj strahu in žalosti? Tesnobno občutje se sprosti, ko se zvezde spremenijo v *milijon zvezdnih očesec*, ki se topijo v bisernih solzah neba.

Med formalnimi značilnostmi velja opozoriti na ponavljanja ter na razgibano rabo ločil. V poeziji imajo tudi ta izreden pomen, pomislimo samo na nekatere pesmi Simona Gregorčiča, ki je izrazil svojo ekspresivno moč tudi z razčlenjeno rabo ločil! Veličastno pretresljivo odo Soči ponovno preberite s posebno pozornostjo; nihajoča in stopnjujoča se doživetja občudovanja, negotovosti, vznemirjenosti, borbosti in zanesenosti se odražajo tudi v interpunkciji: pesnik ni nikjer uporabil pike, svoja občutja je lahko goreče izlil le v vprašalne, vzklične in želne povedi!

Tudi v tej drobni pesmi je pesnica Vida Jeraj zaupala sporočilnost premišljeni izbiri tovrstnih izraznih sredstev. Ta gredo od napovedne vloge dvopičja, spodbude, ki jo izraža klicaj, dveh pomišljajev (celo v kombinaciji enkrat s piko, drugič z vprašajem), ki ustvarjata premor v napetosti. Osrednja kitička je osnovana na dvomu, bojazni, negotovosti - vse to je zapopadeno v vprašalnih povedih. Še podpičje, ki ima močnejšo valenco od vejice in dvopičja - in na posled se *Zimska bajka* pomirjeno sklone... s piko. Kaj pa drugega?

Biljana / Dom sv. Mihaela Ob 810-letnici prve omembe vasi

Ob 810-letnici prve omembe vasi Biljana je bila v organizaciji Vaškega odbora Biljana - Zali Breg v soboto, 14. marca 2015, v Domu sv. Mihaela v Biljani predstavitev nove knjige Petra Stresa z naslovom *Biljana, Oris preteklosti župnije in občine Biljana ter naselij Biljana in Zali Breg od prve omembe vasi Biljana leta 1205 do priključitve k Jugoslaviji septembra 1947*, ki jo je izdala Goriška Mohorjeva družba. Po pozdravnih besedah domačega župnika g. Alojzija Kržišnika je številne prisotne najprej nagovoril prof. Tomaž Simčič, avtor spremne besede v knjigi, nato pa je avtor Peter Stres

v pogovoru z zgodovinarjo, domačinko Martino Sirk podal zgodovinski oris Biljane in predstavil delo samo. Predstavitelj je popestril kulturni program z glasbenimi točkami, ki sta jih izvajala Lara Sirk (violina) in Kristjan Čuk (kitara), Miha Sirk in Filip Sosolič pa sta v pristnem briškem narečju prisotne razvedrila z dvema anekdotama iz

Foto Nataša Sirk

Z 2. strani

“Težnje” Vladimirja ...

V obih jezikih je prebral njemu posvečeno in še priložnostno *Pitno pesem*. Glasbeni intermezzo sta podala mlada harmonikarja Andrej Bachi in Mitja Tull, ki ju je predstavil njun učitelj iz dolinske podružnice Glasbene matice Fulvio Jurinčič. Zaigrala sta tankočutno in dopadljivo sodobno na jazz uglašeni skladbi *Bossa nova* Rusa Viktorja Vlasova in *Svenneprova* Norvežana Jo Asgeira Liea. Tull, ki zaradi študija biva pri noni v Miljah, je kot solist izvedel še *Romance* francoskega

skladatelja Franka. Po pozdravu miljskega občinskega odbornika za javna dela Marca Finocchiarista predsednik Fabjan Korsič

DEŽ V BENETKAH Vladimirju Klanjščku

*Svojo levjo grivo otresa nebo,
že štiri dni in noči si jo razčesava.
Na srebrnini dež, na laguni prstani:
luna v Benetkah ima vode do grla.*

*Dež z vseh štirih strani:
začetek in konec vsega.
Pokončno in vodoravno,
kápľja na morje.*

Marko Kravos

in odbornica Nataša Kocijančič predstavila vina kakih 10 kmetij, ki sestavljajo Vinoteko Števerjanski griči. Prisotnim so bila v posebno slast briška avtohtona vina: v prvi vrsti rebula s svojo sočno strukturo, dobro znana tokaj (Friulano) in malvazija, ki je precej različna od istrske, in

ne nazadnje merlot, redkejšje rdeče briško vino, ki je pa izvirno zaznamovalo radovednost pokuševalcev. Vsi so bili na koncu vabljeni na letošnji, že deseti Likof, izvirno in kakovostno “enogastronomsko šagro”, ki bo v Števerjanu prvi teden junija z udeležbo vinarjev, uglednih gostiln in krajevne mladine. Za informacije: www.likof.org.

NOVI
GLASODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.euUredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.euUprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.euwww.noviglas.euTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publitar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publitarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 17. marca, ob 14. uri.

Vsak trenutek je dragocen (2)

Z nasmehom naredimo svet lepši

Frido imajo radi vsi, ne samo njena družina. Ne samo sovaščani. Vsak, ki jo spozna, ne more pozabiti njene sproščenosti. Kot bi bilo v življenju vse lahko. Tudi bolezen in smrt. Ravno pred njenim padcem sem ji zaupala ključke naše hiše, da bi jo pokazala interesantom za najem. Vsi so bili navdušeni nad njeno gostoljubnostjo in vem, da se bodo vračali k njej na obisk. Ker enostavno Frida ne moreš pozabiti. Ne moreš pozabiti njenih modrih oči, ki so polne veselja in mladostne zagnanosti, niti vonja po kavi in domačem kruhu, ki ga je polna hiša. Fridina hiša je odprta

vsem. Sploh ne vem, ali mi je kdaj pripovedovala, da bi bila s kom skregana, da bi koga sovražila. Frida enostavno tega ne zmore. Ker ima rada ljudi in ima zanje vedno čas. Tudi ko ji je hudo in je utrujena. Nikoli, res nikoli v desetih letih in več, mi ni rekla, nimam časa. Ona ni taka kot vsi mi, ki se nam vedno mudi in nikoli ne najdemo prostega trenutka, da bi ga posvetili prijateljem. Ona ima čas za družino, za prijatelje, pa tudi zame in za vse tiste, ki jih pripeljem k njej na kavo. Tujca zna sprejeti, kot bi ga poznala od nekdaj. In nikoli ji ni nerodno. Frida zna skuhati najboljšo kavo in podariti

nasmeh, ki odpre vsaka vrata. Preprosto. Tako kot to znajo samo preprosti ljudje.

Ko sva se pred meseci z možem odselila iz Kostanjevice, sem mislila, da bom počasi pozabila, Italijani pravijo "lontano dagli occhi, lontano dal cuore", daleč od oči, daleč od srca..., a ni tako, nit, ki me veže na te ljudi, se ni pretrgala. In se sploh ne bo. Sedaj to vem. In skoraj ne mine večer, da bi se z možem ne spraševala, kako je s Fridino ramo, in bi ne klicala v bolnišnico. Nekatere ljudi pozabiš takoj. Najbolje je namreč, da jih izbrišeš iz svo-

jega življenja. Žal je takih ljudi vse več. A Fridinega nasmeha ne moreš izbrisati, predvsem ko si sam in ko te skeli zaradi neprijaznosti in brezbriznosti, ki ju je vse več. Ona je taka, kot bi morali biti vsi.

Zavedam se, da je takih ljudi malo. Pravzaprav vsak dan manj. Sama še nisem imela sreče, da bi jih spoznala. Mi vsi, mi, ker tudi sama spadam k množici nergačev, nikoli nimamo časa za sočloveka, vedno nekam hitimo in vedno

kleti jaz, zaradi katerega smo slepi za sočloveka. In se ne znamo več smeati. In ne znamo več reči, bo že minilo, bo že bolje, namesto da bi se venomer cmerili in se pritoževali nad lastno usodo. Ne vem zakaj, a Frida je drugačna. Koli kokrat sem se jezila nanjo, ker nikoli ne zaklepa hišnih vrat in vedno povabi v svojo malo kuhinjo vsakogar, tudi neznanca. In čeprav ji življenje ni poslano z rožicami, rada vsem pomaga. Na njeni mizi je bil

vedno hlebec komaj pečene-ga, še toplega kruha zame in za moje prijatelje. Vedno me je znala potolažiti in poslušati moje skrbi, kot ne bi imela svojih. Takih ljudi enostavno ni več. V njeni preprosti kuhinji, kjer do pozne pomladi prasketa ogenj v "špargertu", je vedno toplo. To je svet, ki ga ni več. Ker sta ga že zdavnaj izkoreninila denar in sebičnost. To je tisti mali, pristni svet preprostih ljudi, kjer maske in laži sploh niso potrebne. To je svet toplote, svet človečnosti, svet solidarnosti, kjer je bil človek človeku človek, četudi brez denarja in brez bogastva. To je svet majhnih, velikih ljudi. Svet, ki ga ni več. Ker smo se mi raje odločili za avto na lizing, kot za sočloveka. In ravno zaradi tega avta na lizing potem jamramo o položnicah in o denarju, ki ga ni. Namesto da bi enostavno rekli, srečen sem, da sem, da živim.

/konec
Suzi Pertot

Sesljski zaliv / Čim bolj ugodna rešitev

Načrt za nov sedež jadralnega kluba Čupa

Občni zbor Yacht kluba Čupa je v prejšnjih tednih sprejel sklep o selitvi iz zgodovinskega društvenega sedeža v Sesljskem zalivu v nove prostore, na drugi breg zaliva, kjer je opuščena restavracija znanega kopališča Castelreggio. Poleti leta 2013 je namreč v javnost prodrla vest, da se dejavnost slovenskega jadralnega društva ne more nadaljevati na območju, kjer ob hotelu, ki ga združenje Portopiccino želi obnoviti, stojijo stavbe, ki ne ustrezajo predpisom. Člani in uprava kluba, ki deluje vse od leta 1973, so poiskali čim ugodnejšo rešitev; če bi se načrt uresničil, si bodo dom uredili na izjemno uglednem prizorišču, v osrčju dogajanja v Sesljanu, tik ob portiču in na pragu novega turističnega naselja Portopiccino. Prostori, ki jih bo imela Čupa na razpolago, bodo sicer precej bolj tesni kot doslej (tisoč kvadratnih metrov površine proti dosedanjim tri tisočim), na dvorišču pred restavracijo bosta po načrtu zrastle dve zgradbi. Ena bo Čupin sedež, druga pa bo gostila partnerja našega društva pri tem projektu, in sicer kluba Diporto nautico in Sistiana 89. Jadralci vseh treh društev bodo svoja plovila predvidoma spuščali v vodo v bližnjem pristanu, kjer ima med drugim veliko članov Čupe svoje priveze. Na območju novega sedeža v Castelreggio, ki meji na istoimensko kopališče (katerega pa imajo seveda v zakupu drugi), bo morda nekaj težav s parkirnimi prostori, v splošnem pa so v odboru zadovoljni z rešitvijo, ki je bila po oceni predsednika Roberta Antonija edina možna.

Roberto Antoni, predsednik JK Čupa

Finančni načrt ni še v celoti dodelan, poseg pa naj bi stal nekaj sto tisoč evrov. Uprava Čupe računa na enkratni prispevek svojih članov (teh je več kot dvesto), kar bo manjkalo, pa bodo pač reševali s kreditom. Tako kot doslej na drugi strani zaliva bo vsekakor treba plačevati tudi najemnino združenju Portopiccino, ki je lastnik celotnega ozemlja. Koncesijo klubu za uporabo prostorov pa bo morala priznati devinsko-nabrežinska občina. Ureditev novega sedeža je seveda bistvenega pomena za društvo, kakršno je Čupa, katerega delovanje je usmerjeno v prvi vrsti v vzgojo mladih tekmovalcev, ki lahko vadijo le v čim bolj urejenih razmerah. Če bo šlo vse po sreči, bi bil lahko načrt sprejet – in bi se torej dela začela – že poleti. Ne nazadnje bo letošnje leto morda odločilno za Čupina biserja Jaša Farnetija in Simona Sivitzo Košuto, ki nas kakujeta uvrstitve na olimpijske igre v Rio 2016 v jadralnem razredu 470. Skratka, vrsta izzivov, ki kajpak zelo zaposlujejo odbor, ki pa goji hkrati v obeh projektih zelo velika, prijetna pričakovanja.

Ko smo pri jadraniu, naj še zapišemo, da bo od petka do nedelje drugo slovensko društvo, ki se ukvarja s tem športom, Tržaški pomorski klub Sirena iz Barkovelj, organiziralo skupaj s soslednjim klubom Societa' Velica Barcola Grignano v Tržaškem zalivu meddeželno selekcijsko regato za nastop na evropskem in svetovnem prvenstvu v otroškem razredu optimist.

HC

S 6. strani

Ne bodite ...

Kot nekakšna "mafijska" služabnika sta se izrisala Sara Miklus, sproščena in energična v moški vlogi Strobila, in Martin Komjanc kot Pitodik. Iz družbe "sužnjev" je izstopala Marinka Černic kot Strofilo, Likonidov suženj. Prav pobalinsko se je privzela iz dvorane na skiroju in se radovedno, kot muhe, ki zasluhtijo med, smukala okrog Evkliona, dokler mu ni ukradla zaklada, ki ga je skril v gozdiču. Ob koncu ga je sicer z velikim veseljem predala svojemu gospodarju v zameno za zlato svobodo. Kaj bi z vsem denarjem brez svobode!! Prav o tej vrednoti, pa o stiskaštvu je imela kratek, pomenljiv "monolog". V nekakšnem prologu se na začetku predstave – po songu, ki ga izjemno učinkovito, "obžarjen" od zlatnikov (sugestivna tehnična rešitev!), zapoje Matej Pintar-Evklion – na odru pojavi plesoči se hišni Lar. Ta uokvirji zgodbo in predstavi glavne nastopajoče osebe. V publikaevajočih se "telovadnih" copatih in s svetlikajočo se zapestnico se je v njem kot gibčna, spretna plesalka (že od malih nog obiskuje baletno šolo) odlično znašla mlada Sanja Vogrič, ki je tokrat prvič nastopila z Dramsko družino iz Števerjana. Ker ima za seboj že nekaj izkušenj kot članica mladinske skupine O'Klapa, ji ni bilo pretežno vključiti se v števerjanske ljubiteljske vrste, ki so v zadnjih nekaj letih napravile neverjeten kakovosten skok v "višave Olimpa". Živopisano, hrupno, malce nerodno in neotesano skupinico kuharjev so igrivo pustvarili veteran števerjanskih igralcev Simon Komjanc-Voglar, Branko Terčič-Jegulja, Zvonko Simčič-Mahorijo, s pripasanimi kuhalicami, za-

jemalkami in še čim, pa še dva "podmladka" števerjanske gledališke skupine, Aleksander Frandolič-kuharski pomočnik 1 in Aleksander Faganel-kuharski pomočnik 2, ki sta šele "prestopila" odrski prag. Tej veseli družini pripada še Sara Soban, "vsa zlata" v vlogi Frigije (opazni so bili nekateri zlati detajli na obraznih "maskah").

Vsa ta pisanost likov se plesaje suče med scenografskimi elementi, ki predstavljajo zanamerno Evklionovo domovanje oz. kuhinjo, v kateri kot "tujki" bodejo v oči nekateri predmeti, več kot opazno pripadajoči zahodnemu, modernemu svetu, ki seveda še zdaleč ni prodril v Evklionovo domovanje. Skladno s scensko podobo se spajajo kostumi, pretežno toplih barv "zemlje", ki pač odražajo podeželsko okolje. Dramska družina se odlikuje tudi zaradi izvrstnega timskega zakulisnega dela: za osvetlitev odra je poskrbel Marko Lutman, tehnična mojstra sta bila Niko Di Battista in Evgen Komjanc, tehnični vodja pa Janez Terpin. Nehvaležno vlogo šepetalk je kot vedno imela Katja Dorni, tudi natančna inšpicientka predstave. Vse koreografske korake, ki bogatijo in še dodatno razgibajo dinamično predstavo in jo še bolj razvidno postavljajo v balkanski okoliš, je na glasbo skupine Radio*Zastava kot vedno zelo profesionalno ubrala Monika Zajšek. Premierna uprizoritev je bila v prepolni dvorani na Humu v soboto, 14. marca 2015, ob prisotnosti kar nekaj gostov iz kulturnopolitičnih

vrst; s svojo prisotnostjo je presenetil goriški nadškof Carlo Maria Redaelli. Med občinstvom je bil tudi dramski igralec Gorazd Jakomini, član SNG Nova Gorica, selektor območnega srečanja ljubiteljskih gledaliških skupin severne Primorske, segmenta Linhartovega srečanja. Z veseljem si je ogledal predstavo in bil zadovoljen z njo.

Sedejev dom v Števerjanu je še v po-pravilu, zato je Dramska družina, po vajah na raznih koncih in krajih, našla zatočišče "čez mejo" v "bratskih" Brdih. To je otipljiv primer dejavnega čezmejnega sodelovanja.

Prva ponovitev te dinamične predstave, ki ne pozna "mrtvih točk" – vedno se v njej nekaj dogaja, v sprednjem delu odra ali sočasno tudi v ozadju -, prizori si namreč sledijo v dobrem tempu, je bila v nedeljo, 15. marca, v isti dvorani. Sedaj si bodo sledile ponovitve po drugih bližnjih in daljnih odrih, kar bodo števerjanski igralci pridno izrabili za še dodatno brušenje domiselnih detajlov, kot so to že naredili pri postavitvi dela *Umor v vili Roung*. Kot pravi Jasmin Kovic, umetniški vodja skupine, v gledališki "zgibanki": "Mislim, da je pomembno, da se pedagoško delo nadaljuje tudi po premieri, saj lahko v tem času poteka bolj umirjeno in natančneje".

Čestitke naj grede režiserju Franku Žerjalu in Jasmin Kovic, vsem igralcem, tudi za opazno skrb za pravilno izgovarjavo, in zakulisnim delavcem, ki so izvrstno opravili zaupane jim naloge.

Tadej Lukman in Matej Pintar

Lepa novica v kmetijstvu

Olike se vračajo na Vipavsko

Vipavska je dobila svojega oljčnega šampiona, kar kaže, da se končuje čas, ko so oljčni nasadi zaradi velike pozebe, pa tudi fašistične politike, za skoraj celo stoletje izginili. "Sedaj se po naših podatkih oljke razprostirajo na kakih 70 hektarjih. Verjetno pa je nasadov še nekaj več", je na prvem ocenjevanju oljčnih olj v Skriljah pred kratkim povedala predsednica Goriškega oljarskega društva (GOD) Andreja Baša. Vi-

pavska lahko zaradi severne lege prideluje zelo kakovostno olje, je poudarila Baša. Zadnja letina olja sicer ni bila najbolj kakovostna in ne obilna zaradi deževnega vremena in oljčne muhe, je dejal Davorin Bratina iz strokovne komisije, ki je ocenjevala oljčne vzorce Vipavske doline in goriškega Krasa. Komisija je odločila, da je najboljšje olje lani pridelal Andrej Gregorič (na fotografiji mu nagrado izroča ajdovska občinska svetnica Marija Trošt), in mu

zato podelila naziv šampiona. Neodvisna strokovna komisija Dvorca Favetti in GOD je podelila še šest zlatih in pet srebrnih priznanj. Zlate so prejeli: Ernest Kante, Žarko Vižentin, Edi Batič, Mojca in Iztok Trošt, Nives in Božo Velikajne ter Maks Černuš. V Skriljah pa so isti večer dobili še vipavskega suhomesnatega prvaka. Skupaj z oljčnim tekmovalcem je potekala tudi tradicionalna VII. Šalamjada Dvorca Favetti. Izbirali so najboljše šalame oziroma najboljše "šalame", kot

ponosno v domačem narečju poudarjajo organizatorji. Zmagovalka Šalamjade je Janja Fatur.

Štiričlanska neodvisna strokovna komisija je izbrala tudi sedem zlatih, šest srebrnih in pet

bronastih plaket. Zlate "šalame" imajo: Bojan Zagorc, Ljubo Kapelj, Marko Rovtar, Matjaž Lah, Alan Skrt, Dean Čebren in Miha Cigoj.

Več kot sto obiskovalcev ni okusilo samo olja in "šalamov", ampak tudi druge hišne specialitete skrivskega družinskega podjetja pri Rovtarjevih doma. Seveda pa so pospravili tudi vse "šalame", ki so vsi po vrsti šli v slast. Šalamjada in oljkarstvo sta del turistične ponudbe Vipavske, je prepričan gostitelj Marko Rovtar, saj je kulinarika neločljivo povezana z vsakim turizmom. Tu pa ima Vipavska še veliko priložnosti, je prepričan Rovtar.

Tino Mamič

GORICA Igralka in besedna ustvarjalka Saša Pavček gostja tehniškega pola

“Radi se imejte, pogovarjajte se in uživajte življenje!”

Dijaki, ki obiskujejo tehniški pol v višješolskem središču v ulici Puccini v Gorici, so v četrtek, 5. marca 2015, v eni šolski uri doživeli čudovito lekcijo slovenske umetniške besede, imeniten gledališki utrinek in okusili kristalno čist pesniški izvir. V goste je prišla Saša Pavček, diplomirana igralka, pesnica in pisateljica dramskih besedil, docentka za dramsko igro in umetniško besedo na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani. Srečanje, ki ga je omogočilo Društvo slovenskih pisateljev v sklopu pobude *Povabimo besedo*, je pripravila prof. slovenskega jezika, tudi sama pesniška duša, Marija Kostnapfel.

Saša Pavček, rojena v Ljubljani leta 1960, je na poseben način vezana na Primorsko, saj je v otroških letih večkrat bila pri nonotih v vasi Klanec pri Kozini, na meji med Krasom in Istro. Zato so ji tudi v gledališču posebno pri srcu temperamentni primorski liki (spomnimo se npr. na njeno Lučo v Tomšičevi monodrami *Bužec on, bužca jaz*, ki je doživela 500 ponovitev (!), ali Krčmarico Mirandolino, pa še Filumeno Marturano). Že v gimnazijskih letih je sodelovala v Šentjakobskem gledališču in bila članica dramskega krožka v Pionirskem domu pri pedagoginji Dragi Ahačič. Pavčkova je diplomirala l. 1983 na AGRFT smer dramska igra in umetniška beseda (tja se je vpisala, čeprav je disleksična, kar ji je povzročalo ne malo težav). Njen profesor je bil prezgodaj umrli igralec Rudi Kosmač, ki je bil po besedah Saše Pavček izjemno nežen in čuteč človek ter zelo razumevajoč do mladih študentov. L. 1985 je postala članica SNG Drama Ljubljana, prej je bila svobodna umetnica. V letih 1986-87 se je izpopolnjevala v Parizu. Od l. 2000 je dobila sta-

tus “igralka z izjemnimi umetniškimi dosežki” in imenovali so jo za prvakinja SNG Drama Ljubljana. Do sedaj je odigrala nad sto vlog v gledališču, filmu, TV dramah in nadaljevalkah. Poleg tega je tudi spretno dramsko pero. L. 2005 je izšel njen knjižni prvenec *Na odru zvečer*, zbirka esejev o gledališču oz. razmišljanj o igralskem poklicu; v njej je tudi esej o garderoberki, ki ga je naslovila *Bela senca*. V gledališču – je zatrdirala igralka – so namreč zelo pomembni tudi zakulisni delavci in prav ta garderoberka je opravljala svoje delo z veliko predanostjo. Izdala je tudi dramska dela *Al' ena al' dva*, *Čisti vrelec ljubezni*, poetično dramo *Pod snegom* (2007), *Arijo* (2008), radijski igri *Gaudeamus* in *Izginuli*. Poleg tega je treba omeniti njen pesniški prvenec *Obledi me v polju*, iz katerega je pred dijaki interpretirala dve pesmi.

Kot občutljiva, natančna igralka je ustvarila nepozabne ženske like iz klasičnega in modernega repertoarja. Širša publika se je ničkolikokrat zabavala ob njenih do potankosti izdelanih komedijskih likih. Za svoje delo je prejela več kot dvajset nagrad in nominacij (Severjevo nagrado, Borštnikovo nagrado, nagrado Zlahtna kmedijantka ...), 2004 mednarodno literarno nagrado Umberto Saba za monokomedijo *Al' en al' dva* (Trieste scrittura di Frontiera). Prav odlomek iz tega dela, ki ga je napisala za igralca Aleša Valiča, kot je sama razkrila, je z mojstrskim igralskim nastopom suverene odrske osebnosti privre iz njenih ust. Kot njen pokojni oče, pesnik Tone Pavček, ki je bil večkrat v gosteh na naših šolah, zna čudovito ujeti pozornost poslušalcev. Dijaki, ki so mnogokrat nemirni, so v tišini in zbranosti spremljali njeno izvajanje, saj jih je kot val morja odnesla v gledališki svet s svojim privlačnim, vselej tako naravnim odrskim nastopom.

stno podarila dijaki, ki so v tišini uživali monolog “oštirja” Alena s Krasa. Brez rekvizitov, brez kostumske pomoči se je izredno učinkovito preobrazila v preprostega primorskega človeka. Dijaki so tako lahko поблиže spoznali njene izrazne veščine in poslušali njen zvoneči glas v sočnem primorskem narečju, ki tako polno in pri-

stno podarila dijaki, ki so v tišini uživali monolog “oštirja” Alena s Krasa. Brez rekvizitov, brez kostumske pomoči se je izredno učinkovito preobrazila v preprostega primorskega človeka. Dijaki so tako lahko поблиže spoznali njene izrazne veščine in poslušali njen zvoneči glas v sočnem primorskem narečju, ki tako polno in pri-

stno podarila dijaki, ki so v tišini uživali monolog “oštirja” Alena s Krasa. Brez rekvizitov, brez kostumske pomoči se je izredno učinkovito preobrazila v preprostega primorskega človeka. Dijaki so tako lahko поблиže spoznali njene izrazne veščine in poslušali njen zvoneči glas v sočnem primorskem narečju, ki tako polno in pri-

stno podarila dijaki, ki so v tišini uživali monolog “oštirja” Alena s Krasa. Brez rekvizitov, brez kostumske pomoči se je izredno učinkovito preobrazila v preprostega primorskega človeka. Dijaki so tako lahko поблиže spoznali njene izrazne veščine in poslušali njen zvoneči glas v sočnem primorskem narečju, ki tako polno in pri-

stno podarila dijaki, ki so v tišini uživali monolog “oštirja” Alena s Krasa. Brez rekvizitov, brez kostumske pomoči se je izredno učinkovito preobrazila v preprostega primorskega človeka. Dijaki so tako lahko поблиže spoznali njene izrazne veščine in poslušali njen zvoneči glas v sočnem primorskem narečju, ki tako polno in pri-

stno podarila dijaki, ki so v tišini uživali monolog “oštirja” Alena s Krasa. Brez rekvizitov, brez kostumske pomoči se je izredno učinkovito preobrazila v preprostega primorskega človeka. Dijaki so tako lahko поблиže spoznali njene izrazne veščine in poslušali njen zvoneči glas v sočnem primorskem narečju, ki tako polno in pri-

stno podarila dijaki, ki so v tišini uživali monolog “oštirja” Alena s Krasa. Brez rekvizitov, brez kostumske pomoči se je izredno učinkovito preobrazila v preprostega primorskega človeka. Dijaki so tako lahko поблиže spoznali njene izrazne veščine in poslušali njen zvoneči glas v sočnem primorskem narečju, ki tako polno in pri-

stno podarila dijaki, ki so v tišini uživali monolog “oštirja” Alena s Krasa. Brez rekvizitov, brez kostumske pomoči se je izredno učinkovito preobrazila v preprostega primorskega človeka. Dijaki so tako lahko поблиže spoznali njene izrazne veščine in poslušali njen zvoneči glas v sočnem primorskem narečju, ki tako polno in pri-

Iva Koršič

KULTURNI DOM GORICA Komigo baby

Igriv splet pravljic, tudi s pomočjo otrok

Na lepo sončno nedeljo, 1. marca 2015, se je na odru velike dvorane Kulturnega doma v Gorici končal niz gledaliških predstav za otroke, ki sta ga pod naslovom *Komigo baby* in s podnaslovom *Mama, očeka, ... gremo v gledališče* ponudila goriški Kulturni dom in kulturna zadruga Maja iz Gorice. Po lanskoletnem uspelem poskusu nuditi otrokom predstave, na katere bi prišli s starši in nonoti izven “šolskih ur”, si *Komigo baby* vidno utira pot v otroška srca in zavest staršev. Tudi na zadnjem gledališkem srečanju je bil obisk kar zadovoljiv, saj je bilo v dvorani nad sto otrok in odraslih, ki so navdušeno spremljali lutkovno predstavo *Gledališče iz kovčka* (*Bugy Gentle*) Slovenskega stalnega gledališča Trst. Kot otroška gledališka produkcija z enim samim igralcem je premierno zaživela v decembru 2012 in imela do sedaj vrsto uspešnih ponovitev. Prednost predstave, v kateri igralec vodi občinstvo od ene pravljice bratov Grimm do druge, je v tem, da je vsakič malce drugačna, saj v njej aktivno sodelujejo otroci. A ne samo oni, tudi starši so soudeleženi. Ob velikem skrivnostnem kovčku, ki se pojavi na odru in v katerem je vse, kar je potrebno za predstavo: rekviziti, kostumi, knjiga pravljic,

scenski elementi in tudi ... igralec, ki se skobali iz njega, se vsa dvorana spremeni v gledališki ansambel. Poleg otrok, ki stopijo na oder, da bi oživili sedem kozličkov in sedem palčkov, pa še drevesa, ki se majejo v vetru, so dejavni tudi ostali gledalci, ki soustvarjajo zvoke, pihanje vetra, regljanje žabic, brundanje medveda, ptičje petje ... Luka Cim-

prič, član SSG Trst, se je pod režijskim vodstvom Dejana Spasiča, ki je dramaturško stkal predstavo in si zamislil tudi scenografsko podobo, z menjavo preprostih kostumskih dodatkov (kostumografija Silva Gregorčič) čudovito preobrazil v pravljичne junake iz znanih pravljic, Rdečo kapico, mamko kozo, Sneguljčico, hudobno čarovnico. Ob sebi je imel svojega zvestega prijatelja Volkca – lutko (likovna zasnova in izdelava lutke ter mentorstvo za animacijo Alenka Pirjevec). Tega je spretno animiral in se “pogovarjal” z njim. Presenetljivo je bilo to, kako so otroci živo spremljali strnjeno obnavljanje pravljичnih

vsebin in se kar sami pogumno javljali kot “soigralci”. Korakali so po odru kot palčki, ki se vračajo z dela v rudniku, ali se kot kozlički skrili v hišo-kovček pred hudobnim volkom, ki jih je hotel požreti. Kot sinhroniziran orkester so se izkazali tudi ostali gledalci v dvorani, ko so takoj zašumeli kot veter, ko je igralec izustil to besedo, ali začivkali kot ptički, ko je omenil ptičje petje ... Skratka, mali in veliki so uživali na tej interaktivni predstavi, ki jo je znal Luka Cimprič čvrsto voditi, da bi vsebinsko ne preveč zvodene la. Za glasbo v njej sta poskrbela Matjaž Ugovšek in Rok Sinkovec. Po predstavi je predsednik Kulturnega doma Igor Komel poimensko povabil na oder male risarje, ki so sodelovali na likovnem natečaju, na katerem so narisali prizor iz njim najljubše predstave letošnje ponudbe *Komigo baby*. Sodelovalo je okrog 33 otrok s 45 risbicami. Del teh je bilo tudi razstavljeneh v predverju Kulturnega doma. Pridni risarji so dobili zaslužen nagrade, vsi otroci pa so ob izhodu iz dvorane prejeli pisan balonček *Komigo baby*. Pred začetkom predstave je z ubranim pevskim nastopom prijetno presenetila mladinska vokalna skupina iz Dijaškega doma S. Gregorčič iz Gorice. Pod vodstvom znane pevke in avtorice ter izvajalke prireditev za otroke, Damjane Golavšek, je zborček zapel avtorsko skladbo *Moja dežela* in znano popevko s konca 60. let prejšnjega stoletja *Na vrhu nebotičnika* (Jure Robežnik, Gregor Strniša), uspešno skupine Bele vrane.

turnega doma. Pridni risarji so dobili zaslužen nagrade, vsi otroci pa so ob izhodu iz dvorane prejeli pisan balonček *Komigo baby*. Pred začetkom predstave je z ubranim pevskim nastopom prijetno presenetila mladinska vokalna skupina iz Dijaškega doma S. Gregorčič iz Gorice. Pod vodstvom znane pevke in avtorice ter izvajalke prireditev za otroke, Damjane Golavšek, je zborček zapel avtorsko skladbo *Moja dežela* in znano popevko s konca 60. let prejšnjega stoletja *Na vrhu nebotičnika* (Jure Robežnik, Gregor Strniša), uspešno skupine Bele vrane.

IK

Pod lipami nekdanji mariborski nadškof msgr. Marjan Turnšek

Gost tokratnega Srečanja pod lipami v Kulturnem centru Lojze Bratruž bo nekdanji mariborski nadškof, sicer pa teolog in profesor msgr. Marjan Turnšek. Četrtek večer v postnem času bo posvečen duhovnosti, utripu sedanjega časa in razmišljanju o pomenu Velike noči, ki je največji krščanski praznik. Pogovor, ki ga bo vodila mlada izobraženka Martina Valentinčič, bo preletel sončne in senčne plati današnje družbe in Cerkve, od splošne krize vrednot do krize poslanstva – duhovniškega, misijonskega, družinskega –, do krize vere npr. pri upadu števila krstov in cerkvenih porok. Med vsebinami goriškega srečanja bodo tudi potujoča Cerkev papeža Frančiška, nov humanizem, oblike solidarnosti, sodelovanje laikov in prebujenje župnij oz. nove oblike oznanjevanja. Omenjenih tem se je msgr. Turnšek neposredno lotil tudi v svoji zadnji knjigi z naslovom *Prebudimo dremajočega velikan*. Srečanje, ki ga prireja Kulturni center Lojze Bratruž in Krožek za družbena vprašanja Anton Gregorčič, bo v **četrtek, 26. marca, ob 20. uri** v komorni dvorani KCLB v Gorici.

Slovensko planinsko društvo Gorica Kekčeva pot za najmlajše in njihove družine

Slovensko planinsko društvo Gorica je tudi letos vključilo v svoj bogati in pestri program vrsto zanimivih planinskih pohodov, kolesarskih izletov, nedeljske tečaje smučanja ter smučarsko šolo (treninji potekajo že od decembra lani, končali se bodo marca in predvidevajo za udeležence tudi sodelovanje na raznih smučarskih tekmovanjih). V letošnji sezoni je društvu bila poverjena tudi organizacija 44. Srečanja obmejnih planincev, ki bo potekalo 14. junija na Vrhov Sv. Mihaela. Še posebno skrb bo društvu letos namenilo otrokom in mladim. V ta namen je zato pripravilo nekaj lažjih pohodov ali sprehodov, namenjenih predvsem najmlajšim in njihovim družinam. Sklop tovrstnih izletov je društvo poimenovalo *Kekčeva pot*, saj se bodo mladi udeleženci kot mali “Kekci” lahko povsili ob zdravem življenju v naravi, druženju ob igri ter opazovanju in spoznavanju zanimivosti okolja, ki nas obdaja. Težavnost izletov je prilagojena starosti in fi-

nuditi jim možnost, da si na sproščen način naberejo prijetnih izkušenj v planinskem svetu, ter vzbuditi pri njih ljubezen do naših prelepih gora.

Program izletov v letu 2015:

- **nedelja, 22. marca**, Volnik (tržaški Kras)
- **nedelja, 12. aprila**, Slap Kozjak in Tolminka korita (Soška dolina)

- **nedelja, 10. maja**, Sveta Trojica in Krpanova dežela (v okolici Pivke na Notranjskem)
- **nedelja, 13. septembra**, Mali Golak (Trnovska planota)

Za katerokoli podrobnejšo informacijo ali prijavo na izlete sta vam na razpolago odbornica Slovenskega planinskega društva Gorica Fanika Klanjšček (gsm št. 347 6220522 ali e-naslov fanika@spdg.eu) in predsednik društva Mitja Morgut (gsm št. 338 3550948 ali e-naslov mitja@spdg.eu). Društveni urad na korzu Verdi 51/int. pa je odprt vsak četrtek od 19. do 20. ure (tel. +39 0481 532358). Pristrčno vabljeni otroci in njihove družine!!

